

การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา
ของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

โดย
นางชยานันต์ คงทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา
ของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE COMPARATIVE STUDY ON EDUCATION ADMINISTRATION :
BETWEEN THE ROYAL KINGDOM OF THAILAND AND
THE ROYAL KINGDOM OF CAMBODIA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา ของราชอาณาจักร
ไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา
โดย ชยานันต์ คงทรัพย์
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพินตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. ปัญญา แก้วกัญญา)

55252908 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฌีบัณฑิต

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

นาง ขยานันต์ คงทรัพย์: การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา ของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย 2) การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา 3) เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่อไปนี้ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรทางการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผลการวิจัย 1) การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา มีการแบ่งระดับการบริหารออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค/จังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสองภาษาผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบหลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านการบริหารงบประมาณ มีระเบียบการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้างดูแลจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการบริหารบุคลากร การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งมีการสอบจากส่วนกลางและจังหวัด ยึดหลักธรรมาภิบาล มีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการสร้างขวัญกำลังใจ และดำเนินการทางวินัยและลงโทษอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ด้านการบริหารทั่วไป การวางแผนการศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมวางแผนพัฒนา มีการจัดระบบบริหารองค์กร ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา ผ่านโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษา จะถูกควบคุมโดยรัฐ ผ่านกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬา ในระดับชาติและกรมสามัญศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอ ด้านการบริหารวิชาการ มีการใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติ ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับนโยบายการบริหารวิชาการจัดการเรียนการสอนตามรัฐกำหนดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดำเนินการจัดการศึกษาสัปดาห์ละ 6 วัน คือ วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ หยุดวันเดียว วันอาทิตย์ และเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง โดยจะเรียน ครึ่งวัน คือ เรียนช่วงเช้า หรือช่วงบ่าย มีการป้องกันระบบปรับปรุงกันเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ มีการจัดงบประมาณการบริหารปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และจ่ายโดยคณะกรรมการตามแผนการพัฒนา ด้านการบริหารบุคลากร ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนไม่มีการสอบมาจากการคัดเลือก สำหรับครูจะมีการสอบคัดเลือก ผู้ประกอบอาชีพครู จะต้องเรียนวิชาชีพครูมาตั้งแต่เริ่มต้น และต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทนตามคุณวุฒิ ด้านการบริหารทั่วไป รับนโยบายและแนวปฏิบัติในเรื่องการวางแผนการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนกีฬาเท่านั้น ยกเว้นสิ่งอำนวยความสะดวก การซ่อมแซม จะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา พบว่า ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษานั้น มีความคล้ายคลึงกันในด้านโครงสร้างการบริหารตามลำดับขั้นตอน ด้านการบริหารวิชาการ มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการศึกษาสถานศึกษามีเอกภาพในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา แต่ราชอาณาจักรกัมพูชาใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติจากหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดได้เพียงทางเดียวเท่านั้น ด้านการบริหารงบประมาณ มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารงานบุคลากร มีความแตกต่างที่วิธีการสรรหาบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน ด้านการบริหารทั่วไป มีความแตกต่างในด้านการซ่อมบำรุง การวางแผนการศึกษาโดยจะปฏิบัติตามกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬาเท่านั้น

55252908 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : COMPARATIVE STUDY/ EDUCATIONAL ADMINISTRATION

MRS. CHAYANAN KONGSAP : THE COMPARATIVE STUDY
ON EDUCATION ADMINISTRATION : BETWEEN THE ROYAL KINGDOM OF THAILAND
AND THE ROYAL KINGDOM OF CAMBODIA THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR
DR. PRASERT INTARAK, Ed.D.

This research was designed as a qualitative methodology. The objectives were: 1) to examine educational administration in the Kingdom of Thailand; 2) to investigate educational administration in the Kingdom of Cambodia; and 3) to compare the educational administration between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia in the aspects of educational administration structure, academic administration, budgetary administration, personnel administration, and general affairs administration. The respondents of research were educational personnel of secondary schools in the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia. The instruments used for data collection were semi-structured interview form.

The findings of the educational administration in the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia were revealed as follows; 1) Regarding the educational administration in the Kingdom of Thailand, it was found as follows: in the aspect of educational administration structure, it was found that the educational administration structure in the Kingdom of Thailand has been divided into central department, regional/provincial department, educational service area, and educational institution; in the aspect of academic administration, it was found that school administrator took full responsibility, and the principles of academic administration were efficiency and effectiveness; in the aspect of budgetary administration, rules and regulations on procurement of materials were under control of the superior organization; in the aspect of personnel administration, it was administered in the respect of good governance, application of rules and regulations, morale building, good discipline, and fairly equitable punishment; In the aspect of general affairs administration, it has been done through the organizational management system, promoting and supporting system including other convenience of services through school for the reasons of efficiency and effectiveness. 2) Regarding the educational administration in the Kingdom of Cambodia, it was found as follows: in the aspect of educational administration structure, development of educational system was controlled by the government through the Ministry of Education in national level and basic education department in provincial level; in the aspect of academic administration, it was operated efficiently and effectively by 6 studying days; Monday to Saturday, and Sunday off, not more than 5 hours a day either in the morning or afternoon as well as the operation was assured by internal quality assurance for educational quality development; in the aspect of budgetary administration, the budgetary on educational administration was allocated once a year and paid by the committee based on the plan; in the aspect of personnel administration, there was examination on teacher profession for those who had studied teaching field only and obtained teaching license as well as career and salary promotion had been considered by working level and working year; in the aspect of general affairs administration, it was operated in respect of convenience of educational services, and cooperation from all sectors including external participation. 3) Regarding the comparison on educational administration between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia, it was found as follows: in the aspect of educational administration structure, both countries had been in the same bureaucracy organization; in the aspect of academic administration, there was a difference in organizing educational curriculum which the Kingdom of Cambodia would follow the basic educational curriculum of the sector; in the aspect of budgetary administration, there was a difference in budget allocation and procurement of materials; in the aspect of personnel administration, there was a difference in recruitment and position appointment, salary promotion and remuneration; in the aspect of general affairs administration, there was a difference in maintenance and educational planning which the Kingdom of Cambodia would follow the Ministry of Education, Youth and Sport only.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้ง ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.วรภาณุจน์ สุขสดเขียว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ปัญญา แก้วกัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและผู้ทรงคุณวุฒิชาวกัมพูชา คณะผู้บริหาร ครู นักเรียน ทั้งในประเทศไทยและประเทศกัมพูชาทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และการเก็บ ข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสารและวิทยานิพนธ์ ทุกเล่ม ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้อง ๆ ชาวหลักสูตรบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้

ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และเป็นกำลังใจตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพิน - คุณแม่ซัด คร้ามพิมพ์และครอบครัว คณะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ดร.สุนันทา ปานณรงค์ และดร.วิไล ปรีชากร และเพื่อนร่วมรุ่น ดุษฎีบัณฑิตรุ่นที่ 10/1 ทุกท่านสำหรับกำลังใจ ขอขอบคุณครอบครัวที่อยู่เคียงข้างและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการทำวิจัย

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ชยานันต์ คงทรัพย์

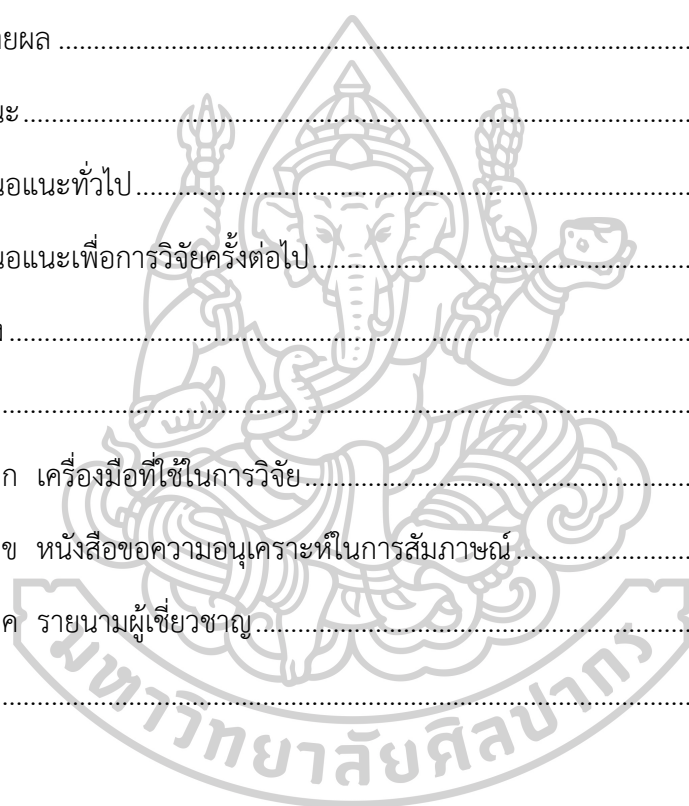
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
ข้อคำถามของการวิจัย.....	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 2 การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรไทย.....	26
ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรไทย.....	26
การจัดการศึกษาในราชอาณาจักรไทย.....	26
การจัดการศึกษาในราชอาณาจักรไทย.....	30
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (เฉพาะด้านการศึกษา).....	30
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553).....	32

โครงสร้างการบริหารการศึกษา.....	40
การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.....	46
นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	49
การจัดระบบการศึกษา	50
การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	52
การบริหารการศึกษาดำเนินงานวิชาการ.....	52
ภารกิจ การด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน	54
แนวคิด ทฤษฎีกระบวนการบริหาร	78
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	89
บทที่ 3 การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา	96
ข้อมูลพื้นฐานราชอาณาจักรกัมพูชา.....	96
การจัดการศึกษาราชอาณาจักรกัมพูชา.....	96
การจัดการศึกษาแห่งชาติ	104
แนวทางการจัดการศึกษาแห่งชาติ	104
การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	105
การปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา.....	106
การปฏิรูปกลไกและแนวทางดำเนินการ.....	109
รูปแบบการจัดศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา	111
รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา	113
แผนการดำเนินงานด้านการศึกษา ปี 2555	117
โรงเรียนและห้องเรียนราชอาณาจักรกัมพูชา	119
สถิติบุคลากรทางการศึกษาราชอาณาจักรกัมพูชา.....	119
บทที่ 4 การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษา ของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา....	121
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา	121

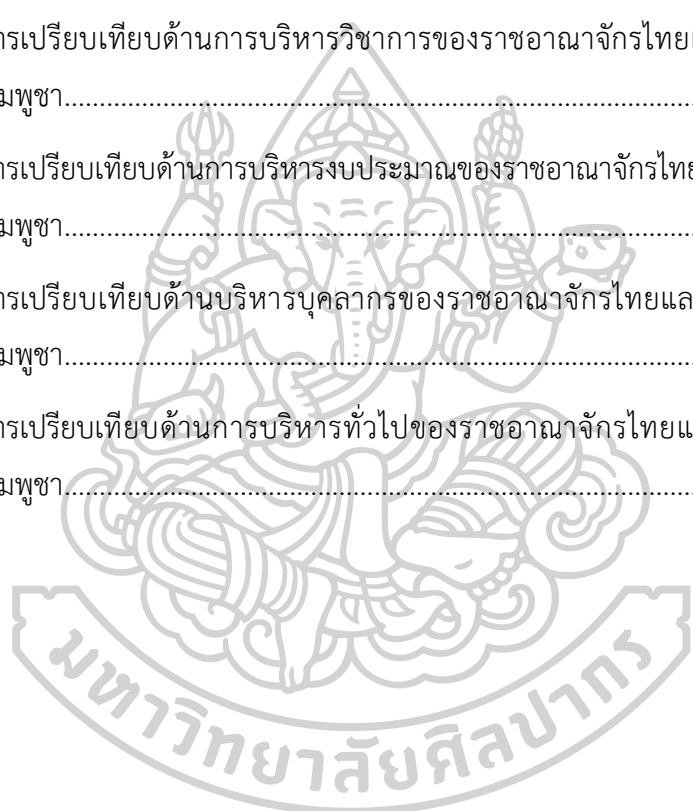
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการ	130
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณ	143
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากร	154
ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไป	165
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	174
สรุปผลการวิจัย.....	174
การอภิปรายผล	178
ข้อเสนอแนะ	184
ข้อเสนอแนะทั่วไป	184
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	184
รายการอ้างอิง	185
ภาคผนวก.....	191
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	192
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์	196
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	200
ประวัติผู้เขียน.....	202

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงการแบ่งแผน โดยจำแนกตามการใช้ระยะเวลา ระดับองค์การ และลักษณะเฉพาะ	84
ตารางที่ 2	การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา	122
ตารางที่ 3	การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา.....	131
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา.....	144
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบด้านการบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา.....	155
ตารางที่ 6	การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา.....	166

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่	42
ภาพที่ 3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	52
ภาพที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการด้านการศึกษาปี 2547-2551	110
ภาพที่ 5 รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	113

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่สังคมฐานความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนนั้น นอกจากจะต้องสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีลักษณะใฝ่รู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ นำทางการเรียนรู้ของตนเองได้และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสังคมแห่งภูมิปัญญาที่คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตแล้ว สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ด้วยตนเอง¹ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขับเคลื่อนไปข้างหน้าด้วยเช่นกันไม่ว่าสถานการณ์ของโลกจะเปลี่ยนแปลงไปกี่ตามทั้งหน่วยงานทางราชการและภาคเอกชนก็ต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกไร้พรมแดนเช่นกัน การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กรอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งการผลิต “คน” ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดขององค์กรและมีค่าในสังคม ดังนั้นการที่องค์กรหรือประเทศ จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีทรัพยากรคนที่มีประสิทธิภาพเพราะคนจะช่วยสร้างสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมการส่งเสริมเพื่อให้แต่ละคนสามารถดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ภายในออกมาใช้ประโยชน์ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขแล้วยังสามารถพัฒนาประเทศไทยไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนา การจัดการบริหารการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564 "เน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่งมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-11 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ. 2570 ทุกภาคส่วนในสังคมไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล การบริหารที่ทั่วถึงมีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคงอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงด้านอาหารและ

---

¹ สุเมธ แยมมุ่น, แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : บริษัทยูเนี่ยน อุลตราไวโอเล็ต จำกัด, 2553), 4.

พลังงานอยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี² โดยมีเป้าหมายดังนี้ 1) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงและดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า 50 คะแนน 2) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรมและสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น 3) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40.0 และ 4) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ³ ซึ่งสอดคล้องกับคณะรัฐมนตรีได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรการศึกษาทั้งในระดับกระทรวงเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลกเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขโดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา⁴ ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่พัฒนาโดยปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้ และมีคุณสมบัติต่างๆที่ช่วยให้คนอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ส่วนรวมดังนั้นการดูคุณภาพการศึกษาจึงควรดูที่เป้าหมายปลายทางคือคุณภาพ

²“แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2560-2564)” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133, ตอนที่ 115 ก (30 ธันวาคม 2559).

³ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2560-2564)” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133, ตอนที่ 115 ก (30 ธันวาคม 2559).

⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 34.

ของผู้จบการศึกษาว่าจะต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย⁵ การศึกษาคือการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคมมีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงามทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรคการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุกๆด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญของชีวิต การศึกษาช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข จะต้องมึลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ 1) ให้ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างพอเพียง เช่น ความรู้และทักษะทางด้านภาษา การคิดคำนวณ ความเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น 2) ทำให้เป็นคนฉลาดเป็นคนมีเหตุผล คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อกิจการงานอาชีพ 3) ต้องสร้างนิสัยที่ดีงาม ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะนิสัยรักการเรียนรู้และนิสัยอื่นๆ เช่น ความเป็นคนซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รับผิดชอบ 4) ต้องสร้างความงอกงามทางร่างกาย มีสุขภาพพลานามัยที่ดีรู้จักรักษาตนให้แข็งแรง ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บและสารพิษ 5) ต้องทำให้ผู้เรียนไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นช่วยสร้างสังคมที่สงบเป็นสุขรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน 6) ต้องทำให้คนมีทักษะการงานอาชีพที่เพียงพอกับการเข้าสู่การงานอาชีพ รู้จักประกอบอาชีพและรู้จักพัฒนาการงานอาชีพ ทั้ง 6 ประการเป็นพื้นฐานทางการศึกษาที่จำเป็นที่คนจะต้องได้รับรู้อย่างทั่วถึงทุกคน ถ้าทุกคนได้รับอย่างครบถ้วนเพียงพอ ก็จะทำให้เกิดทักษะ ลักษณะ และนิสัยที่พึงประสงค์ได้ การศึกษาจึงมิใช่สิ่งจำเป็นเพียงสำหรับคนบางคน แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนทุกคน เพื่อกิจการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ⁶ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต⁷ การปฏิรูป

⁵ สำนักทดสอบทางการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายใน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554). คำชี้แจง.

⁶ พนม พงษ์ไพบูลย์, การศึกษาปัจจัยที่ 5 ของชีวิต, (กรุงเทพฯ : บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2543), 66-67.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก (2542), 2.

การศึกษาในช่วงที่ผ่านมาจะประสบผลสำเร็จด้านการปรับโครงสร้างหน่วยงานให้มีเอกภาพยิ่งขึ้น มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน แต่การพัฒนาในมิติของคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถในการอ่าน เขียน คิดคำนวณและทักษะการคิดวิเคราะห์ นำไปสู่ความจำเป็นต้องพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดโอกาสในการได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งการเร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน⁸ การพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้นให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประเทศชาติก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและเท่าเทียม คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) เป็นการบ่งชี้คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริหารและด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับนายกมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า จากสถิติข้อมูลการจัดอันดับการศึกษาของไทยในเวทีโลก ปี 2556 โดย WEF : World Economic Form พบว่า อัตราการเข้าเรียนของเด็กไทยอยู่ในอันดับ 101 ของโลก และเป็นอันดับ 9 ของอาเซียน ในส่วนของคุณภาพ ระบบการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับ 78 ของโลก และอันดับ 8 ของอาเซียน รวมทั้งคุณภาพประถมศึกษาอยู่ในอันดับ 86 ของโลก อันดับ 7 ของอาเซียน และล่าสุด WEF ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในปี 2556 – 2557 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 37 จาก 148 ประเทศ ซึ่งหากมองจุดอ่อนของการศึกษาไทยในภาพรวม แม้ว่าจะอยู่ระดับกลางๆ แต่ก็ประมาทไม่ได้ เพราะในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา อันดับรวมของกัมพูชาสูงขึ้นมา 23 อันดับ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ สูงขึ้นมา 19 อันดับ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญและเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของชาติซึ่งส่วนหนึ่งพบว่ามามีกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการสอนของครู เช่น ครูมีภาระงานอื่นนอกจากงานสอนมาก การพัฒนาครูโดยการดึงครูออกจากห้องเรียนการประเมินที่มีมากและไม่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การประกวดแข่งขันของครูและนักเรียนทำให้กระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นจุดแตกหักของคุณภาพการศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และปัญหาการขาดความสามัคคีของคนในชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นรากฐาน

⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, สพฐ. 55 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อุษาหิ, 2553), 78.

สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ยอมรับ ดำเนินไปในทางที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติมากที่สุด กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองโดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการคือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาและมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการคือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครอบครัวใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษายุคใหม่และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ให้สังคมได้รับรู้อย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้ประกาศจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดขั้นสูงมีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และยังมีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นโรงเรียนระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่รู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทยและมีความสามารถก้าวไกลระดับสากล การปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยให้ทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์สามารถดำเนินการทางเศรษฐกิจธุรกิจ การค้าการศึกษาวิทยาศาสตร์วัฒนธรรมในเวทีโลกได้อย่างเสมอภาคเสมอไหล่กับนานาชาติจึงเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องปรับเปลี่ยนโดยเน้นในเนื้อหาสาระทางการศึกษาอย่างแท้จริง¹⁰ พบว่าปัญหาการศึกษาของไทยในปัจจุบันจะมี 3 ประการสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันดังที่นิธิเอียวศรีวงศ์¹¹ ได้กล่าวไว้ดังนี้ 1) ด้านปริมาณทั้งปริมาณของเด็กนักเรียนและปริมาณของแรงงานซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษา กล่าวคือในด้านปริมาณของเด็กนักเรียนต่อชั้นในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจนเหลือเพียงเล็กน้อยในชั้นหลังมัธยมศึกษา ส่วนปริมาณของแรงงานนั้น มีทักษะไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่การผลิตที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงรวมทั้งในแง่ของคนไทยโดยรวมใช้เวลาในการศึกษาน้อยเกินไป 2) ด้านคุณภาพคุณภาพของการศึกษาของไทยยังไม่

⁹ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด, 2552), 22.

¹⁰ วิชัย ตันศิริ, 2541, อ้างถึงใน สุรศักดิ์ ปาเฮ, ภาพอนาคตการศึกษาไทย : วิเคราะห์บนฐานการวิจัย (เอกสารอัดสำเนา), 2.

¹¹ นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2541, อ้างถึงใน สุรศักดิ์ปาเฮ, เรื่องเดียวกัน, 4.

เป็นที่น่าพอใจตั้งข้อวิจารณ์ที่ได้ยินได้ฟังอยู่เสมอว่าการศึกษาไทยไม่ทำให้ผู้เรียนคิดหรือแม้แต่ทำเป็นสาระ รวมทั้งสื่อมวลชนยังไม่ให้สาระความรู้อย่างเพียงพอ การศึกษาเชิงความรู้คืองานวิจัยมีน้อยทั้งด้านปริมาณและคุณภาพจนไม่อาจเป็นฐานในการพัฒนาได้และ 3) ขาดความเป็นธรรมไม่ขยายโอกาสให้แก่กลุ่มคนที่ไม่มีเงินลงทุนด้านการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันยิ่งส่งผลให้โอกาสทางการศึกษายิ่งห่างไกลจากคนส่วนใหญ่มากยิ่งขึ้นเพราะรัฐต้องผลักดันภาระการลงทุนทางการศึกษาให้ประชาชนมากขึ้นในเวทีโลกด้านความสามารถทางการแข่งขันระหว่างนานาชาติที่บ่งบอกถึงพลังและศักยภาพของชาติได้ดั่งนั้น “การศึกษา” จะเป็นสิ่งบ่งชี้สำคัญที่จากผลของการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของแต่ละประเทศที่ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของชาติที่ต้องเร่งพัฒนาให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ดังกล่าวดังที่ McKinsey & Company ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่ามีผลงานการวิจัยด้านการศึกษานานาชาติที่เชื่อถือได้ได้ออกรายงานฉบับล่าสุดเมื่อปลายปี 2553 ชื่อ How the World’s Most Improved Schools Systems Keep Getting Better สรุปผล การวิเคราะห์ระบบการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จทั่วโลกพบว่าระบบการศึกษาของประเทศในทวีปเอเชียที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดเช่น สิงคโปร์เกาหลีใต้ฮ่องกงมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจังโดยมีการจัดลำดับความสำคัญหรือจุดเน้นของการปฏิรูปและเลือกทำอย่างเป็นระบบขั้นตอนตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนการพัฒนาครูการกระจายอำนาจการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ปรากฏคือประเทศเหล่านี้ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอื่นๆและการศึกษาที่มีคุณภาพสูงจะทำให้ผลผลิตด้านกำลังคนมีคุณภาพนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจทางการเมืองและสังคมปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของประเทศเหล่านั้นคือการมีผู้นำทางการเมืองหรือนักปฏิรูปการศึกษาที่ดำเนินงานตามนโยบายอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนได้รวมทั้งมีการประเมินผลและนำผลมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษามาโดยตลอด¹²

ปัญหาของการวิจัย

จากแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นแผนระยะ 5 ปี มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย 6 ยุทธศาสตร์ กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การ

¹² รุ่ง แก้วแดง, วิกฤตการศึกษาวิฤตประเทศไทย, มติชนรายวัน, ฉบับวันที่ 19 พฤษภาคม 2554.

วัดและประเพณีผล ; มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ; มุ่งหวัง ให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการ จัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนาากำลังคน รวมทั้ง งานวิจัยที่สอดคล้องกับ ความต้องการของการพัฒนาประเทศ ; มุ่งหวังให้กำลังคนได้รับการผลิตและ พัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการ เข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ; มุ่งหวังให้การบริการการศึกษา แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ; มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ; มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ได้อย่างคุ้มค่า¹³ และเมื่อศึกษาและพิจารณาด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโดยเฉลี่ยไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และจากรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า นักเรียนยังมีความสามารถระดับต่ำในเรื่อง ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร ทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ นักเรียนจำนวนหนึ่งยังประสบปัญหา สุขภาพอนามัย ยาเสพติด เอดส์ ปัญหาพฤติกรรมและความรุนแรง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประเทศและความสามารถกับการแข่งขันกับนานาชาติ¹⁴ สังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) วิถีชีวิต ดั้งเดิมแบบสังคมเกษตรกรรม (Agrarian Society) ถูกแปรเปลี่ยนไปสู่สังคมอุตสาหกรรมใหม่ (Industrial Society) และกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งข้อมูลข่าวสารสนเทศ (Information Society) อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบทำให้วิถีชีวิตของคนเราเปลี่ยนไป ทั้งนี้เนื่องจากมีความเจริญทางด้านวัตถุมากขึ้น จนทำให้เกิดกระแสการกลบกลืนวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งกำลังจะสูญหายไป และก่อให้เกิดกระแสวัฒนธรรมสากล (International Culture) เข้ามาแทนที่ ทำให้การบริหารและการจัดการการศึกษาของไทยเราประสบปัญหาและอุปสรรคนานับประการ จน

¹³ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564).

¹⁴ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้าการพัฒนาระดับ คุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมทั่วไป โรงเรียนมาตรฐานสากลและโรงเรียนในโครงการ Education Hub ประจำปีการศึกษา 2553 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด, 2553), 9.

ทำให้การจัดการศึกษาของไทยเราไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร และไม่สามารถแข่งขันกับองค์การอื่นๆ ได้ บริบทและปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยที่เน้นในเรื่องของมาตรฐานและคุณภาพเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹⁵ การพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น ให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประเทศชาติก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและเท่าเทียม คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) เป็นการบ่งชี้คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริหารและด้านวิชาการ โดยผ่านกระบวนการผลิตเป็นระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตตามกรรมวิธี การวัดด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม คุณภาพการศึกษาจึงเป็นคุณภาพที่เน้นการอบรม การพัฒนาคุณภาพ หรือการจัดการศึกษาและผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษา ว่าได้ผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา คือลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแต่ละหลักสูตรแล้วยังต้องไปทำประกอบอาชีพแล้วประสบผลสำเร็จ จนเป็นที่ยอมรับของสังคมเชื่อมั่นในคุณลักษณะและผลการจัดการศึกษานั้น ในแวดวงของการศึกษา ผู้ประกอบอาชีพครู คงจะแสดงความดีใจทุกครั้งที่ได้แก่นักเรียนหรือเยาวชนของเราไปสร้างชื่อเสียงคว้าวางวัลชนะเลิศการแข่งขันทางวิชาการ กลับมาจากต่างประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามหากเด็กของเราที่ส่งไปแข่งขันไม่สามารถคว้าวางวัลใดๆ กลับมาได้เลย แฉมผลการจัดลำดับการแข่งขันยังได้อันดับที่ท้ายๆ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบ หรือนโยบายด้านการศึกษาที่ยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ผลการจัดอันดับการศึกษาไทยในเวทีโลกการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันปี 2013-2014 จากรายงานของ The Global Competitiveness Report 2013-2014: World Economic Forum (WEF) เป็นการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศประกอบด้วยตัวชี้วัดหลายตัวชี้วัด ซึ่งในด้านการศึกษาก็ประกอบด้วยตัวชี้วัดหลายด้านเช่น ด้านการประถมศึกษา อุดมศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และตลาดแรงงาน เป็นต้น การจัดอันดับ WEF 2013 ครั้งนี้ มีประเทศที่เข้าร่วม 148 ประเทศ ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่อันดับที่ 37 ต่ำกว่าประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย บรูไน และจีน แต่จากการจัดอันดับในภาพรวมนี้ ประเทศไทยดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับ ที่ 38 เป็น 37 การแข่งขันทางเศรษฐกิจในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้อยู่ในอันดับที่ 4 จาก 10 ประเทศ ดีกว่า

¹⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 25-26.

ประเทศอาเซียนด้วยกัน คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า มีเพียง 3 ประเทศ ที่อันดับสูงกว่าประเทศไทย คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน เท่านั้น คุณภาพของระบบการศึกษาไทยการสำรวจคุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Educational System) พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนคุณภาพดีขึ้น จากร้อยละ 3.5 เป็นร้อยละ 3.6 แต่อันดับโลกยังเท่าเดิม คือ 78 ใกล้เคียงกับประเทศกัมพูชา คือ 76 และมีอันดับเหนือเวียดนาม คือ 95 แต่เป็นอันดับ 8 ของอาเซียนคุณภาพการจัดการศึกษาและโอกาสการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการจัดอันดับมองด้านคุณภาพและโอกาสการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถม ศึกษา (Quality of Primary Education) ของประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 86 จาก 148 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 7 ในอาเซียนการเข้าถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาจากผลการสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา พบว่า ประเทศสิงคโปร์ อยู่อันดับที่ 4 จาก 148 ประเทศ และเป็นอันดับ 1 ในอาเซียน ส่วนประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 65 ในระดับโลก และเป็นอันดับที่ 5 ในอาเซียน โดยราชอาณาจักรไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียนมีบทบาทและภารกิจสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือกับอาเซียนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในเวทีโลกโดยเฉพาะการใช้กลไกความร่วมมือด้านการศึกษานำพาอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงในส่วนของการร่วมมือด้านการศึกษาของประชาคมอาเซียนนั้นได้มีการลงนามในปฏิญญาชะอำ-หัวหิน โดยนายกรัฐมนตรีของไทยและผู้นำของประเทศต่างๆ ในอาเซียน ประกอบด้วยความร่วมมือใน 3 เสาหลักคือ ประชาคมด้านการเมืองและความมั่นคงโดยใช้การศึกษาเป็นตัวนำประชาคม ด้านเศรษฐกิจทุกประเทศจะต้องพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกและประชาคมด้านสังคมและวัฒนธรรมให้ถือว่าความงดงามมาจากความแตกต่างและหลากหลายวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยสร้างความร่วมมือในลักษณะสังคมเอื้ออาทรโดยมีเป้าหมายร่วมกันคือทั้ง 3 เสาหลักส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จของการเป็นประชาคมอาเซียนได้ภายในปี 2558 ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งแสวงหาความร่วมมือเพื่อเดินหน้าขับเคลื่อนเตรียมพร้อมเด็กไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตามเป้าหมายโดยเฉพาะให้กลไกการศึกษาเป็นตัวนำสำคัญในการขับเคลื่อนให้สามารถก้าวไปได้โดยมีทิศทางประสานประโยชน์ร่วมกันองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องเร่งเครื่องก้าวเดินอย่างไม่หยุดนิ่ง¹⁶ สำหรับแผนดำเนินการระยะ 5 ปี เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเป้าหมายว่าภายในปี 2557 จะต้องมียุโรปนักเรียน นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 1 แสนคน ด้วยการ

¹⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, กลไกขับเคลื่อนการศึกษา ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน, เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://social.obec.go.th/node/81>.

พัฒนาสถานศึกษาทุกระดับการศึกษาและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ จึงมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อให้บรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ตามกฎบัตรอาเซียนและการดำเนินงานตามปฏิญญา เซออำ-หัวหิน ด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ได้มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ขึ้น 1 คณะ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธาน และผู้บริหารองค์กรหลักร่วมเป็นกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายการดำเนินโครงการและกิจกรรมด้านการศึกษา กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ข้อคิดเห็นเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนขององค์กรหลัก สถาบันและหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมในการประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ ดังกล่าวเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 ได้เห็นชอบนโยบายการศึกษาของไทยเพื่อดำเนินการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ดังนี้ นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญ การที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชนรวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆและการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตการส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานและนโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับโครงการและภารกิจสำคัญที่องค์กรหลักต่างๆ ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการอยู่แล้วเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบ การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาศักยภาพประชาชนคนไทยให้เข้าสู่การสร้างประชาคม

อาเซียนภายในปี 2558¹⁷ สำหรับการดำเนินการที่ผ่านมาของกระทรวงศึกษาธิการในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการให้ทุนเพื่อการศึกษา ฝึกอบรมงานการให้วัสดุอุปกรณ์และส่งผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานเพื่อให้คำแนะนำ ปรีกษาและให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ก็ตาม ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังมีอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานตามแผนงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความร่วมมือของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กฎระเบียบต่างๆ ของสถาบันการศึกษา เป็นต้น¹⁸ ด้วยความสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ดีขึ้นจากการจัดอันดับในกลุ่มประชาคมอาเซียนและเวทีโลก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ เช่น ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของไทย และยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยในเวทีโลกให้สูงขึ้นทันยุคทันสมัย เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น พัฒนาการศึกษาร่วมกันในการทำโครงการ/กิจกรรมในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ในบริหารการศึกษาเชิงวิชาการ ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นๆ ในสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

¹⁷ จูไรรัตน์ แสงบุญนำ, ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน (การเตรียมความพร้อมของไทยเพื่อการก้าวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน) ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2554-2558), 2554 (อัดสำเนา), 7.

¹⁸ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาความร่วมมือของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2551), 18.

2. เพื่อทราบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชาในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

3. เพื่อทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

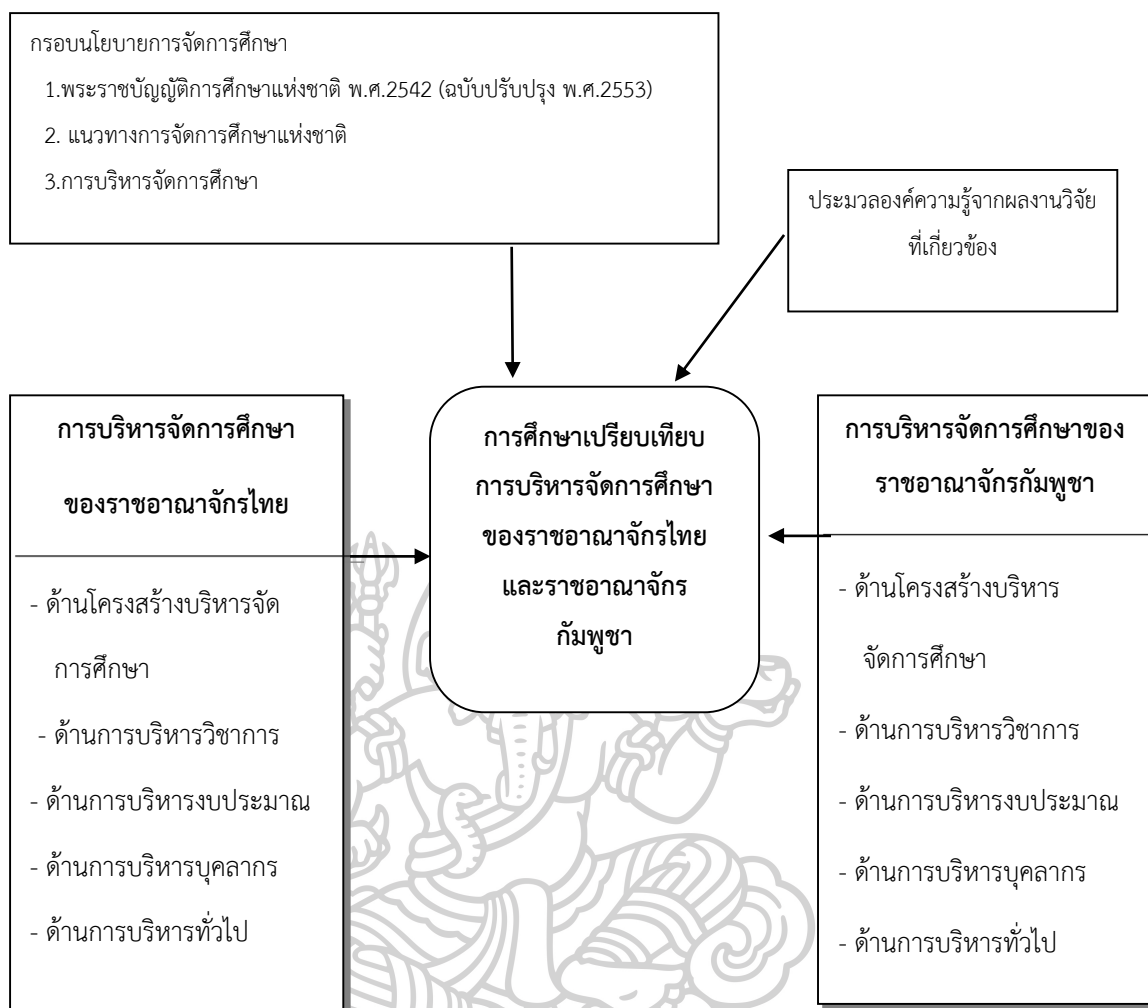
1. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป เป็นอย่างไร

2. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชาในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป เป็นอย่างไร

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัย เพื่อทราบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย และการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา รวมทั้งการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการ ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ดังที่ปรากฏในแผนภูมิที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณบุตร. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542).

: “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546)

: “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 76 ก (19 สิงหาคม 2542).

: “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 กระทรวงศึกษาธิการ.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก(19 สิงหาคม 2542) : 20.

: กระทรวงศึกษาธิการ, แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2557 ของกระทรวงศึกษาธิการ.

: “กฎกระทรวง ว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546”

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลราชอาณาจักรไทยในการบริหารการศึกษา ก่อนปี การศึกษา 2560 สารสำคัญทางเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องจากราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักร กัมพูชา และการนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอข้อมูลที่ปรากฏจากการอ่านเอกสารและจากการสัมภาษณ์ เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและ ราชอาณาจักรกัมพูชา หมายถึง การนำข้อมูลการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและ ราชอาณาจักรกัมพูชา มาเปรียบเทียบศึกษาวิเคราะห์หาความแตกต่างในด้านการบริหารจัดการ การศึกษาของแต่ละราชอาณาจักรในประเด็น ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา ด้านการ บริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างบริหารจัดการ การศึกษาของราชอาณาจักรซึ่งแบ่งระดับออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค/จังหวัด และสถานศึกษา รวมถึงระเบียบกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องซึ่งนำมาใช้ในการบริหารจัดการวางแผนการบริหาร การศึกษาในแต่ละราชอาณาจักร

ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดระบบการบริหารวิชาการในสถานศึกษา ซึ่ง ประกอบไปด้วยเรื่องของ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชา แนวทางในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระหลักในการเรียนการสอน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียน ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นแนวทางการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งของ ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดระบบบริหารด้านงบประมาณซึ่งประกอบ ได้ด้วยเรื่องของ การจัดสรรงบประมาณ การใช้งบประมาณ การบริหารเงิน การบริหารบัญชี การ บริหารพัสดุและสินทรัพย์ รวมทั้งการจัดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเป็น ทิศทางในการดำเนินการในสถานศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ด้านการบริหารบุคลากร หมายถึง การจัดระบบบริหารบุคลากร ในเรื่องของ การวางตัว บุคคลในการปฏิบัติงานด้านการเงิน รวมถึงการกำหนดกระบวนการวางนโยบาย ระเบียบ กรรมวิธี ในการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม การพัฒนาคนที่บรรจุแล้ว การ

บำรุงขวัญ การเลื่อนขั้นเลื่อนระดับ การพิจารณาโทษ ตลอดจนการให้พ้นจากงาน และการดูแล เรื่องสวัสดิการของบุคลากรที่ดำเนินการด้านการศึกษาเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการใน สถานศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การจัดระบบบริหารทั่วไปในเรื่องของ การพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการ บริหารงานการศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบการบริการและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินธุรการ การดูแลอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน งานกำกับดูแล สถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการในสถานศึกษาของ ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา

ถวิล อรัญเวศ¹⁹ กล่าวถึง การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ส่วนกลาง คือ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รวมทั้งส่วนราชการที่เทียบเท่ากระทรวง กรมการบริหาร ราชการส่วนภูมิภาค (Provincial Administration) เป็นการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการแบ่ง อำนาจ (Deconcentration) กล่าวว่ นั่นคือ ราชการบริหารส่วนกลางจะมอบอำนาจหน้าที่ในกิจการ บางอย่างไปให้แก่ราชการบริหารส่วนภูมิภาคไปปฏิบัติ มีอำนาจตัดสินใจในขอบเขตที่จำกัดบางอย่าง ตามที่ราชการบริหารส่วนกลางจะได้มอบไว้ให้หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นกลไกสำคัญทาง การเมืองในการแปลงนโยบายการเมืองสู่การปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 51 ได้บัญญัติให้การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีสองรูปแบบ คือ จังหวัด และอำเภอ¹⁹

¹⁹ ถวิล อรัญเวศ, การบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาค, เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558, เข้าถึง ได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/626720>

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์²⁰ และคณะได้กล่าวว่า รูปแบบการแบ่งอำนาจการปกครอง ค่อยๆ ลดบทบาทลง เพราะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยมักจะใช้หลักการกระจายอำนาจการปกครอง

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ²¹ ได้กล่าวว่า หลักการแบ่งอำนาจ เน้นที่การบริหารงานบุคคล อำนาจการแต่งตั้งโยกย้ายมาไว้ที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด โดยจัดตั้งองค์ใหม่ในระดับภูมิภาค จำนวน 18 ภูมิภาค และจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทั้งที่หน่วยงานเขตพื้นที่ก็ยังคงมีทั้ง ประถมและมัธยมศึกษา และที่สำคัญคือ หน่วยงานการศึกษาในระดับอาชีวและระดับมหาวิทยาลัย ไม่ได้เข้ามาร่วมบูรณาการ การแบ่งอำนาจการปกครองจากส่วนกลางให้แก่ผู้แทนของหน่วยงาน ส่วนกลางที่ไปประจำในหน่วยงานส่วนภูมิภาค แต่ไม่ใช่เป็นการกระจายอำนาจการปกครอง อาจส่งผลทำให้กระทรวงศึกษาธิการไม่มีเอกภาพ ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย ขาด คุณภาพ จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาการบริหารกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียน จำเป็นที่จะต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อรองรับระบบงานที่สามารถทำให้การทำงานเกิด ประสิทธิภาพ ควบคุมกันสมาชิกทุกคนในองค์การมีสภาพชีวิตของการทำงานที่ดี

แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารจัดการด้านการบริหารวิชาการ ของราชอาณาจักรไทยมีขอบข่ายครอบคลุม เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัด ดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน ตลอดจนการวัด และ ประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมถึงการพัฒนาผู้สอนตลอดจนการดำเนินกิจการ ของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบพิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้อง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้โรงเรียนให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้ โรงเรียนดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะป็นปัจจัยสำคัญทำให้โรงเรียนมี

²⁰ จูติพร จิระสวัสดิ์, การบริหารจัดการการตรวจลงตราของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง ระหว่างปี 2554-2556 (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล), (2558), อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 8.

²¹ เนชั่นทีวี, อดีต รมว.ศึกษา วิพากษ์คำสั่ง คสช.ปรับโครงสร้างครู, เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378494805/>

ความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจน การวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้ อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์หลักคือ

1. เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานด้านวิชาการฯได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และ การประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการ พัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและ ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็น งานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกันคือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาน ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา²²

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด²³

แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารจัดการด้านการบริหารงบประมาณ มีการปรับปรุงระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปสู่ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting) เพื่อมุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาใช้ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 กับทุกโรงเรียนในสังกัดทุกพื้นที่งบประมาณโรงเรียน มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. งบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินรายรับจากงบประมาณแผ่นดิน มี 2 ลักษณะ

1.1 เงินกลาง เบิกจ่ายจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เช่น เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร เงินค่ารักษาพยาบาล เงินบำเหน็จบำนาญ เงินช่วยค่าครองชีพ

1.2 เงินรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เป็นรายจ่ายที่รัฐบาล จัดสรรให้แก่ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ แบ่งเป็น 11 หมวด คือ หมวดเงินเดือน เงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการเป็นรายเดือน หมวดค่าจ้างประจำ เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงสำหรับการทำงานปกติของลูกจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทน เงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ทางราชการ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหารทำงานนอกเวลา ค่าสอนพิเศษ หมวดค่าใช้สอย ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ ค่าที่พัก ค่าซ่อมแซมอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ หมวดค่าสาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หมวดค่าวัสดุ ค่าใช้จ่ายซื้อสิ่งของต่างๆ เช่น กระดาษ หลอดไฟหมวดค่าครุภัณฑ์ รายจ่ายเพื่อซื้อสิ่งของที่คงทน ใช้งานได้นาน เช่น คอมพิวเตอร์ โต๊ะ เก้าอี้ หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หมวดเงินอุดหนุน เงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือบุคคลหรือ

²² กฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545).

²³ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, 99 – 112.

องค์กร เช่น ช่วยเด็กที่ขาดแคลน ช่วยบูรณะวัด ช่วยมูลนิธิต่าง ๆ หมดรายจ่ายอื่นรายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะของหมวดใดหมวดหนึ่ง เช่นราชการลับ

2. เงินนอกงบประมาณ เงินที่โรงเรียนได้รับนอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดิน เช่น เงินบริจาค เงินที่ได้จากการขายผลผลิตของโรงเรียน เงินทุนจากหน่วยงานหรือบุคคลมอบให้เป็นทุนการศึกษา²⁴ การบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกันคือ 1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ 2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ 3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ 7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ 8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา 10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา 11. การวางแผนพัสดุ 12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่ กรณี 13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ 14. การจัดหาพัสดุ 15. การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ 16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน 17. การเบิกเงินจากคลัง 18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน 19. การนำเงินส่งคลัง 20. การจัดทำบัญชีการเงิน 21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน 22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน²⁵ ผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และความจำเป็นของแต่ละโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจ²⁶ มีการวางแผนกลยุทธ์และวางแผนงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง การคำนวณต้นทุนผลผลิต ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณที่เน้นผลผลิต และต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยจัดระบบและขั้นตอนการจัดซื้อจัด จ้างให้มีประสิทธิภาพ รัดกุมและโปร่งใส กล่าวคือ การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ จะต้องมีการมาตรฐานการควบคุมงบประมาณ และการกำหนดความ

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงบประมาณการเงินในสถานศึกษา, 2557, 5.

²⁵ กฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545)

²⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, 5.

รับผิดชอบเรื่องการบัญชีและการเงิน การบริหารสินทรัพย์เพื่อให้ใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่ามากที่สุด การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เพื่อแสดงความโปร่งใส ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการใช้งบประมาณ การควบคุมและตรวจสอบภายใน เพื่อควบคุมการใช้งบประมาณและปรับปรุง การดำเนินงานให้ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด²⁷

โล (Lau) ได้ศึกษา กระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ (แคลิฟอร์เนีย) ซึ่งมีปัญหาขาดทุน ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานและการตรวจสอบ ประจำปีการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญของระบบงบประมาณที่มีประสิทธิผลและ องค์ประกอบที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ยังขาดอยู่ ผลของการศึกษาพบว่า การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเป็น กลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลของการงบประมาณ ผู้สำรวจชี้ว่ากระบวนการงบประมาณมีความสำคัญ มากกว่าผลงานการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยไม่ได้แสดงบทบาทที่เข้มแข็งในกระบวนการ งบประมาณ โดยมีข้อเสนอแนะ ควรปรับปรุงการติดต่อสื่อสารระหว่าง คณาจารย์และพนักงานของ มหาวิทยาลัย ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณให้ มากขึ้น ควรจะพัฒนาโครงสร้างของ องค์กรให้ มีความชัดเจนทั้งตำแหน่ง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การขาดสารสนเทศจะทำให้ ผู้บริหารและกรรมการขาดความไว้วางใจกัน ควรให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่คณะบริหารอย่าง ต่อเนื่อง ส่วนตำแหน่งและเพศต่างกันจะทำให้การยอมรับกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย แตกต่างกันด้วย²⁸

เมลเคอร์ส และมาร์เตอรร์ (Melkers and Pratrik Mhatrer) ได้ศึกษา การวัดผลและ การนำผลสะท้อนมาวัดผลระดับปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน และรายงานผล กรณีศึกษารัฐวิสคอนซิน (Case Study State of Wisconsin) โดยใช้วิธีการสนทนา กลุ่มเกี่ยวกับ ประเด็นการวัดผลและการจัดเอกสารการบริหารงบประมาณโดยรัฐ ผลการศึกษางานวิจัยพบว่าระดับ ความเข้าใจในการวัดผลและการนำผลสะท้อนมาวัดผลระดับปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ด้านพัฒนาบุคลากรและบทบาทหน้าที่
2. ด้านการใช้ผลสะท้อนเพื่อวัดผลระดับ การปฏิบัติงาน
3. ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการนำผลสะท้อนเพื่อใช้วัดผลการปฏิบัติงาน ของรัฐ วิสคอนซิน ซึ่งได้ รายงานข้อมูลพื้นฐานของรัฐที่ประสบความสำเร็จในการวัดผลการปฏิบัติงานโดย นำผลสะท้อนที่ได้มารวบรวมเป็นระเบียบการวัดผลภายใต้กระบวนการงบประมาณพร้อมทั้งจัดให้มี

²⁷ ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544, 28.

²⁸ Lau. 2003, 744.

การพัฒนาการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อ เตรียมรากฐานด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน²⁹

แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารบุคลากร

ด้านการบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยนั้นสถานศึกษามีฐานะทางสังคมมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกทาง สังคมโดยการให้ทรัพยากรการบริหารในการดำเนินการ ซึ่งโดยทั่วไปมีอยู่ 4 ปัจจัย ดว้ยกัน คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งนี้ทรัพยากรในการบริหารดังกล่าวถือว่า คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด แมแต่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ จะกำหนดแผนงาน โครงการหรือ ระบบงานไว้อย่างไร ก็ตาม ถ้าหากขาดคนรับผิดชอบงาน ไม่มีความรู้ไม่มีวิสัยทัศน์กับงานที่ทำอยู่ ก็จะทำให้แผนงานโครงการของงานที่กำหนดไว้ดำเนินการได้อย่าง ล้าช้าหรือไม่สำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรที่จะให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคลากรใน สถานศึกษาเป็นพิเศษ เมื่อคนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องหันมาดูแล เอาใจใส่ ช่วยเหลือกระตุ้นให้บุคลากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างเต็ม ความสามารถ มีศักยภาพ และประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผล ตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาเกิดมีพลัง มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานยอมที่จะส่งผลิงานในสถานศึกษาสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้³⁰

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553³¹ ที่เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2553 มีผลให้ระบบการจัดการศึกษาของไทย การ บริหารงานของโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจขั้นตอน และกระบวนการบริหารงาน บุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

²⁹ อ้างถึงใน วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2556, 80.

³⁰ รุ่ง แก้วแดง, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2544), 8.

³¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 1

8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา³²

การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของกระบวนการบริหาร จะเห็นว่าการบริหารงานบุคคลจัดว่าเป็นกระบวนการบริหารที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นกระบวนการแห่งความพยายามที่จะให้มีบุคลากรที่ดีมีความรู้ความสามารถ ไว้วางใจได้ และดำรงรักษาคุณดี ๆ นี้ไว้ปฏิบัติงานนานๆ เมื่อการบริหารงานบุคคลมีการดำเนินงานอย่างดีแล้วการบริหารงานอื่นก็จะได้รับการจัดการแก้ไขหรือดำเนินการตามมา

ฮอยและเซอร์ซิว (Hoy and Cecil) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครูนักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือรวมแรงรวมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่มเห็นด้วย และดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด³³

³² กฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545).

³³ Hoy, Wayne K. & Cecil, Masker G. Educational Administration Theory, Research, and Practice, (New York : McGraw-Hill Inc, 1996), 170.

เจนลิง (Jenlink) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคคลสำคัญที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในประเทศ แอฟริกาและสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้นำของชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนมีบทบาทสูงในการที่จะเข้าร่วมวางแผน กำหนดนโยบายและเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความร่วมมือร่วมใจของชุมชน กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา ผู้นำชุมชนต้องทำ ตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายมองเห็นความสำคัญของการศึกษา³⁴ การให้บริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อ สาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และให้การสนับสนุนการ

แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไป ระบบการบริหารงบประมาณ การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารทั่วไปในสถานศึกษามีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกันคือ

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

³⁴ เจนลิง (Jenlink, 2000: 98)

11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน
20. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
21. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน³⁵ มีการดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจัดการกิจการให้ครอบคลุม³⁶

แม็กกิลล์ (McGill) ได้กล่าวว่า การพัฒนาองค์กร หมายถึง กระบวนการวางแผนที่มุ่งจะพัฒนาความสามารถขององค์กรเพื่อให้สามารถที่จะบรรลุและดำรงไว้ซึ่งระดับการปฏิบัติงานที่พอใจที่สุด โดยสามารถวัดได้ในเชิงของประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเจริญเติบโตขององค์กร³⁷

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรณีศึกษา

กรณีศึกษากรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาซึ่งมีเขตพื้นที่ชายแดนติดต่อกันเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน มีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านบริบททางพื้นที่วัฒนธรรม และภาษาในปี พ.ศ. 2560

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

---

³⁵ กฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545)

³⁶ พรชัย ภาพันธ์ (2547 : 44)

³⁷ แม็กกิลล์ (McGill, 1977)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการ คือ

2.1 การศึกษาเอกสาร (documentary study)

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

3. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

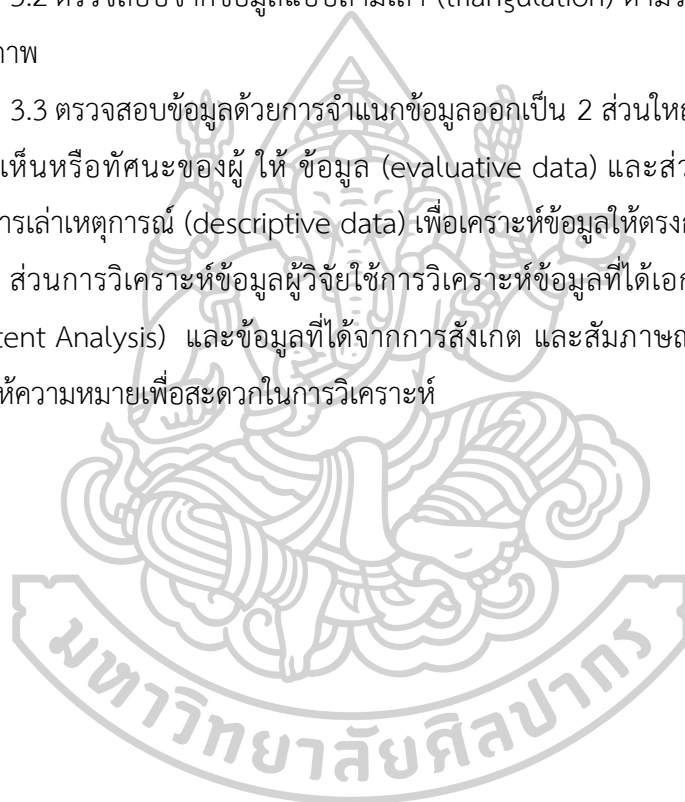
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการ 3 วิธี คือ

3.1 ให้บุคคลที่อยู่ในสนามวิจัยตรวจสอบและรับรองความถูกต้องโดยการ อ่านข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกไว้

3.2 ตรวจสอบจากข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.3 ตรวจสอบข้อมูลด้วยการจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ข้อมูล ในส่วนที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้ให้ ข้อมูล (evaluative data) และส่วนของข้อมูลที่เป็นรายละเอียดหรือการเล่าเหตุการณ์ (descriptive data) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกสาร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาจัดระบบข้อมูล พร้อมให้ความหมายเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์

บทที่ 2

การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรไทย

การนำเสนอในบทนี้ เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรไทย โดยนำเสนอในส่วนที่เป็นข้อมูลการศึกษาของราชอาณาจักรไทย และนำเสนอใน ส่วนของการบริหารการศึกษาในราชอาณาจักรไทยในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างการบริหาร จัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และ ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรไทย

1. การจัดการศึกษาของประเทศไทย
2. ประวัติการศึกษาและการจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย
  - 2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
  - 2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553)
  - 2.3 แผนพัฒนาการศึกษาชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579
  - 2.4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579
3. ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
4. ด้านการบริหารวิชาการ
5. ด้านการบริหารงบประมาณ
6. ด้านการบริหารบุคลากร
7. ด้านการบริหารทั่วไป
8. แนวคิดทฤษฎีบริหารสถานศึกษา (Education Administration)
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในราชอาณาจักรไทย

การศึกษาในประเทศไทย เป็นการศึกษาที่จัดโดยกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย โดยภาครัฐจะเข้ามาดูแลโดยตรงและเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการศึกษาตั้งแต่ระดับ การศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยนั้นได้กำหนดให้ พลเมืองไทยต้องจบการศึกษาอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และต้องเข้ารับ การศึกษาอย่างช้าสุดเมื่ออายุ 7 ปี ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่ง

แบ่งออกเป็นระดับชั้นประถมศึกษา 6 ปีและมัธยมศึกษา 6 ปี นอกจากนี้แล้วการศึกษาขั้นพื้นฐานยังรวมถึงการศึกษาปฐมวัยอีกด้วย ทั้งนี้รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่วนการบริหารและการควบคุมการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประวัติการจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข มีพฤติกรรมใฝ่รู้ที่จะเป็นพลังปัญญาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยขัดเกลาให้คนละอายต่อบาป มีทักษะในการประกอบอาชีพ เคารพกฎหมาย รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีปรัชญาที่นิยมนำมาจัดการศึกษาได้แก่ ลัทธินิรันดรนิยม (Perennialism) สารัตถนิยม (Essentialism) พัฒนาการนิยม (Progressivism) บูรณาการนิยม (Reconstructionism) และอัตถภาวะนิยม (Existentialism) สำหรับปรัชญาการศึกษาไทยเป็นแบบผสมผสานระหว่างแนวคิดของชาติตะวันตกและอิงพุทธศาสนา ประเทศไทยมีประวัติความเป็นมากับการศึกษาเป็นเวลาอันยาวนาน แบ่งการจัดการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 ยุค กล่าวคือ

1. การศึกษาไทยในสมัยโบราณ (พ.ศ. 1781 – พ.ศ. 2411) ยังไม่มีโรงเรียนแก่เด็กไทยในสมัยนั้นสามารถหาความรู้ได้จากที่บ้าน สำนักสงฆ์ วิชาที่สอนไม่ได้ตายตัว มีความรู้สามัญเพื่ออ่านออกเขียนได้ วิชาชีพ วิชา จริยศึกษา และศิลปะป้องกันตัว

2. การศึกษาในสมัยปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2412 – พ.ศ. 2475) ผลจากการเข้ามาของชาวตะวันตกและการเปิดประเทศค้าขายกับตะวันตกนั้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองการปกครอง และการศึกษาจึงได้มีความสำคัญขึ้นเพื่อพัฒนาคนเข้ามารับ ราชการนำไปสู่การเปิดโรงเรียนและมหาวิทยาลัย จึงทำให้มีการจัดทำแผนแม่บทในการศึกษาเรียกว่าโครงการศึกษาระดับแรกพ.ศ. 2441

3. การศึกษาสมัยปกครองตามระบอบ รัฐธรรมนูญ (พ.ศ. 2475 - ปัจจุบัน) การศึกษามีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากต้องการพัฒนาคนให้เข้าใจระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อีกทั้งเป็นเรื่องของสิทธิของประชาชนในการเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

4. การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของฝ่ายปกครอง โครงการศึกษาได้ถูกเปลี่ยนชื่อมาเป็นแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 ได้เปลี่ยนชื่อแผนการศึกษาชาติมาเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และมีพระราชบัญญัติศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อมุ่งหวังว่า

คนไทยสามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพจึงได้จัดทำแผนการศึกษาระยะยาว 15 ปี เรียกว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559⁷⁵

5. การศึกษาในสมัยปฏิรูปการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ (พ.ศ.2560 – พ.ศ. 2579) ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่สามที่สำคัญประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ กล่าวคือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมีเป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

3. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีเป้าหมาย

1. กำลังคนมีทักษะและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

³⁸ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด).

2. คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

3. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตร อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

4. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

5. ระบบและกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

6. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

7. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยมี เป้าหมาย

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับคนทุกช่วงวัย

3. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย

1. โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

2. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

3.ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

4.ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การจัดการศึกษาในราชอาณาจักรไทย

การบริหารการศึกษาของประเทศไทยอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับปัจจุบันได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 81 ให้รัฐจัดการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายแม่บทเชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (เฉพาะด้านการศึกษา)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 54 กล่าวว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย⁷⁶

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการ และตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาที่พึงประสงค์ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญ ได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

⁷⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ฉบับที่ 20, เข้าถึงเมื่อ วันที่ 8 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/ DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับ การศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อน หน้า 15 เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน 2560 ภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุน เป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ส่วนในหมวดที่ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ ตามมาตรา 76 ได้กล่าวว่ารัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐ ต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไป ตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการ โดยมีขอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนกรแต่งตั้งหรือการพิจารณา ความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน้า 20 เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน 2560 รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

สอดคล้องกับหมวด 16 ในเรื่องการปฏิรูปประเทศ ได้กล่าวไว้ในมาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

(3) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคน ภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของ หน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(4) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการ คัดกรองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(5) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับ ความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล

(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกัน ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทาง

วัฒนธรรม การสร้างสรรค์จำลองความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต⁷⁷

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา “การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน “มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

⁷⁷ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127, ตอนที่ 45 ก (22 กรกฎาคม 2553).

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญาการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น (3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทาง การแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน (3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา (4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และ ด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยาการประเภทต่างๆ (6) จัดการเรียนรู้อให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปใน กระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้

วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา 32 การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

พิเศษ (4) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 38 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 38 เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาความในมาตรานี้ไม่ใช่บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3)

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้⁷⁸

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการมัธยมศึกษาจำเป็นต้องอ้างอิงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2553) ดังกล่าวเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพอันทรงคุณค่ามากขึ้นและให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งเป็นแผนระยะ 20 ปี ได้พัฒนาการศึกษาไปควบคู่กัน กล่าวคือ

⁷⁸ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127, ตอนที่ 45 ก (22 กรกฎาคม 2553).

ในส่วนของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เป็นแผนระยะยาว 20 ปี กล่าวถึง แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ที่สำคัญ ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อ ปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพ ของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของ การกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็น กรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการ ศึกษาแห่งชาติฉบับนี้จึงได้กำหนด วิสัยทัศน์(Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและ เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ โลกศตวรรษที่ 21”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
  2. เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ ชาติ
  3. เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
  4. เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำ ภายในประเทศลดลง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น
- แผนการศึกษา แห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและ คุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และ นวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่า

หนังสือ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

1. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงาน มีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน อย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี เป็นต้น

3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น

4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่า และบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

5. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ 200 อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น 5 ช่วง ดังนี้ระยะ เร่งด่วน ระยะ 5 ปีแรกของแผน ระยะ 5 ปีที่สองของแผน ระยะ 5 ปีที่สามของแผน และระยะ 5 ปีสุดท้ายของแผน ยุทธศาสตร์

เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีเพื่อให้ แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย ตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์และแนวคิดการจัดการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้าง ชีต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล ของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการศึกษา⁷⁹

โครงสร้างการบริหารการศึกษา

สถานภาพของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการใหม่ ประกอบด้วย สำนักงานรัฐมนตรี และ 5 หน่วยงานหลัก คือ⁸⁰

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
5. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

⁴⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, มีนาคม 2560)

⁸⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559

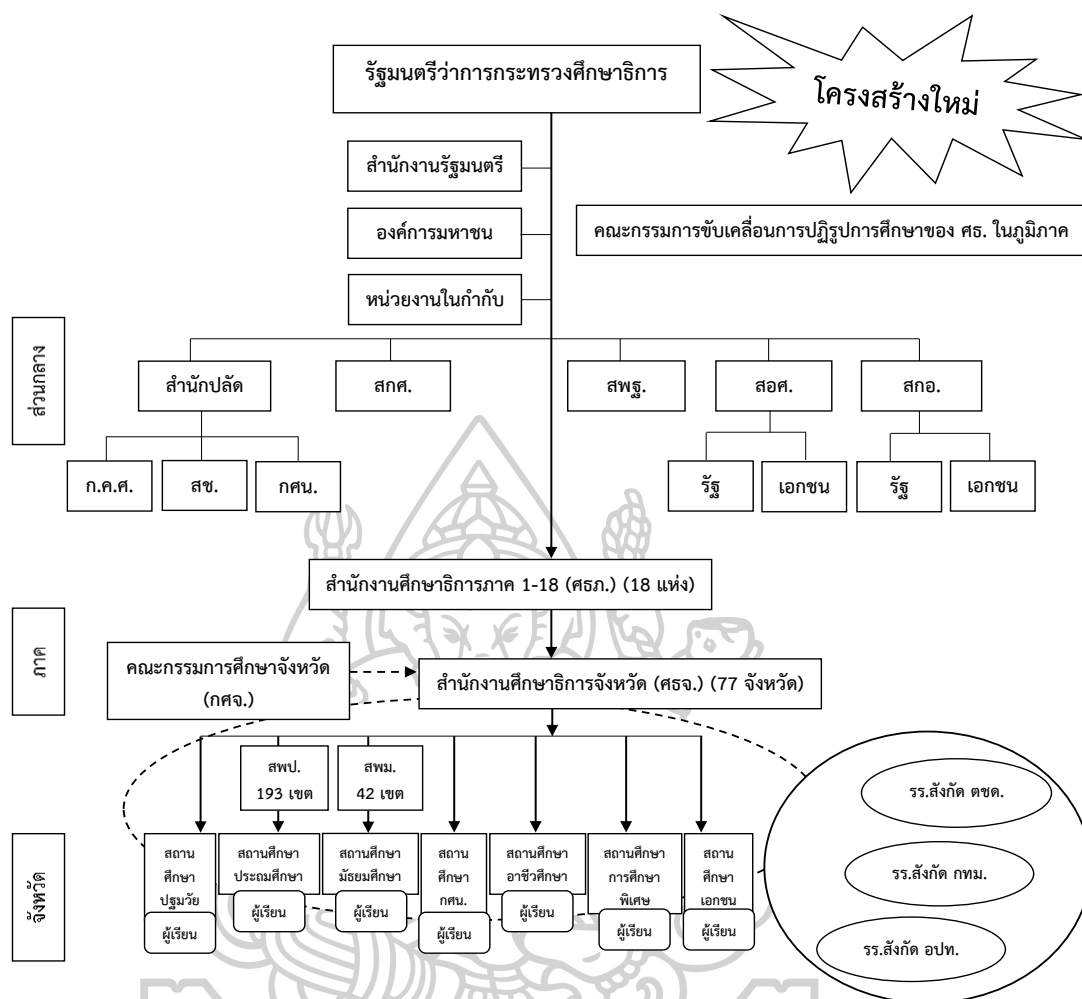
โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับกฎหมายและแผนการศึกษาชาติที่กำลังปรับปรุงอยู่ ซึ่งเน้นที่ภารกิจโดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มภารกิจหลัก ได้แก่

1. กลุ่มผู้กำหนดนโยบายและแผนการศึกษา ได้แก่ สภาการศึกษา
2. กลุ่มผู้กำกับการศึกษา ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
3. กลุ่มผู้จัดการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น วัด มูลนิธิ ภาคเอกชน
4. กลุ่มผู้สนับสนุนการจัดการศึกษา ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเอกชน

5. กลุ่มผู้สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร ได้แก่ สำนักงานงบประมาณกองทุนต่างๆ เป็นต้น
โครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่ มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

1. สำนักนายกรัฐมนตรี
2. องค์การมหาชน
3. หน่วยงานในกำกับ
4. สำนักงานศึกษาธิการภาค (1-18 ศธภ.)
5. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (77 ศธจ.) ดูแลการศึกษาทุกระบบ สถานศึกษาปฐมวัย, สถานศึกษา, การศึกษาตามอัธยาศัย, สถานศึกษาอาชีวศึกษา, สถานศึกษาการศึกษาพิเศษ, สถานศึกษาเอกชน รวมทั้งโรงเรียนในสังกัด อปท., กทม., ตชด. ด้วย มีนโยบายในการบริหารงานให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างเป็นเอกภาพ⁸¹

⁸¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่
ที่มา : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559

มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง
ดังต่อไปนี้⁸²

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการใน
ภูมิภาค ประกอบด้วย

⁸² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559, คำสั่งหัวหน้า
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ
3. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นกรรมการ
6. เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการ
7. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 2 ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด
2. วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด
3. พิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค หรือจังหวัด
4. แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด ทั้งนี้ ตามประเภทหรือระดับตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. สั่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้พ้นจากตำแหน่ง
6. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานตามข้อ 7 (7)
8. เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ 3 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบงานธุรการ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามข้อ 2 (6) และให้การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็น ให้

เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 4 ให้ยุบเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และให้โอนอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ของ
จังหวัดนั้นๆ

ข้อ 5 ให้ยุบเลิก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา และให้โอนอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ของจังหวัด
นั้น

ข้อ 6 ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า
“กศจ.” ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
กรรมการ
2. ศึกษาธิการภาคในพื้นที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน
และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ
4. ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธาน
หอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัด เป็นกรรมการ
5. ผู้แทนภาคประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดย
ความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
จำนวนสองคน เป็นกรรมการ
6. ผู้แทนข้าราชการครูในท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดยความ
เห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวน
สองคน เป็นกรรมการ
7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านกฎหมาย ด้านบริหารงานบุคคล หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

8. ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคทำหน้าที่เป็น กศจ.

ข้อ 7 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่รับโอนมาตามข้อ 4 และข้อ 5 ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในแต่ละเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

1. กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในจังหวัด

2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

3. พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

4. เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อใช้อำนาจตามข้อ 2 (4)

5. กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

6. วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

7. เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ได้ตามความจำเป็น

8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคมอบหมาย

ข้อ 8 เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อกศจ.” เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจาก กศจ. ให้ อกศจ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

1. บุคคลซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็น กศจ. เป็นประธานอนุกรรมการ

2. บุคคลซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็น กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ
  3. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ
  4. ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง กศจ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ
  5. ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
- ข้อ 9 ให้การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของ กศจ. ออกศจ. รวมทั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานตามข้อ 7 (7) เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ⁸³

การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีเอกภาพ และสามารถประสานเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานโดยพระราชรัฐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษานั้นจะส่งผลในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้⁸⁴

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555
2. คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1693/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555
3. คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1694/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

⁴⁶ กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี, ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 134/2559, เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/mar/134.html>

⁸⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ลงวันที่ 21 มีนาคม 2559, คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

4. บรรดาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการภาคที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 2 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่
2. สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา
3. กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ
4. สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ
5. ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก
6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 3 ให้มีศึกษาธิการภาค เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ในสำนักงานศึกษาธิการภาค ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาจให้มีรองศึกษาธิการภาคจำนวนไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งศึกษาธิการภาคและรองศึกษาธิการภาคจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเสนอ

ข้อ 4 ในแต่ละจังหวัด ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัด

การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของ ส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงานราชการ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดมอบหมาย

2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับ จังหวัด

3. สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ หน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ

4. จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานใน ลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใน จังหวัด

5. ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับ จังหวัด

ข้อ 5 ให้มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการภาค โดยอาจให้มีรองศึกษา ธิการจังหวัดจำนวนไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการจังหวัด ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัดและรองศึกษาธิการจังหวัดจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 6 ให้โอนอำนาจหน้าที่ ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับ อ. ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด

ข้อ 7 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของสำนักงานศึกษาธิการภาพ

นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

วิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม

พันธกิจ

1. ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
2. เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท
2. การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค
3. การปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครูและวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง
4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
5. การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาทัดเทียมกับนานาชาติ
6. การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และบริการทางวิชาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาประเทศ
7. การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน
8. การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

1. ประชาชนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีมาตรฐาน คุณภาพ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 หรือเทียบเท่า ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และมีเนื้อหา ที่เหมาะสมตามหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักร่วมอนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
4. นักเรียน นักศึกษาทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่กำหนดไว้
5. ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิต

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพทั้งระบบเต็มตาม ศักยภาพ เพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง
7. กำลังคนระดับกลางและระดับสูงมีคุณภาพ มาตรฐาน สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
8. ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
9. นักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษามีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน และมีทางเลือกที่จะประกอบ ธุรกิจสร้างตัว
10. หน่วยงานมีระบบบริหารและการจัดการความรู้รองรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา
11. ผลงานการศึกษาและวิจัยเพื่อบริการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพได้รับการ พัฒนา
12. ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการเผยแพร่ นำไปใช้ประโยชน์ หรือต่อยอดในเชิง พาณิชย์
13. นักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค
14. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

การจัดระบบการศึกษา

การจัดระบบการศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2547 โดยได้กำหนดระบบการศึกษาไว้ใน มาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญ ของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการ เทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียน

จากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง

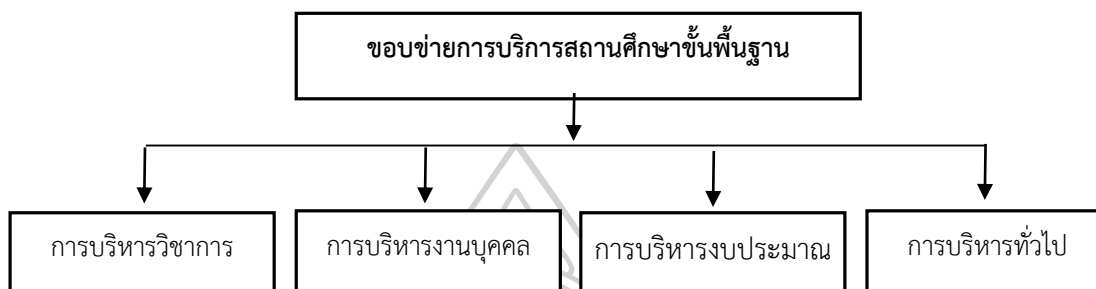
มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น
2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น
3. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ระบบการศึกษาของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล** (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 33.

การบริหารการศึกษาด้านงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล และการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่าง สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ วัง องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง ขอบข่าย/ภารกิจ มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา และรายงานผลให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ จัดทำแผนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมจัด กระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลา สารการเรียนรู้ และผู้เรียนจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง ครอบครัวยุ วัง และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการ พัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน คือ กำหนดระเบียบการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและ อนุมัติผลการเรียน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มี ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา

4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือ จัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพในระดับ หน่วยงานภายในสถานศึกษา กำกับ ติดตาม และตรวจสอบประเมินผลการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนา และใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม สถานศึกษาจัดหา จัดทำสื่อ และเทคโนโลยีที่ เหมาะสมเพื่อการศึกษาให้กับครูและผู้เรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ คือ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาให้เพียงพอและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ คือ ดำเนินการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น สนับสนุนและช่วยเหลือให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น

ภารกิจ การจัดการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นี้จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนวซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้นอีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษาดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษาจะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติชุมชนครอบครัวและบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบโดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนตรวจสอบตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะเจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญามีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารการคิดการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆการเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิดสังเคราะห์การคิดอย่างสร้างสรรค์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆในสังคมแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆและมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้การสื่อสารการทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกดังนี้ 1) รักชาติศาสนา ศักดิ์สิทธิ์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไรรวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาจัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน 1) ตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ(ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่3) และ 2) ตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(มัธยมศึกษาปีที่4- 6)

ระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่1– 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่านการเขียนการคิดคำนวณทักษะการคิดพื้นฐานการติดต่อสื่อสารกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์การพัฒนาคุณภาพชีวิต

อย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์สังคมและวัฒนธรรมโดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1- 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเองส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตนมีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณคิดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหาที่ทักษะในการดำเนินชีวิตมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิดความดีงามและมีความภูมิใจในความเป็นไทยตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4- 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านสนองตอบความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพมีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตนสามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

การจัดเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้นโดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน คือ 1) ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่1- 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง 2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1- 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมงคติน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (น.ก.) และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4- 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงคติน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (น.ก.)

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติมสถานศึกษาสามารถดำเนินการดังนี้

ระดับประถมศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษาต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อมจุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตรเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมงและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้นเป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ ระดับประถมศึกษา (ป.1-6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเช่นการศึกษาเฉพาะทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษการศึกษาทางเลือกการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตรผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆอันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น

สำหรับผู้เรียนอาทิกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการกระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคมกระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริงกระบวนการจัดการกระบวนการวิจัยกระบวนการ เรียนรู้การเรียนรู้ของตนเองกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการ จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ ต่างๆเพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการ สอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียนระดับ สถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับได้แก่ระดับชั้นเรียนระดับ สถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการ เรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่าง หลากหลายเช่นการซักถามการสังเกตการตรวจการบ้านการประเมินโครงการประเมินชิ้นงาน/ ภาระงานแฟ้มสะสมงานการใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ประเมินตนเองเพื่อนประเมินเพื่อนผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ไมผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อม เสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใดนอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วยทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาคผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใดรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตรโครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาวะความรับผิดชอบสามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบนอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่3ชั้นประถมศึกษาปีที่6ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3และชั้นมัธยมศึกษาปีที่6เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนถือเป็นภาวะความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการได้แก่กลุ่มผู้เรียนทั่วไปกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษกลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรมกลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียนกลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มพิการทาง

ร่างกายและสติปัญญาเป็นต้นข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึงที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสินการให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน เป็นหลักและต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียนรวมทั้ง สอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

1.1.1 ระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ80ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนดในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน

1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชาผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่ น้อยกว่าร้อยละ80ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้นๆ

2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนดในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อยและสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นสถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษาในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชาสถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นระบบตัวเลขระบบตัวอักษรระบบร้อยละและระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยมดีและผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษาในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชาให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยมดีและผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆหรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับคือระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐานผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิตโดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมตามสถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิตโดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิตโดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมตามสถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิตโดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิตและรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามสถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเช่นการศึกษาเฉพาะทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษการศึกษาทางเลือกการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสการศึกษาตามอัธยาศัยให้คณะกรรมการของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

จากที่กล่าวมาหากพิจารณาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการบริหารเมื่อนำใช้ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร 4 ด้านคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง⁸⁵ โดยบริหารงานตามภารกิจในแต่ละด้าน ดังนี้

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณอย่างเป็นอิสระคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการด้านทรัพยากรที่ได้รับ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ภารกิจ มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การจัดตั้งงบประมาณ มีตัวบ่งชี้ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และดัชนีวัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษา วิเคราะห์แผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดตั้งเป็นแผนงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับดัชนีชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ของสถานศึกษาและเขตพื้นที่

⁸⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), 19.

การศึกษา วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน/โครงการ และจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำคำขอตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำข้อตกลงบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ คือ การจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ เช่น จัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการที่ได้รับงบประมาณ การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ เช่น โอนเงินงบประมาณวงเงินรวมต่างประเภท งบรายจ่ายของแต่ละแผนงาน งาน/โครงการ การรายงานผล เช่น รายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี โดยแสดงรายละเอียดผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการตามแผนที่กำหนดไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ คือ การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ เช่น การกำหนดแผนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา วางแผนตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินความเพียงพอและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สอบทานระบบการปฏิบัติงาน สอบทานความเชื่อถือได้ของข้อมูล ตรวจสอบระบบการดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจ การตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต เช่น การประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์และประเมินผลความมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือ ทุนการศึกษา เช่น วางแผนรณรงค์ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา จัดทำข้อมูลสารสนเทศและระบบการรับจ่ายทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คุ้มค่า และมีความโปร่งใส สรุป รายงาน เผยแพร่ และเชิดชูเกียรติผู้สนับสนุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เช่น สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกผู้เสนอขอกู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานการกู้ยืมเพื่อการศึกษา กับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา เช่น จัดระบบสวัสดิการ

เพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรทรัพยากร เช่น สำรวจและจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา เพื่อประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนและสถานศึกษา ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินการเชิญเกียรติบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา การส่งเสริมการบริหารการจัดการรายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย จัดหารายได้และผลประโยชน์และบริการจัดการตามแนวของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5. การบริหารการเงิน คือ การเบิกเงินจากคลัง เช่น ยื่นเรื่องขอเบิกเงินพร้อมหลักฐานสำหรับรายการที่มีได้จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นเงินก้อน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรให้เขตพื้นที่การศึกษา เว้นแต่กรณีการขอเบิกงบประมาณที่จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นวงเงินรวมไม่ต้องยื่นเรื่องให้เขตพื้นที่การศึกษา การรับเงิน เช่น รับเงินและออกใบเสร็จรับเงินในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา การจ่ายเงิน เช่น จ่ายเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากรหรือผู้มีสิทธิโดยตรงเว้นแต่กรณีที่เป็นอำนาจจ่ายของคลัง และที่คลังกำหนดให้ส่วนราชการผู้เบิกเป็นผู้ช่วยหักเงิน ณ ที่จ่าย และนำเงินที่หักส่งตามอำนาจหน้าที่ การนำส่งเงิน เช่น นำส่งเงิน ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ โดยนำส่งคลังโดยตรงหรือนำส่งคลังโดยผ่านธนาคาร

6. การบริหารการบัญชี คือ การจัดทำบัญชีการเงิน เช่น จัดทำบัญชีเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา จัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน เช่น จัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินส่งเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน เช่น จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เอง เว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ คือ การวางแผนจัดหาพัสดุ เช่น วางแผนจัดหาพัสดุปีปัจจุบันและล่วงหน้า 3 ปี เฉพาะส่วนที่จัดหาเองหรือที่จะร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ เช่น กำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ เว้นแต่กรณีที่มีรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะเป็นมาตรฐานอยู่แล้ว การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ เช่น พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุในระดับสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ เช่น จัดหาพัสดุด้วยเงินงบประมาณและนอกงบประมาณของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาดำเนินการเงินร่วมกับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นจัดหาตามแผนการจัดหาพัสดุประจำปี การควบคุมดูแลบำรุงรักษา

และจำหน่ายพัสดุ เช่น ควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด การจัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์ เช่น จัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา

การบริหารบุคลากร

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนามีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดระเบียบวินัยจรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภารกิจในการบริหารบุคลากรข้างต้น สามารถกำหนดเป็นรายละเอียดได้ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง ได้แก่ ประเมินความต้องการอัตรากำลัง จัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา
2. การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น สสำรวจและรวบรวมข้อมูล การขอปรับปรุงตำแหน่งให้สูงขึ้นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา รวบรวมคำขอและผลงานการขอเลื่อนวิทยฐานะเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติม และเสนอขออนุมัติโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือน เสนอขอเปลี่ยนแปลงการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย

3. การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อ เขตพื้นที่การศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เช่น เสนอความต้องการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกรณีที่ อ.ก.ค. เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบและมอบหมาย ดำเนินการสรรหาและจัดจ้างบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตรากำลังชั่วคราว

4. การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้ม คือ 1) แจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพ มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และเกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบเป็นลายลักษณ์อักษร 2) ดำเนินการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการสำหรับบุคลากรทางการศึกษาหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม สำหรับผู้ได้รับการบรรจุรับราชการในตำแหน่ง “ผู้ช่วยครู” ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด 3) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่ได้แจ้งให้ทราบตามข้อ 1 อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 4) รายงานผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแล้วแต่กรณีต่อเขตพื้นที่การศึกษา และ 5) ดำเนินการแต่งตั้งหรือส่งให้พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเมื่อได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

5. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ 1) การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา เช่น การย้ายผู้บริหารหน่วยงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายต่อเขตพื้นที่การศึกษา การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น รวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้าย และให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในกรณีที่เห็นชอบการรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ในกรณีที่ให้ความเห็นเห็นว่าไม่สมควรรับย้าย ให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาต้นสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะย้ายทราบ ส่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา เช่น การย้ายผู้บริหารหน่วยงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผล ความจำเป็นในการขอย้ายไปยังเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายและให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในกรณีให้ความเห็นชอบรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ

อ.ก.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ในกรณีให้ความเห็นว่าเป็นสมควรย้ายให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาต้นสังกัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายทราบ ส่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วแต่กรณีตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

6. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ ได้แก่ 1) ตรวจสอบคำขอเปลี่ยนแปลงสถานภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความประสงค์จะขอเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่และเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา 2) เสนอแนะให้ความเห็นชอบในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเปลี่ยนแปลงตำแหน่งมาดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้น ๆ และ 3) การได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

7. การเลื่อนขั้นเงินเดือน ได้แก่ 1) การเลื่อนขั้นเงินเดือนปกติ คือ ประกาศเกณฑ์การประเมินและแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดกฎหมายกำหนดในฐานะผู้บังคับบัญชา รวบรวมข้อมูลพร้อมความเห็นของทางการศึกษาเสนอคณะกรรมการตามข้อ 2 พิจารณา แจ้งคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาทราบ พร้อมเหตุผลที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง และ 2) การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ กรณีถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เช่น เสนอเรื่องพร้อมทั้งข้อเท็จจริง และความเห็นที่ข้อยุติและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังเขตพื้นที่ ดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ครอบครัวผู้ถึงแก่กรรมอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดตามความเหมาะสม

8. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนด และ 4) สร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

9. การลาศึกษาต่อ ได้แก่ 1) อนุญาตหรือขออนุญาตการลาศึกษาต่อตามนโยบายหลักเกณฑ์ และวิธีการของเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการตามที่กฎหมายกำหนด และ 2) เสนอเรื่องการขออนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาลาศึกษาต่อให้เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือเพื่อทราบแล้วแต่กรณี

10. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. กำหนด 2) ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามเกณฑ์และวิธีการตามข้อ 1 3) นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา และ 4) รายงานการประเมินการปฏิบัติการปฏิบัติงานในส่วนที่เขตพื้นที่ศึกษาร้องขอได้รับทราบ

11. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาดตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพการศึกษา และ 2) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีความดีเด่นและมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด หรือกรณีอื่นตามความเหมาะสม

12. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ 1) ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประพฤติตามระเบียบ วินัย มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 2) ควบคุม ดูแล และส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัย มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

13. การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 2) เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยในตนเอง และ 3) ป้องกันไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

14. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง คือ กรณีมีมูลความผิดวินัย (ไม่ร้ายแรง) ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงในฐานะผู้บังคับบัญชา พิจารณาลงโทษทางวินัย หากปรากฏผลการสอบสวนว่าผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามอำนาจที่กฎหมายกำหนด รายงานผลการพิจารณาลงโทษทางวินัยไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และ 2) ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เช่น การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นในกรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไม่ชัดเจน กรณีมีมูลการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง หรือรายงานผู้มีอำนาจแล้วแต่กรณี ประสานกับหน่วยงานการศึกษาอื่นและกรรมการสอบสวนกรณีมีการกระทำผิดวินัยร่วมกัน พิจารณาสถานโทษหรือสั่งลงโทษตามอำนาจร้ายแรงเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

15. การสั่งพักราชการ ได้แก่ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเมื่อมีการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการสอบสวนกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมีเหตุสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามที่กฎหมายกำหนด

16. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ ได้แก่ เสนอรายงานการดำเนินการลงโทษทางวินัย และการลงโทษที่ให้ดำเนินการแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามลำดับ

17. การอุทธรณ์ ได้แก่ 1) รับเรื่องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาในกรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องอุทธรณ์ผ่านหัวหน้าสถานศึกษา และ 2) เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องเรียนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

18. การร้องทุกข์ ได้แก่ 1) รับเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องร้องทุกข์ผ่านหัวหน้าสถานศึกษา และ 2) เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

19. การออกจากราชการ ได้แก่ 1) การออกจากราชการ เช่น อนุญาตการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด หรือรับเรื่องการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งพิจารณายับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งหากเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด และ 2) สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง หรือเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วแต่กรณี

20. การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสนอไปยังเขตพื้นที่การศึกษาให้ดำเนินการต่อไป

21. งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

การเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างในสถานศึกษา และ
3) รับเรื่องการแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด แล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา

22.งานยกเว้นคุณสมบัติ ได้แก่ เสนอความเห็นและข้อมูลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ยกเว้นคุณสมบัติตามที่ อ.ก.ค.ศ. ขอ

23.งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ได้แก่ 1) ดำเนินการในการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างในสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด และ 2) จัดทำทะเบียนผู้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างในสังกัด

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการงานอื่น ๆ เพื่อบรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการสนับสนุนส่งเสริมประสานงานและอำนาจการให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ดีความเลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

การบริหารทั่วไปจะเป็นกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานให้เกิดความคล่องตัว สามารถดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอบข่าย/ภารกิจงานบริหารทั่วไป มีดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เช่น การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารและการประชาสัมพันธ์

2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา เช่น ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบกำหนด

แผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. การวางแผนการศึกษา เช่น แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ เช่น จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและสนองความต้องการของชุมชนและสังคมโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเสนอแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี เช่น กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามนโยบายและกรอบแนวทางของสถานศึกษาและตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรร่วมกับทรัพยากรของสถานศึกษาหรือที่สถานศึกษาจัดหาได้เอง เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน เช่น ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา แจ้งผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้บุคคลในสถานศึกษาและสาธารณชนทราบ

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร เช่น พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดมาตรฐานและดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านของสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาทั้งมาตรฐานและการปฏิบัติงานและระบบการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น วางแผนการดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา

8. งานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา เช่น สนับสนุนข้อมูลรับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี

9. การดำเนินงานธุรกิจด้านการเงิน การคลัง บัญชี และพัสดุ เช่น วางระบบและวิธีปฏิบัติด้านการเงิน การคลัง และการพัสดุของสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่และตามกรอบของระเบียบและกฎหมายที่กำหนด การดำเนินงานจัดซื้อ จัดจ้าง และการทำบัญชีของสถานศึกษาตาม

ระเบียบที่กำหนด การขอเบิกจ่ายงบประมาณไปยังคลังจังหวัดผ่านเขตพื้นที่การศึกษาตามระบบที่กำหนด กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนและระเบียบที่กำหนด

10. อำนวยความสะดวกด้านบุคลากร เช่น จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานบุคคลตั้งแต่การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนา สิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ตลอดจนการดำเนินการทางวินัยตามบทบาทความรับผิดชอบของสถานศึกษา

11. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เช่น การบำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสม พร้อมทั้งใช้ประโยชน์

12. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน เช่น ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจและจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา เสนอทำสำมะโนผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

13. การรับนักเรียน เช่น กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

14. การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา เช่น เสนอข้อมูลและความต้องการในการยุบ รวม เลิก หรือเปลี่ยนสภาพสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

15. การอำนวยความสะดวกประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เช่น สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

16. กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานที่ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

17. กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาตามอัธยาศัยตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบตามความเหมาะสม และศักยภาพของสถานศึกษา รวมทั้งเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

18. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เช่น กำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมถึง

การประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาาร่วมกัน

19. การทัศนศึกษา เช่น วางแผนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานศึกษาดำเนินการ นำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

20. การส่งเสริมงานกิจการศึกษา เช่น ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด ของนักเรียน

21. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เช่น วางแผนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของ สถานศึกษา ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาตามแนวทางที่กำหนด ติดตามประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา

22. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และ ประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

23. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เช่น ประสานความร่วมมือกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการและพัฒนา การศึกษาร่วมกัน

24. งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงาน เช่น จัดระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ประเมินผล และรายงานผล และประเมินผลการพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษาตามระบบที่กำหนดไว้ รายงานผลการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สาธารณชน รับทราบ ปรับปรุง และพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการ พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

25. การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน เช่น วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายใน สถานศึกษา ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในและรายงานให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

การบริหารการศึกษาด้านการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดการบริหารการศึกษาด้านการ ประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไว้ใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 47 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกัน

คุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกระบบหลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา ให้เป็นไป ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง ว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546

กฎกระทรวง ว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2546

มาตรา 48 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และ สถานศึกษาจัดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพ ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อ สาธารณชน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา และ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอก

มาตรา 49 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่ พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอก และ ทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มี การตรวจสอบคุณภาพ ของ สถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และ หลักการ และ แนวการจัดการศึกษา ในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้มี การประเมินผลคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุก ห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และ เสนอผลการประเมิน ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

มาตรา 50 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้สถานศึกษา ให้ความร่วมมือ ในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้ บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา ให้ข้อมูล เพิ่มเติม ในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติการกิจ ของสถานศึกษา ตามคำร้องขอ ของ สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคล หรือ หน่วยงานภายนอก ที่ สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษานั้น

มาตรา 51 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในกรณีที่ผลการประเมิน ภายนอก ของ สถานศึกษาใด ไม่ได้ตามมาตรฐาน ที่กำหนด ให้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ต่อ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ สถานศึกษา ปรับปรุงแก้ไข ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ดังกล่าว ให้ สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อ ดำเนินการให้มีการปรับปรุง

แก้ไข เครือข่ายความเชื่อมโยงในการกำกับดูแลการดำเนินการด้านการศึกษา ในช่วงปี 2547-2551
รัฐบาลกัมพูชาจึงกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปที่จะดำเนินการไว้ดังนี้

1. การแสวงหาแนวทางในการออกกฎหมายฉบับใหม่และกฎระเบียบหลักต่างๆที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรองรับนโยบายด้านการกระจายอำนาจการบริหารจัด
การศึกษาภายในปี 2548

2. การแสวงหาแนวทางในการอำนวยให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการบริหาร
จัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Governance) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใสในการบริหารจัดการ
ด้านการเงินการคลังการบัญชีและการตรวจสอบบัญชีซึ่งนี้โดยตั้งเป้าหมายที่จะจัดตั้งหน่วยงานที่
เรียกว่า Public Administration Institutions ภายในปี 2549 โดยคัดสรรจากสถาบันต่างๆที่มีอยู่
แล้ว

3. การส่งเสริมให้ Budget Management Centres (BMC) ที่มีอยู่ทั้งหมดทั่วประเทศ
ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการด้านการเงินการ
คลังและการบัญชี

4. Enabling Ministry-wide system of public accounting of Government funds
for education including access to accountancy training. Target: appointment of
MoEYS Public Accountants and Sub-Accountants by 2005, 100% of designed staff
trained by 2005.

แนวคิด ทฤษฎีกระบวนการบริหาร

1. POSDCoRB Model

ลูเธอร์ เอช กุลิก และลินดอลล์ เอฟ เออร์วิค (Luther Gulick และ Lyandall(Urwick)
ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วยขั้นตอน 7 ประการ ดังนี้⁸⁶

1.1 Planning หมายถึง การวางแผนหรือการกำหนดโครงการไว้ว่า จะทำอะไร ใน
การบริหารการศึกษาผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้จักวางแผน เพราะการวางแผนเป็นหลักสำคัญขั้นมูล
ฐานของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารจะต้องตระหนักเสมอว่า แผนงานเป็นหลักและเป็นรากฐานของ
การปฏิบัติงานทั้งปวง ถ้าปราศจากแผนงานแล้ว โอกาสที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลมีน้อยเหลือเกิน

⁸⁶ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, หลักรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและกระบวนการ, (กรุงเทพฯ :
เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549) อ้างถึงใน ลูเธอร์ เอช กุลิก และลินดอลล์ เอฟ เออร์วิค, Papers on the
Science of Administration : Notes of the Theory of Organization, 2480.

การวางแผนอาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น หรือแผนระยะยาวก็ได้ รูปแบบของการวางแผนควรประกอบด้วยนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติ หรือวิธีดำเนินการ มาตรฐานของงาน ในการวางแผนนั้น ผู้บริหารการศึกษาจะต้องคำนึงเสมอว่า จะทำอะไร (what) จะมอบให้ใครทำ (Who) จะทำเมื่อไร (When) และจะทำอย่างไร (How) นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม สภาพภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศ คุณค่าทางสังคม พฤติกรรมของบุคคล ตลอดจนธรรมเนียมประเพณี อันเป็นที่ยึดถือของบุคคลในกลุ่มนั้นๆ ด้วย

1.2 Organization หมายถึง การจัดองค์การ หรือการจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนกำหนดสายงานการควบคุมบังคับบัญชาในลักษณะหน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือ (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดช่วงการบังคับบัญชาไว้ด้วย ตามปกติช่วงการบังคับบัญชาจะอยู่ระหว่าง 3 – 15 หน่วยงานย่อย การจัดองค์การเป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าจัดองค์การได้ดี จะเกิดความราบรื่นในองค์การ การจัดองค์การอาจแสดงไว้ในแผนภูมิเพื่อให้เกิดการสื่อสาร ความเข้าใจขององค์การเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร การจัดแผนภูมิ อาจแสดงได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ (1) แผนภูมิโครงสร้างหลัก (Skeleton chart) แสดงโครงสร้างขององค์การในลักษณะหน่วยงานใหญ่ และหน่วยงานย่อย (2) แผนภูมิแสดงหน้าที่การงาน (Functional chart) เป็นแผนภูมิที่แสดงถึงตำแหน่ง หน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ (3) แผนภูมิแสดงตัวบุคคล(Personnel chart) เป็นแผนภูมิที่แสดงตำแหน่งพร้อมทั้งแสดงชื่อผู้ดำรงตำแหน่งนั้นด้วย

1.3 Staffing หมายถึง การดำเนินการบริหารงานบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภทของหน่วยงาน เป็นกระบวนการวางนโยบาย ระเบียบ กรรรมวิธีในการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล โดยให้บุคคลที่เหมาะสม (put the right man on the right job) การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม การพัฒนาคนที่บรรจุแล้ว การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้นเลื่อนระดับ การพิจารณาโทษ ตลอดจนการให้พ้นจากงาน และการดูแลเรื่องสวัสดิการ

1.4 Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การสั่งการเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการบริหาร และเป็นบทบาทที่สำคัญของนักบริหาร เพราะการสั่งการ คำสั่งของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมขององค์การหรือหน่วยงานอาจจะเป็นไปตามแผน หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ การสั่งการเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดให้ผู้ร่วมปฏิบัติ การตัดสินใจจึงเป็นทางเลือกทิศทางการเดินขององค์การ ในการสั่งการนั้นผู้บริหารอาจเลือกได้ 2 วิธี คือ การสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรและการสั่งการด้วยวาจา ในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร การศึกษาจะต้องอาศัยตัวบทกฎหมาย ระเบียบหรือกฎอย่างอื่น แนวนโยบาย ประเพณีที่เคยปฏิบัติมาเป็นประจำเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจด้วย

1.5 Coordinating หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงาน หรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารจะต้องใช้เทคนิคในการส่งเสริม ชักจูง ตักเตือน และช่วยเหลือให้ทุกหน่วยงานรับเอาหน้าที่ขององค์กรเป็นจุดหมายปลายทาง วัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นทิศทาง และใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นทางเสื่อสำหรับบังคับตนเอง และรวมระบบย่อยให้เป็นระบบใหญ่ที่เข้มแข็ง ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการจัดให้คนขององค์กรทำงานให้ประสานกัน โดยยึดถือหน้าที่ วัตถุประสงค์ และมาตรฐานการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นหลัก ทั้งนี้ให้องค์กรเป็นปีกแผ่น และก้าวหน้าอยู่เสมอ

วิธีประสานงานภายในองค์กร มีการจัดทำแผนภูมิแสดงสายงาน และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงาน และตำแหน่งต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อป้องกันมิให้มีการปฏิบัติงานก้าวก่ายกัน จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยมีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ หรือกำหนดแนวปฏิบัติ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจตั้งเป็นคณะกรรมการประจำ หรือคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นก็ได้ ส่วนเรื่องการใช้วิธีการงบประมาณ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน หรือแต่ละโครงการประสานกัน บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดตามผล เพื่อเป็นการติดตามผลงาน ความก้าวหน้าของงานกับหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง และปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการใช้วิธีติดต่อนอกแบบ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพในหน่วยงานอาศัยการติดต่อแบบไม่เป็นทางการ ใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพื่อช่วยให้การประสานงานเป็นไปด้วยดี การใช้เจ้าหน้าที่ติดต่อเฉพาะ โดยเลือกใช้บุคคลที่มีความเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ ทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน โดยเฉพาะ จัดงานชุมนุมระหว่างสมาชิกในองค์กร การประชุม สัมมนา งานเลี้ยงพบปะสังสรรค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการประสานงานทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

วิธีประสานงานระหว่างองค์กร กล่าวคือ มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ขององค์กร เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน และการขัดแย้งกัน ตั้งคณะกรรมการผสม เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการงบประมาณ เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ปฏิบัติงานตามโครงการและงานที่รับผิดชอบ เป็นการป้องกันการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน

1.6 Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการประชาสัมพันธ์ขององค์กร การบริหารการศึกษา ผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามกระบวนการบริหาร เริ่มตั้งแต่การวางแผนงาน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน ต่อจากนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร จะต้องติดตามผลว่างานที่ได้สั่งการหรือมอบหมายงานไปนั้น ผลการปฏิบัติงาน รุดหน้าไปด้วยดีหรือมีอุปสรรคข้อขัดข้องประการใด ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

เป้าหมายของหน่วยงานหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการประเมินผลงานของหน่วยงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานด้วย และจะได้เป็นข้อมูลในการรายงานต่อผู้บังคับบัญชา และเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

1.7 Budgeting หมายถึง การบริหารงบประมาณการเงิน เงินเป็นปัจจัยสำคัญประเภทหนึ่งในการบริหารงาน การทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วย วิธีการที่ง่าย ๆ รวดเร็ว ได้งานปริมาณมาก งานมีคุณภาพสูง และใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดจากหลักดังกล่าว การวางแผนใช้เงินในหน่วยงานซึ่งมีความสำคัญมาก ทำอย่างไรจึงจะได้งานสำเร็จได้งานมาก แต่ใช้เงินน้อย ดังนั้น ในหน่วยงานจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนใช้เงิน การตรวจสอบควบคุม การบัญชี นอกจากจะเป็นไปอย่างประหยัดแล้ว ยังต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายของทางราชการโดยเคร่งครัดอีกด้วย ในสถานศึกษาจะต้องแบ่งสรรปันส่วนเงินทั้งงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษา ให้เหมาะสมทุก ๆ หน่วยงาน ในเรื่อง Budgeting นี้ นอกจากจะวางแผนการใช้เงินที่มีอยู่และเงินที่ได้รับการจัดสรรแล้ว ยังต้องวางแผนการที่จะได้เงินมาเพื่อสนับสนุนงานตามแผนและโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2. OrdwayTead Model

ทีด (Tead) ได้สรุปว่าการบริหารงานนั้น ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในกระบวนการที่เรียกว่ากระบวนการบริหารมี 9 ขั้น คือ⁸⁷

- 2.1 กำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้ชัด
- 2.2 จัดทำแผนงาน
- 2.3 กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ระดับบริหารฝ่ายต่าง ๆ ทุกคน
- 2.4 มอบงานและมอบอำนาจหน้าที่แก่ผู้ร่วมงานให้เป็นสัดส่วนชัดเจน
- 2.5 ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน
- 2.6 ปฏิบัติการตามความจำเป็นเพื่อปริมาณและคุณภาพของงาน
- 2.7 จัดให้มีการประสานงานกันทุกหน่วยงาน
- 2.8 ดำเนินการบำรุงขวัญให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.9 เตรียมวางแผนงานในอนาคต

⁸⁷ ภิญโญ สาร, การบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

3. AASA Model (The American Association of School Administrators) สมาคมผู้บริหารการศึกษาของอเมริกา ได้มีความเห็นว่ากระบวนการบริหารการศึกษา ควรประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้⁸⁸ (PASCE)

3.1 Planning หมายถึง การวางแผนและกำหนดโครงการว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร มอบหมายให้ใครทำ ทำที่ไหน และจะทำเมื่อไร เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการบริหารการศึกษา

3.2 Allocation การสรรหาบุคคล วัสดุอุปกรณ์และปัจจัยเกื้อกูลที่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงานตามที่วางแผนไว้

3.3 Stimulation การให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

3.4 Coordination การประสานงาน ให้ผู้ร่วมงานได้มีโอกาสพบปะ ประชุม สัมมนา แสดงความคิดเห็น ซักถาม เรื่องของหน่วยงานในขอบเขตตามวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย

3.5 Evaluation การประเมินผลงานเพื่อเป็นการตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทราบปัญหาข้อขัดข้องอันที่จะหาทางปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

4. Sears Model

เซียร์ส (Sears) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษานั้น จะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (PODCC)

4.1 Planning การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

4.2 Organization การจัดองค์การ เป็นการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน

4.3 Directing การสั่งการเป็นการพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน

4.4 Coordinating การประสานงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

4.5 Controlling การควบคุมงาน เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

5. Russell T. Gragg Model)

เกร็ก Gregg ได้สรุปว่า กระบวนการบริหารการศึกษามี 7 ขั้น คือ (DPOCICE)

⁸⁸ American Association of School Administration, Staff Relations in School Administration Washington, 2538.

5.1 Decisionmaking การวินิจฉัยสั่งการผู้บริหารควรตัดสินใจด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว โดยอาศัยข้อมูลและระเบียบแบบแผนประกอบ

5.2 Planning การวางแผนงาน ผู้บริหารจะต้องทำงานอย่างมีแผน มีการคิดเตรียมการที่จะแก้ไขปัญหาล่วงหน้า

5.3 Organizing การจัดองค์การ ผู้บริหารจะต้องจัดองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 Communicating การติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารจะต้องจัดช่องทางในการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การให้ทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว

5.5 Influencing การจูงใจ ผู้บริหารจะต้องใช้เทคนิคในการจูงใจคนในหน่วยงานให้ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ

5.6 Coordinating การประสานงาน ผู้บริหารจะต้องจัดการประสานงานให้ดี เน้นที่ตัวผู้บริหาร ควรเป็นCoordinator ชั้นดี

5.7 Evaluation การประเมินผล ผู้บริหารต้องมีวิธีการติดตามและประเมินผลงานที่ดี

6. การวางแผน (Planning) การวางแผนถือเป็นหน้าทางการบริหารที่มีความสำคัญอันดับแรกสุด การวางแผนเป็นการกำหนดทางเลือก ในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวางแผนมิใช่การตัดสินใจในอนาคต แต่การวางแผนเป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต การวางแผนไม่ใช่เรื่องของความไม่แน่นอนที่ผู้บริหารคิดว่าเป็นการเสียเวลา และไม่ใช้สิ่งที่ทำให้ความคล่องตัว (Flexibility) ในการทำงานลดลง

ความหมายของการวางแผน คือ การเตรียมการ หรือการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน หรือกระทำอะไรบางอย่างในอนาคต การวางแผนจึงเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องที่เกี่ยวกับ จะทำอะไร (What to do) ทำอย่างไร (How to do) ทำเมื่อใด (When to do) ให้ใครทำ (Who is to do) และต้องการทรัพยากรอะไร (What is needed to do it)

ความสำคัญของการวางแผน คือ ช่วยให้การบริหารเป็นไปอย่างประสานสอดคล้องกัน การทำงานตามแผนจะประหยัดทั้งเงิน คน เวลา แผนงานที่ดีจะทำให้การดำเนินงานเร็วมีประสิทธิภาพ แผนงานดีจะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของผู้บังคับบัญชาให้น้อยลง

ประเภทของแผน การแบ่งแผนออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้น สามารถจำแนกตามการใช้ระยะเวลา ระดับองค์การ และลักษณะเฉพาะได้เป็นแผนหลายประเภทดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งแผน โดยจำแนกตามการใช้ระยะเวลา ระดับองค์การ และลักษณะเฉพาะ

จำแนกโดย	ประเภทของแผน
การใช้	1. Standing Plan 2. Single Use Plan
เวลา	1. Short – Term Plan 2. Intermediate Plan 3. Long – Term Plan
ระดับองค์การ	1. Strategic Plan 2. Operational Plan
ลักษณะเฉพาะ	1. Specific Plan 2. Directional Plan

ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนประเภทต่าง ๆ อธิบายได้โดยสรุปดังนี้

Standing Plan เป็นแผนที่ใช้ในการปฏิบัติงานประจำตลอดเวลา หมายถึง เมื่อภารกิจเสร็จสิ้นแล้วก็มีการนำกลับมาใช้ปฏิบัติการอีก

Single Use Plan เป็นแผนที่ใช้เพียงครั้งเดียวแล้วจะไม่มีการนำมาใช้อีก

Short – Term Plan เป็นแผนระยะสั้นที่ใช้เวลาปฏิบัติการไม่เกิน 1 ปี

Intermediate Plan เป็นแผนระยะกลางที่ใช้เวลาในการปฏิบัติการตั้งแต่ 1 – 3 ปี ซึ่งมักจะเป็นแผนที่เกี่ยวกับความต้องการในอนาคตอันใกล้

Long – Term Plan เป็นแผนระยะยาวที่ใช้เวลาในการปฏิบัติการตั้งแต่ 3 – 5 ปีขึ้นไป มักจะเป็นแผนที่เกี่ยวกับทิศทางขององค์การในอนาคต

Strategic Plan เป็นแผนเชิงกลยุทธ์ผู้บริหาร หรือคณะกรรมการระดับสูงขององค์การ เป็นผู้กำหนดขึ้นโดยแสดงให้เห็นถึงทิศทาง และความต้องการขององค์การในอนาคตเท่านั้น โดยถือว่าผู้บริหารระดับรองลงไปจะต้องยึดถือและหาแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การให้ได้

Operational Plan เป็นแผนปฏิบัติการที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับแผนประเภท Strategic Plan โดยจะมีการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ แผนประเภทนี้เน้นที่การปฏิบัติงานให้ได้ตามทิศทางที่ผู้บริหารระดับสูงต้องการ

Specific Plan เป็นแผนที่กำหนดความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงมาก

Directional Plan เป็นแผนที่กำหนดเพียงทิศทาง ความต้องการในการปฏิบัติงานไว้อย่างกว้าง ๆ แผนประเภทนี้ อาจเทียบเคียงประเภท Strategic Plan

7. ทรัพยากรบริหารการศึกษา

ทรัพยากรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่มีต่อการบริหารจัดการในทุกกิจการ เพราะทรัพยากรเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้กิจกรรมขององค์การหรือหน่วยงานดำเนินไปได้ และทรัพยากรจะมีบทบาทต่อกิจกรรมหรือการดำเนินการกิจขององค์การหรือหน่วยงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าทรัพยากรหมายถึงทรัพย์สินของทั้งปวงและคำว่า ทรัพย์หมายถึง เงินตราสมบัติเงินของมีค่า

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช ให้ความหมายทรัพยากรทางการศึกษาไว้ว่าหมายถึง ทรัพยากรที่มีใช้เงิน (Non-Financial Resources) และทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resources)⁸⁹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทรัพยากรทางการศึกษาหมายถึงทรัพย์ที่ใช้เงิน (Non-Financial Resources) และทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resources) ในความหมายแรก ทรัพยากรที่มีใช้การเงินครอบคลุมปัจจัยหลักๆคือ ที่ดินอาคารสิ่งก่อสร้างวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและการผสมผสานการใช้ปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยและยังให้ความหมายในวงที่แคบว่า ทรัพยากรทางการศึกษาหมายถึงปัจจัยนำเข้า (Input) ที่นำไปใช้เพื่อการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทภายในสังคม ปัจจัยนำเข้านี้ส่วนใหญ่จะเป็นรูปของเงินงบประมาณทั้งด้านรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ เช่นเงินเดือนและค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์กับรายจ่ายด้านการลงทุน

ปรีชา คัมพรปรกรณ์ กล่าวว่า Bender ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรไว้ 2 แนวคิดคือแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์และแนวคิดทางด้านการบริหาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้⁹⁰

1. แนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์แบ่งทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภทคือ

1.1 ทรัพยากรมนุษย์

1.2 ทรัพยากรทางกายภาพ ประกอบด้วย ที่ดิน เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องมือ และ วัสดุ/หรือพลังงาน

1.3 ทรัพยากรการเงิน

⁸⁹ จินตนา มีศักดิ์, การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันในการจัดการศึกษา, เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2560, เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/357011>

⁹⁰ ในเรื่องเดียวกัน.

1.4 ข้อสนเทศ เช่น ข้อมูล ความรู้ Software Hardware

2. แนวคิดทางด้านการบริหารมีแนวคิดที่แตกต่างกัน 3 แนวคิด คือ

แนวคิดที่หนึ่ง มี 4 ประการ เรียกว่า “4 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน(Money) วัสดุ
สิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management)

แนวคิดที่สอง มี 3 ประการ เรียกว่า “3 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน(Money) และ
การจัดการ (Management)

แนวคิดที่สาม มี 6 ประการ เรียกว่า “6 Ms” ได้แก่ คน (Men) เงิน(Money) วัสดุ
สิ่งของ (Materials) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักรกล (Machine)

ทรัพยากรการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการศึกษา ทำให้
สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามความมุ่งหมายของการ
จัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพช่วยส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่นๆในสถานศึกษา
เป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้กิจกรรมของสถานศึกษาดำเนินไปได้และมีบทบาทต่อกิจกรรมหรือ
การดำเนินการกิจของสถานศึกษาทั้งด้านของปริมาณและคุณภาพ ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการบริหาร
ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และแผนของสถานศึกษา โดยจัดให้มี
การทำแผนงานของสถานศึกษาของตนขึ้น เพื่อจะได้ทราบว่าจำเป็นต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างกำหนด
ทรัพยากรที่ต้องการ โดยรวบรวมความต้องการด้านทรัพยากรจากแผนงาน มีการจำแนกเป็น
หมวดหมู่ที่ต้องการอย่างชัดเจนการแสวงหาทรัพยากร โดยแสวงหาจากแหล่งทรัพยากรต่างๆ เช่น
งบประมาณ เงินรายได้ เงินบริจาค ทรัพยากรจากชุมชนการจัดสรรทรัพยากร โดยจัดเรียงลำดับ
ความสำคัญ หรือความพร้อมของโครงการที่จะทำการใช้ทรัพยากร โดยมีการวางแผนการใช้ เช่นจะใช้
กระดาษในกิจกรรมใด เพื่อมิให้เก็บไว้โดยเปล่าประโยชน์ และควบคุมการใช้อย่างประหยัดและมี
ประสิทธิภาพการประเมินการใช้ เช่นประเมินผลประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความเพียงพอ ปัญหาและ
อุปสรรค ซึ่งต้องอาศัยหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ในการบริหารระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต้องมุ่งตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้น
ความสำคัญของตัวผู้เรียน และเน้นการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ
การบริหารทรัพยากรจะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญที่กระตุ้นให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อ
ตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยหลักการสำคัญ
หลายประการได้แก่ หลักความเป็นธรรม (Equity) หลักความเสมอภาค (Equality) หลัก
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หลักความพอเพียง (Adequacy)
หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักเสรีภาพ (Freedom of Choice) หลักการปฏิบัติ
ได้จริง (Practicality)

ในการส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดและ ทฤษฎีการบริหารมาใช้ในการในการบริหารเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพดังนี้

1. การบริหารแบบบูรณาการ (Integration Management) สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย และสำนักการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ม.ป.ป.:37-38) ได้ กล่าวถึงลักษณะการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการไว้ดังนี้

1.1 ระบบบริหารจัดการในแนวนอน (Horizontal Management) ใช้การบูรณาการใน ลักษณะพื้นที่ – พันธกิจ – การมีส่วนร่วม (Area – Function – Participation : A-F-P) เพื่อสร้าง หุ้นส่วน (Partnership) และทำงานในลักษณะเครือข่าย (Networking)

1.2 ระบบบริหารจัดการที่มีเป้าหมายตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ (Customer Driven) โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based)

1.3 ระบบบริหารจัดการภายใต้กรอบของหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

2. การบริหารแบบเครือข่าย (Network Management)

กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ ได้ให้ความหมายของเครือข่ายไว้ว่า มีความหมายแตกต่างกันไป ตามมุมมองของแต่ละคน สำหรับเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการศึกษานั้นหมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กรหน่วยงานหรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงกันที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กลุ่ม เครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน จากความหมายดังกล่าวนี้จึงอาจ กำหนดรูปแบบเครือข่ายได้ 4 ลักษณะคือ⁹¹

2.1 เครือข่ายการเชื่อมโยงของปัจเจกต่อปัจเจกเช่น ข้าราชการต่อข้าราชการหรือ สถานศึกษาต่อสถานศึกษา

2.2 เครือข่ายการเชื่อมโยงของปัจเจกต่อกลุ่มเช่น ข้าราชการต่อกลุ่มผู้ปกครอง นักเรียน หรือสถานศึกษาต่อกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน

2.3 เครือข่ายการเชื่อมโยงของกลุ่มต่อกลุ่มเช่น กลุ่มผู้ปกครองต่อกลุ่มข้าราชการ

2.4 เครือข่ายการเชื่อมโยงของเครือข่ายต่อเครือข่าย เช่นเครือข่ายองค์กรประชาชน ต่อเครือข่ายสถานศึกษา

⁹¹ กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ, แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของ สถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาเพชรบุรี เขต 1, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น, 2551.

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) คือสิ่งที่มาแทนการบริหารในรูปแบบของระบบราชการ (Bureaucratic Model) ซึ่งมีความเข้มงวดสูง และยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก จึงทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้รับความสำเร็จ ทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับองค์การจึงได้เน้นความสำคัญของขวัญและกำลังใจและความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเน้นความสำคัญของการจูงใจ

ทรัพยากรการศึกษาที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามที่ ปรีชาคัมพรปรกรณ์ กล่าวก็คือ คนหรือมนุษย์ (Man) เงินหรืองบประมาณ (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) การจัดการ (Management) โดยมีแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาจาก งบประมาณแผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ รายได้ของสถานศึกษา เช่น เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาค ขายผลิตผลของสถานศึกษาเงินจากการลงทุน สถานศึกษาเอกชนได้จากเจ้าของกิจการลงทุน อาจเป็นเอกชน มูลนิธิ สมาคมทรัพยากรจากชุมชน เช่น บุคคล ภูมิปัญญาชาวบ้าน องค์กรต่าง ๆ เช่น บริษัท ธนาคาร สมาคม มูลนิธิ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผลิตภัณฑ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นต้องตอบสนองต่อนโยบายที่สำคัญดังนี้

3.1 การระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากทุกส่วนของสังคมเพื่อนำมาใช้จัดการศึกษา

3.2 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษ โดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลให้แก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกันและจัดสรรเงินเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ควบคู่กับระบบการบริหารการเงินและบัญชี ระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

การวางแผนและการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นการกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรการประเมินผลการใช้ทรัพยากร การนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งทรัพยากรการศึกษาที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษามี 4 ประการก็คือคนหรือมนุษย์ (Man) เงินหรืองบประมาณ (Money) วัสดุสิ่งของ(Materials) การจัดการ (Management) และในการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาก็จะเกี่ยวข้องกับงบประมาณทั้งสิ้นดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปจะอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพราะฉะนั้นการดำเนินการด้านงบประมาณหรือทรัพยากรที่จะได้รับจากทางรัฐบาล จึงต้องดำเนินการผ่านเขตพื้นที่การศึกษา ยกเว้นรายได้ที่สถานศึกษาสามารถหาได้เองไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินเช่นที่เคยเป็นมา แต่สถานศึกษาจะมีฐานะเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงินของตนเองด้วยแต่ยังต้องมีเขตพื้นที่ดูแลอีก

ชั้นหนึ่ง แนวคิดทางการบริหารการศึกษาที่ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด การให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์กลางประสานระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นการบริหารแบบลดรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2510 ในปัจจุบัน อาเซียนได้มีการขยายจำนวนประเทศสมาชิกจากเดิมเพียง 6 ประเทศเป็น 10 ประเทศอันประกอบด้วย ประเทศไทย บรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในฐานะประเทศสมาชิกเดิม และกัมพูชา สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในฐานะประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น มีความคล้ายคลึงกันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ซึ่งอาจจำแนกออกได้คร่าวๆเป็นประเทศหมู่เกาะ กับประเทศบนผืนแผ่นดินใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยที่ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีความหลากหลายด้านสังคมวัฒนธรรมภายในแต่ละประเทศเองซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งในการผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีขนาดใหญ่อย่างสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหภาพพม่า ปัจจัยดังกล่าวส่งผลในเชิงลบต่อการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาถึงขนาดของประชากรทั้งนี้การเปรียบเทียบข้อมูลของ United Nations (2002) ชี้ให้เห็นว่าสามารถเรียงลำดับจากประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดไปยังประเทศที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในปี 2543 ได้ดังนี้คืออินโดนีเซีย (211.6 ล้านคน) เวียดนาม (78.1 ล้านคน) ฟิลิปปินส์ (75.1 ล้านคน) ไทย (60.9 ล้านคน) พม่า (47.5 ล้านคน) มาเลเซีย (23.0 ล้านคน) กัมพูชา (13.1 ล้านคน) ลาว (5.3 ล้านคน) สิงคโปร์ (4.0 ล้านคน) และ บรูไนดารุสซาลาม (0.3 ล้าน คน) งานศึกษาของพัชรวลัย (2547) แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปถึงปี 2558 และ 2568 ด้วยช่องว่างที่ขยายตัวมากขึ้นตามอัตราการขยายตัวทางประชากรในอาเซียนนั้นแตกต่างกันอย่างมากระหว่างประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศตั้งแต่การขยายตัวสูงสุดในระดับร้อยละ 40 ในกรณีของประเทศกัมพูชาไปจนถึงการขยายตัวต่ำสุดที่ร้อยละ 14.2 ในกรณีของไทยในทางเศรษฐกิจนั้น การเปรียบเทียบประเทศสมาชิกอาเซียนในเชิงระดับพัฒนาการทางเศรษฐกิจ จากมุมมองด้านรายได้จากข้อมูลของ World Bank (2003) สะท้อนให้เห็นว่า ระดับพัฒนาการทางเศรษฐกิจในอาเซียนนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับคือ 1) ประเทศที่มีรายได้ต่ำได้แก่ประเทศกัมพูชาลาว พม่าและเวียดนาม 2) ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ได้แก่ฟิลิปปินส์มาเลเซียอินโดนีเซียและไทยและ 3) ประเทศที่มีรายได้สูง ได้แก่ สิงคโปร์นอกจากนี้งานศึกษาของพัชรวลัย (2547) แสดงให้เห็นว่าประเทศสมาชิกอาเซียนมี

ศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่แตกต่างกันมากโดยประเทศที่มีศักยภาพสูงได้แก่ สิงคโปร์มาเลเซีย ไทยและเวียดนาม ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีตลาดเศรษฐกิจที่ไม่ใหญ่นักแต่ล้วนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ตลอดจนวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาประเทศที่แน่วแน่มุ่งมั่นคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่น และแข่งขันได้ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งมีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในหลากหลายด้าน รวมทั้งการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการ สื่อสารและสารสนเทศ (ICT-Information and Communication Technology) ที่ส่งผลให้โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นยุคของสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) ประเทศต่าง ๆ ในโลกจึงเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและได้ทำการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมืองในประเทศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ประเทศที่พัฒนาแล้วอาทิสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น และออสเตรเลียซึ่งทำการปฏิรูปการศึกษามาเป็นเวลานาน จึงกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ของโลก ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศในโลกก็ได้เริ่มทำการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและศักยภาพของพลเมืองในประเทศเช่นประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศได้ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี ไตรภาคี อนุภูมิภาค ภูมิภาคและระดับโลกเพื่อหาแนวร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็งของประเทศของตนหรือประเทศในกลุ่มเดียวกันประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งได้ร่วมก่อตั้งสมาคมอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(Association of Southeast Asian Nations- ASEAN) โดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัยและส่งเสริมการศึกษา ทั้งนี้รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน นโยบายดังกล่าวจะเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะต้องทำการศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนในเชิงเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษา และความร่วมมือระหว่างประเทศ และหาแนวทางบทบาทของไทยในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาของอาเซียนต่อไป⁹²

⁹² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ เรื่อง การดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาขององค์กรนโยบายการศึกษาระดับชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนและอาเซียนบวกสาม (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557), บทคัดย่อ.

ทัศนันท์ ชุมชื่น ศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือด้านการวางแผนงานบุคคล และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการดำรงรักษาและพัฒนาบุคคลกับด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁹³

บุญปลุก สัจจะเวทนะ ศึกษา พฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอไม่สามารถจำแนกศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำได้ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และ 3) พฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในด้านการติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ และการมีอิทธิพลต่อกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁹⁴

ณัฐชยรัตน์ ชูมิวคิน ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์

⁹³ ทัศนันท์ ชุมชื่น, องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2554), บทคัดย่อ.

⁹⁴ บุญปลุก สัจจะเวทนะ, พฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำ (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2547), บทคัดย่อ.

การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁵

วสันต์ ปรีดานันต์ ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป นาน้อย และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย และ 2) แนว ทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัด สมุทรสงคราม ควรดำเนินการ ดังนี้ การวางแผนพัฒนาหลักสูตร นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมครูให้ทำวิจัย พัฒนานวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายของการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนการบริการวิชาการซึ่งกันและกัน⁹⁶

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของ ประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ผลการวิจัยพบว่า มีผลการศึกษาโดยรวม 8 ด้าน คือ 1) ด้าน นโยบายแลแผนการบริหารการศึกษาของประเทศไทยที่มุ่งเน้นการจัดศึกษาให้กับประชาชนอย่าง ทั่วถึงโดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และการศึกษาตลอดชีวิต 2) ด้านการจัดระบบการศึกษาทั้ง 3 ประเทศ 3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนของประเทศไทย 4) ด้านการบริหารบุคคล ทั้ง 3 ประเทศ ที่มีลักษณะการบริหารใช้รูปแบบของคณาจารย์บุคคล มีคณะกรรมการในแต่ละระดับ 5) ด้านการบริหารงบประมาณของประเทศไทยและมาเลเซีย 6) ด้านการควบคุม กำกับ ติดตามของ ประเทศไทยและมาเลเซีย 7) ด้านการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยมี องค์การอิสระเป็นผู้ประเมิน และ 8) ผลจากการจัดการศึกษาทำให้ประเทศไทยมีอัตราผู้รู้หนังสือสูงขึ้น ในปัจจุบันอย่างยิ่ง⁹⁷

นางสาวสุณิสา เกียวกุล ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาประเทศไทย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 2559 ผลการวิจัยพบว่า

⁹⁵ ญัฐชยารัตน์ ชูมิวสิน, คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.

⁹⁶ วสันต์ ปรีดานันต์, การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล เมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2553), บทคัดย่อ.

⁹⁷ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ, การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของ ประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550), บทคัดย่อ.

1. การบริหารการศึกษาของไทย ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ในด้านนโยบายการศึกษามีการวางกรอบนโยบายที่ชัดเจน ด้วยแผนการศึกษาชาติ และมีการมอบนโยบายสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา โดยรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการวางนโยบาย เป็น 3 ระยะ คือ นโยบายทั่วไป นโยบายเฉพาะกิจ และนโยบายเร่งด่วน ซึ่งทำให้ การดำเนินการทางการศึกษาชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในด้านระบบการศึกษาประเทศไทยมีการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและ การเรียนการสอน มีหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนหลักในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ กับเยาวชนของ ชาติ ด้านการบริหารบุคลากรการบรรจุแต่งตั้งมีทั้งดำเนินการโดยส่วนกลาง และส่วนกลางมอบอำนาจให้ ส่วนภูมิภาคดำเนินการ มีการแบ่งตำแหน่งและวิทยฐานะที่ชัดเจน มีการเลื่อนขึ้นเงินเดือนปีละ 2 ครั้ง ด้านการบริหารงบประมาณและทรัพยากร โดยส่วนใหญ่รับงบประมาณ จากรัฐบาลมีการแบ่งเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินรายได้ แผ่นดิน ด้านการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกโดยองค์ กรอิสระ

2. การบริหารการศึกษาของ สปป.ลาว พบว่าด้านนโยบาย สปป.ลาวมีการวางนโยบายในระยะยาว (20 ปี) มีการแบ่งดำเนินการ เป็น 4 ระยะ ๆ ละ 5 ปี และมีการประเมินเป็นระยะ ด้านการจัดระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน โดยการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาในระบบแบ่ง เป็น การศึกษาก่อนวัยเรียน สามัญศึกษา อาชีวศึกษาและการศึกษาขั้นสูง การศึกษานี้ให้ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักสูตรการศึกษา แห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น และหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสองภาษา ด้านบุคลากรมีการบรรจุ โดยการสอบมีการกำหนดวันสอบเดียวกันในทุกปี และดำเนินการบรรจุให้ทันก่อนการเปิดภาคเรียน การเกษียณอายุของรัฐครุชชายเมื่ออายุ 60 ปี และรัฐครุหญิงเมื่ออายุ 55 ปี

3. การบริหารการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการบริหารการศึกษาที่คล้ายคลึงกันในด้าน 3.1) ด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ซึ่งเน้นการพัฒนาผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขันกับนานานประเทศ พัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐาน 3.2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนเน้นการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ที่ชัดเจน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาให้ ผู้ เรียนมีศักยภาพมีคุณธรรมและศีลธรรมเป็นคนดีเพื่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต 3.3) ด้าน การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยเน้นการประกันคุณภาพภายในมีการกำกับติดตาม และประเมินจากส่วนกลางเป็นระยะ ๆ ส่วนที่แตกต่างกันมีดังนี้ 3.3.1) ด้านการจัดระบบการศึกษา โดยมีการแบ่งระบบและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันประเทศไทยแบ่งระบบการศึกษา ออกเป็น 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่ประเทศสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ 3.1.2) ด้านการบริหารบุคลากรมีความแตกต่างกันในประเด็น ของการสรรหาบรรจุแต่งตั้งโดยประเทศไทยมีการสอบบรรจุทั้งโดยส่วนกลางและการมอบอำนาจให้ แต่เขตพื้นที่ดำเนินการ การดำเนินการสอบแล้วแต่กำหนดวันแตกต่างกันไม่ระบุชัดเจน แต่การจัดสอบบรรจุของ สปป.ลาวมีการจัดสอบโดยส่วนกลาง และการสอบคัดเลือกพร้อมกันเป็นวันเดียวและกำหนดวันชัดเจน มีดำเนินการบรรจุให้ เสร็จสิ้นก่อนวันเปิดภาคการศึกษาแต่ละปี และมีการดำเนินการให้ทุนการศึกษาจาก ส่วนภูมิภาคเพื่อให้เรียนและกลับไปบรรจุเป็นรัฐกรครูในท้องถิ่นของตนเอง การกำหนดตำแหน่ง วิทยฐานะ การเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยประเทศไทยมีการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนปีละ 2 ครั้ง แต่ สปป.ลาว มีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนปี ละ 1 ครั้งและในการประเมินหากว่าประเมินไม่ผ่านก็ จะขยายการเลื่อนขั้นออกไปเป็น 2 ปีครึ่งหรือให้เปลี่ยนตำแหน่งไปทำงานในหน้าที่อื่นแทนการเป็นรัฐกรครู การออกจากราชการโดยในประเด็นของการเกษียณอายุราชการมีการกำหนดอายุที่แตกต่างกัน คือ ประเทศไทยกำหนดที่อายุ 60 ปีทั้งชายหญิง แต่ของ สปป. ลาวกำหนดอายุการเกษียณที่ 60 ปีสำหรับเพศชายและ 55 ปีสำหรับเพศหญิง 3.13) ด้านการบริหารงบประมาณและทรัพยากร ในประเด็นเรื่องการ ได้ มาซึ่งงบประมาณประเทศไทยส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลแต่ประเทศ สปป.ลาวส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ทางรัฐบาลและจากการช่วยเหลือหรือร่วมลงทุนกับต่างประเทศ⁹⁸

กานต์ อัมพานนท์ ได้ศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : สารการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (2553) ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท ได้แก่ ความพร้อมเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และนโยบายของโรงเรียน เมื่อประเมินและเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาสารการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และงบประมาณ เมื่อประเมินและเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาสารการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. ด้านกระบวนการ ได้แก่ ความพร้อมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อประเมินและเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาสารการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

⁹⁸ สุณิสสา เกียวกุล, การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), บทคัดย่อ.

4. ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และความพึงพอใจของผู้ใช้ เมื่อประเมินและเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

5. ส่วนการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน สรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้ 5.1) ครูต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5.2) ครูต้องเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการฝึกทักษะให้เพียงพอ 5.3) ครูควรจัดบรรยากาศในห้องฝึกงานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 5.4) เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน ครูควรใช้โครงการเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน และ 5.5) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นฝึกทักษะ

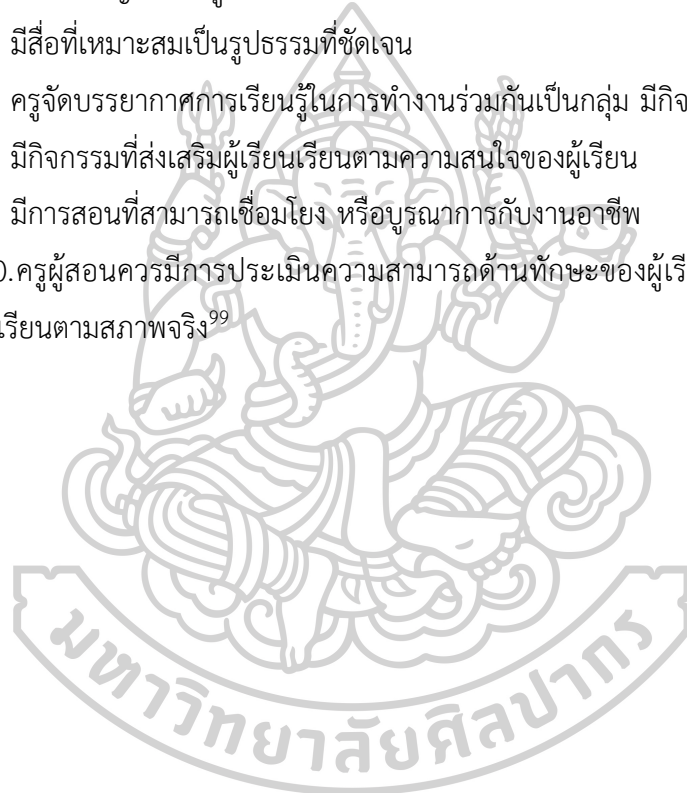
6. มีสื่อที่เหมาะสมเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

7. ครูจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีกิจกรรมที่หลากหลาย

8. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเรียนตามความสนใจของผู้เรียน

9. มีการสอนที่สามารถเชื่อมโยง หรือบูรณาการกับงานอาชีพ

10. ครูผู้สอนควรมีการประเมินความสามารถด้านทักษะของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง⁹⁹

⁹⁹ กานต์ อัมพานนท์, การเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี, (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2553), บทคัดย่อ.

บทที่ 3

การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา

การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา การนำเสนอในบทนี้ เป็นการนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา ข้อมูลพื้นฐานหรือบริบทของ ราชอาณาจักรกัมพูชา และการบริหารการศึกษาในประเทศ ในประเด็นต่อไปนี้เป็น การจัดระเบียบ และดำเนินการของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา รัฐบาลกัมพูชา แนวทางการจัดการศึกษา แห่งชาติ แนวทางการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาและแนวทางดำเนินการบริหารจัดการ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา

ข้อมูลพื้นฐานราชอาณาจักรกัมพูชา

การจัดการศึกษาราชอาณาจักรกัมพูชา

มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา กล่าวคือ ในหมวดบัญญัติทั่วไปได้ให้ ความหมายไว้ว่า กฎหมาย หมายถึง กำหนดว่า ด้วยการก่อตั้ง และดำเนินการของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา กฎหมายมีความมุ่งหมายไว้ว่า จัดกิจกรรมและโครงสร้างของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา จัดหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานของกระทรวงอบรมเยาวชน และกีฬาและ รับประกันคุณภาพ และประสิทธิภาพการปฏิบัติการของการอบรม เยาวชน และกีฬา กฎหมายนี้ ครอบคลุมปฏิบัติการในกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬาทุกหน่วยงานระดับเมืองหลวง จังหวัด อำเภอ และสถาบันการศึกษา ส่วนในเรื่องของกิจกรรมและโครงสร้างได้กำหนดภารกิจและหน้าที่ คือ กำหนดนโยบายอบรม เยาวชน และกีฬา หมายถึงรับประกันการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ยั่งยืน สร้าง นิติกรรมเพื่อพัฒนาการอบรม เยาวชน และกีฬา ทำแผนการปฏิบัติการ ติดตาม และประเมินค่า นโยบายอบรม เยาวชน และกีฬา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พร้อมกับการกำหนดเป้าหมายและการ ปรับปรุงในแต่ละทักษะการยก ระดับคุณภาพการอบรม เยาวชน และกีฬาให้สอดคล้องกับขั้นตอน การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจชาติ และนานาชาติ เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ ศีลธรรม และการอยู่ด้วยกัน อย่างสันติ แนะนำอาชีพศึกษา ทักษะอาชีพทุกภูมิภาคศึกษา ยกกระตือรือร้นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โดยรับประกันเรื่องสมดุล พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนของความเป็นนักลงทุนและนักอบรมทักษะ ในภูมิภาค ศึกษาของเสนอการก่อตั้ง เปิด ปิด การรวมกัน ทักษะใหม่ๆ แยก ดัดแปลง สถาบันอุดมศึกษาสาธารณะ ศึกษาขอเสนอการรับรู้การก่อตั้ง เปิด ปิด การรวมกัน ทักษะใหม่ๆ แยก ดัดแปลงสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ยกกระตือรือร้นการวิจัยและวิทยาการสารสนเทศเพื่อพัฒนาการอบรม

เยาวชน และกีฬา ปกครอง ติดตาม ประเมินค่าดำเนิน การการศึกษา การนิพนธ์ การเผยแพร่ การนำเข้าหนังสือและเอกสารเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา ทุกสถาบันการศึกษา และการวางโทษ ตรวจสอบการมอบหมาย การปฏิเสธ เพิกถอนวุฒิปัตร์หรือปริญญาบัตร เพื่อ ประเมินค่าวุฒิปัตร์หรือปริญญาบัตร ที่มอบโดยสถาบันศึกษาต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ผลิตและ ตรวจสอบการเผยแพร่ข่าวอบรม การโฆษณาศึกษาทุกประเภทที่เกี่ยวกับการอบรม เยาวชน และกีฬา พัฒนาอาชีพเยาวชนและการอบรมกาย กับกีฬา โดยการกำหนดนโยบายการปกครอง อบรม และ เสริมทักษะ สร้างความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมแห่งชาติ และวัฒนธรรมนานาชาติ ปกครองบุคลากร การเงิน และทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม ที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเรื่องนโยบาย กฎหมาย และเอกสารธุรการ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรม เยาวชน และกีฬา ทำรายงานว่าด้วยกิจกรรมที่ได้กำหนดเพื่อส่งให้รัฐบาล รับผิดชอบต่อภารกิจอื่น ๆ ที่รัฐบาลมอบให้ นอกจากนี้มีการกำหนดโครงสร้างในมาตรา 6 ดังนี้¹²⁹

1. ระดับกลาง

ก. อัคราธิการอบรม

- กรมการรับประกันคุณภาพการศึกษาอบรม
- อธิการธุรการและการเงิน
- กรมการการสอบ

ข. อัครกรมการธุรการและการเงิน มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้

- กรมการธุรการ
- กรมการบุคลากร
- กรมการการเงิน
- กรมการพัสดุ และทรัพย์สินของรัฐ
- กรมการวัฒนธรรมและทุนการศึกษา
- กรมการข่าวและกิจการอาเซียน
- กรมการนิติกรรม
- กรมการงานก่อสร้าง
- กรมการวิทยาการสารสนเทศ

ค. อัครกรมการอบรม มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้

- กรมการอบรมเด็กน้อย
- กรมการประถมศึกษา

¹²⁹ กระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและการกีฬา, ราชอาณาจักรกัมพูชา, (2559), 1-22.

- กรรมการมัธยมศึกษาความรู้ทั่วไป
  - กรรมการอบรมนอกระบบ
  - กรรมการอนามัยศึกษา
  - กรรมการพัฒนาโครงการสอน
  - กรรมการอบรมวิชาชีพรู
  - กรรมการอบรมอาชีพศึกษา
  - กรรมการอบรมพิเศษ
  - โรงพิมพ์และการเผยแพร่
- ง. อัครกรรมการอุดมศึกษา มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้
- กรรมการอุดมศึกษา
  - กรรมการวิจัยวิทยาศาสตร์
- จ. อัครกรรมการเยาวชน มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้
- กรรมการเยาวชน
  - กรรมการปกครองสถาบัน
- ฉ. อัครกรรมการกีฬา มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้
- กรรมการอบรมกาย และกีฬา
  - กรรมการอบรมกาย และกีฬานักเรียน นิสิต
  - ศูนย์การฝึกกีฬาแห่งชาติ
  - สถาบันอบรมกายและกีฬา
- ช. อัครกรรมการนโยบายหลัก และแผนการ มีหน่วยงานใต้โอวาทดังต่อไปนี้
- กรรมการระบบข้อมูลศึกษาอบรม
  - กรรมการนโยบายหลัก
  - กรรมการแผนการ
  - กรรมการตรวจ ติดตาม และประเมินค่า
- ซ. หน่วยงานภายใต้การปกครองของรัฐมนตรี
- กรรมการตรวจสอบเรื่องภายใน
  - สำนักงาน
2. หน่วยงานระดับจังหวัด
- สำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬาระดับจังหวัด
  - สถาบันวิทยาการสารสนเทศ

กรมอัคราธิการอบรม มีหน้าที่และภารกิจติดตามทุกระดับบูรณาการ และการปกครอง การศึกษาอบรม ทำรายงานส่งผู้นำกระทรวง ว่าด้วยการดำเนินการของหน่วยงานที่ได้ตรวจสอบ และ ทำข้อเสนอปรับปรุง อัคราธิการอบรม นำโดยอธิบดีหนึ่งคน และมีรองอธิบดีตามจำนวนจำเป็น นอกจากนี้ยังได้กำหนดหน้าที่และภารกิจภารกิจแต่ละกรม ดังนี้

1. กรมการรับประกันคุณภาพการศึกษาอบรม คือ มีหน้าที่และภารกิจเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ และประเมินค่าคุณภาพการศึกษาอบรมและประสิทธิภาพการศึกษาอบรม การตรวจสอบ ติดตามปฏิบัติการโครงการสอน และสื่อการสอน ในทุกสถาบันศึกษาของรัฐ และเอกชน ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินค่างานปฏิบัติระดับมาตรฐานของสถาบันศึกษาของรัฐ และเอกชน รับประกัน ประเมินค่าความสามารถระดับเท่าเทียมกัน ตรวจสอบ ติดตาม และเสนอปรับปรุงกรณีไม่ปกติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาอบรม จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย และกรมการรับประกันคุณภาพการศึกษาอบรม นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

2. อธิการบูรณาการและการเงิน มีหน้าที่และภารกิจ คือ ตรวจสอบดำเนินการการปกครอง บุคลากร บูรณาการ การเงิน และทรัพย์สินสมบัติของรัฐที่มีในหน่วยงานและสถาบันศึกษาสาธารณะ และเอกชน ตรวจสอบ และเสนอข้อปรับปรุงกรณีทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับงานบูรณาการ และการเงิน จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย และอธิการบูรณาการและการเงิน นำโดยอธิบดีหนึ่งคน และมี รองอธิบดี ตามจำนวนจำเป็น

3. กรมการสอบ มีหน้าที่และภารกิจ คือ จัดทำแผนการ ค้นคว้า วิเคราะห์ ประเมินค่า และสรุปดำเนินการสอบทุกประเภท จัดทำนโยบายหลักและเอกสารบูรณาการที่เกี่ยวข้องกับการสอบทุกประเภท ควบคุมงานปฏิบัติและดำเนินการสอบความรู้ทั่วไป และการอบรมทักษะ การสอบคัดเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเด่นระดับชาติและนานาชาติ ร่วมมือและประนีประนอมการสอบคัดเลือกนักเรียน นิสิตทุนทั้งในและนอกประเทศ การสอบคัดเลือกและการสอบจบครูทุกประเภทและทุกระดับ การสอบคัดเลือกระดับภายในเพื่อเลื่อนตำแหน่งข้าราชการ และการสอบอื่นๆ ประนีประนอม และสื่อสารกับกระทรวง สถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการสอบทุกประเภท จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการสอบ นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

4. กรมอัครกรมการบูรณาการและการเงิน คือ มีหน้าที่และภารกิจประนีประนอมและดูแลกิจการบูรณาการ บุคลากร การเงิน ทรัพย์สินสมบัติของรัฐ การสื่อสารวัฒนธรรมระดับภูมิภาคและระดับโลก และกิจการวิทยาการสารสนเทศ อัครกรมการบูรณาการและการเงิน นำโดยอธิการบดีหนึ่งคน และมีรองอธิการบดี ตามจำนวนจำเป็น

5.กรมการธุรการ มีหน้าที่และภารกิจ คือ ประนีประนอมและสื่อสารปฏิบัติการธุรการ ทุกแผนกระหว่างกระทรวงกับหน่วยงานระดับกลาง หน่วยงานระดับพื้นที่ กระทรวงอื่นๆ และ เจ้าหน้าที่ปกครอง ดูแลและเดินเอกสารธุรการของกระทรวงและกระทรวงอื่นๆ จัดบริการรับและ ส่งข้อมูล ดูแลและรักษาเอกสารธุรการทุกประเภท ดูแลที่ตั้งกระทรวง รับประกันประสิทธิภาพ สวัสดิภาพธุรการ ความเป็นระเบียบ ดูแลตรา และงานสังคม ควบคุมข้อมูลทุกแผนก ทำรายงาน และ จัดงานประชุมงานอบรม เยาวชน และกีฬา จัดทำเอกสารและข้อเสนอ เพื่อมอบรางวัล และเครื่อง อีสริยศต่างๆ มอบให้ผู้นำและข้าราชการ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำ ระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการธุรการ นำโดยประธานหนึ่งคน และมีรองประธานตามความจำเป็น

6.กรมการบุคลากร มีหน้าที่และภารกิจ คือ ควบคุมงานธุรการ บุคลากรอบรม และ หน่วยงานราชการของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จัดรูปแบบคัดเลือก แต่งตั้ง เลื่อนระดับ เลื่อนยศ เกษียณ ย้ายที่ทำงาน ชมเชย ให้กำลังใจ ลงโทษ และลบชื่อบุคลากรอบรม จัดเอกสาร สถิติบุคลากร และควบคุมข้อมูล บุคลากรโดยใช้วิทยาการสารสนเทศ ทำโครงสร้างตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ และทรัพยากรมนุษย์ และการ วิเคราะห์หน้าที่แต่ละตำแหน่ง จัดนโยบายอบรมสมดุลงานเทศในงานจัดการอบรม ประเมินค่าความ ต้องอบรมของบุคลากรอบรม จัดเงินเดือน เงินกำไร และเงินสนับสนุนต่าง ๆ จัดทำรายงานว่าด้วย งานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการบุคลากร นำโดยประธานหนึ่งคน และมีรองประธานตามความจำเป็น

7.กรมการการเงิน มีหน้าที่และภารกิจ คือ จัดทำแผนการงบประมาณระยะปานกลาง สำหรับพัฒนาด้านอบรม เยาวชน และกีฬา รวบรวมความต้องการงบประมาณของหน่วยงานธุรการ กลาง และสรุปแผนการรายได้ และรายจ่ายประจำปี จัดทำข้อเสนอของงบประมาณจากกระทรวง เศรษฐกิจและสังคม สำหรับจ่าย และเบิก แบ่งงบให้หน่วยงานธุรการกลาง และหน่วยงานระดับ จังหวัด ตรวจสอบ ติดตามงานจัดการ และใช้งบประมาณทุกหน่วยรายได้ รายจ่ายของหน่วยงาน ธุรการกลาง และหน่วยงานระดับจังหวัด จัดทำเอกสารธุรการอื่นๆ สำหรับดูแลงานจัดการ และการใช้ งบประมาณทุกหมวด ติดตามรายได้ รายจ่าย และจัดทำรายงานสรุปว่าด้วยความเป็นมาของรายได้ รายจ่ายงบประมาณทุกประเภทของกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ตรวจสอบ ติดตามการจัดการ และใช้บัญชีทุกประเภทที่ธนาคาร สร้าง และพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการ บัญชี และระบบการจัดการข้อมูลงบประมาณ จัดระบบการจัดการระบบข้อมูลงบประมาณ สำหรับ หน่วยงานธุรการกลาง และหน่วยงานระดับจังหวัด จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนด ส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการการเงิน นำโดย ประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

8. กรมการพัสดุ และทรัพย์สินสมบัติของรัฐ มีหน้าที่และภารกิจคือ เก็บรวบรวมความต้องการ จัดทำโครงการรายจ่าย ดูแล และซ่อมพัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ จัดการดูแลสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ และลงทะเบียน จัดการและดูแลที่จอดรถ และยานยนต์ของรัฐ ที่กระทรวงมอบให้ รับและแบ่งพัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ให้หน่วยงานใต้โอวาทกระทรวง และจังหวัด ควบคุมรายได้ที่ได้จากสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้ว่าระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการพัสดุ และทรัพย์สินสมบัติของรัฐ นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

9. กรมการวัฒนธรรมและทุนการศึกษา มีหน้าที่และภารกิจ คือ ติดต่อกับกระทรวงสถาบันที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานอื่นๆ ระดับภูมิภาคและระดับโลก ประนีประนอมงานภายนอก กระทรวงและงานนานาชาติ จัดทำเอกสารและปฏิบัติการความร่วมมือในและนอกประเทศ คัดเลือก และควบคุมนักเรียน นิสิตทุน และผู้ฝึกงานกัมพูชาที่ต่างประเทศ และควบคุมนิสิตทุนต่างชาติในกัมพูชา ทำสละตินักเรียน นิสิตทุนสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เพื่อส่งให้สถาบันที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและขยายความร่วมมือกับหน่วยงานพัฒนา องค์กรนานาชาติอื่นๆ ในระดับ ภูมิภาคและระดับโลก จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้ว่าระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการวัฒนธรรมและทุนการศึกษา นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

10. กรมการงานก่อสร้าง มีหน้าที่และภารกิจ คือ จัดทำเอกสารธุรการที่เกี่ยวกับโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ศึกษาเรื่องความต้องการอาคารศึกษาโดยอาศัยข้อมูลจำนวนของนักเรียน จัดทำโครงสร้างอาคาร และศึกษาขนาดโครงสร้าง ละเอียดยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบเทคนิค และงานปฏิบัติ การซ่อม และการก่อสร้างอาคารต่างๆ ร่วมมือกับหน่วยงานหรือผู้สนับสนุน เรื่องเทคนิค และเอกสารธุรการต่างๆ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้ว่าระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรมการงานก่อสร้าง นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

หน้าที่ของกรมอัครกรมการอบรม มีหน้าที่และภารกิจประนีประนอม ควบคุม และพัฒนาด้านการอบรมเด็กน้อย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาความรู้ทั่วไป การอบรมพิเศษ การอบรมนอกระบบ โครงการสอน และหนังสือสำหรับศึกษา อนามัยศึกษา อบรมวิชาชีพครู อบรมอาชีพศึกษา อบรมพิเศษ และโรงพิมพ์เผยแพร่

11. กรมการอบรมเด็กน้อย มีหน้าที่และภารกิจคือ อบรมเด็กน้อยอายุตั้งแต่ 0 เดือนถึง 70 (เจ็ดสิบ) เดือน จัดทำแผนการอบรมและพัฒนาเด็กน้อยระยะยาว ระยะปานกลาง ระยะสั้น โดยร่วมมือกับกระทรวง สถาบันเกี่ยวข้อง หน่วยงานระดับชาติ นานาชาติ และสหกรณ์ จัดทำนโยบาย

หลัก หลักเกณฑ์ เอกสารธุรการต่างๆ เพื่อควบคุม และพัฒนาการอบรมเด็กน้อย ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามโรงเรียนและโรงเรียนอนุบาลของรัฐและเอกชน ผลักดันให้มีการพัฒนาโรงเรียนอนุบาล สหกรณ์ ทารกสถาน และอนุบาลศึกษาตามหมู่บ้าน ตรวจสอบ ติดตาม และปรับปรุงปฏิบัติการ โครงการสอนและวิธีการสอน ศึกษาข้อเสนอก่อตั้ง เปิด รั้ง ปิดโรงเรียนอนุบาลของรัฐและเอกชน และทารกสถาน จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รั้งปฏิบัติการ ภารกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย และกรมการอบรมเด็กน้อย นำโดยประธานหนึ่งคนและมี รองประธานตามความจำเป็น

12. กรมการประถมศึกษา หน้าที่และภารกิจ คือ รั้งประกันการอบรมในด้านร่างกาย ปัญญา ศีลธรรม คุณค่า และทักษะเบื้องต้น พัฒนาโรงเรียน ห้องเรียน งานธุรการ และเทคนิคตาม โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับหลักโครงการสอน ตรวจสอบ ติดตาม ดำเนิน การศึกษาอบรม และผลักดันให้มีการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและเอกชน ศึกษาข้อเสนอ ก่อตั้ง เปิด รั้ง ปิดโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและเอกชน จัดทำนโยบายหลัก หลักเกณฑ์ และ เอกสารธุรการต่างๆ เพื่อควบคุม และพัฒนาการศึกษาอบรมระดับประถมศึกษา ตรวจสอบ ติดตาม วิวัฒนาการและจัดทำนโยบายพัฒนาต่อ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำ ระดับกระทรวง รั้งปฏิบัติการภารกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย และกรมการประถมศึกษา นำโดย ประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

13. กรมการมัธยมศึกษาความรู้ทั่วไป มีหน้าที่และภารกิจ คือ รั้งประกันการฝึกอบรม นักเรียนให้มีคุณภาพ โดยขยายขอบเขตความรู้ระดับประถมศึกษาและการเตรียมสำหรับอุดมศึกษา พัฒนาและควบคุมเทคนิคการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาความรู้ทั่วไปของรัฐและเอกชน ควบคุม ประเมินค่าผลการศึกษาของนักเรียนเป็นประจำ กำหนดเทคนิคการสอน และพัสดุสำหรับพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปของรัฐและเอกชน จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำ ระดับกระทรวง รั้งปฏิบัติการภารกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย และกรมการมัธยมศึกษาความรู้ทั่วไป นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

14. กรมการอบรมนอกระบบ มีหน้าที่และภารกิจ คือ ควบคุมงานฝึกสอนผู้ไม่รู้หนังสือ และกรรมวิธีที่เท่าเทียม โดยให้ความรู้ทั่วไป ทักษะอาชีพ ทำโครงการสอน เอกสารการเรียนการสอน สำหรับกรรมวิธีฝึกสอนผู้ไม่รู้หนังสือ และกรรมวิธีที่เท่าเทียม ทุกภูมิศึกษา อบรมทักษะอาชีพ และ อาชีพต่อประชาชนทุกระดับ ทุกวัย ในศูนย์การเรียนการสอนของสหกรณ์ ตรวจสอบ ติดตาม ดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนและห้องเรียนนอกระบบทุกระดับ จัดระบบข้อมูลอบรม นอกระบบ เผยแพร่ข่าวและประนีประนอมงานปฏิบัติอบรมนอกระบบกับกระทรวง สถาบันเกี่ยวข้อง และหน่วยงานต่างๆ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง

รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการอบรมนอกระบบ นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

15. กรรมการอนามัยศึกษามีหน้าที่และภารกิจคือ ควบคุมและพัฒนากรรมวิธีอบรมสุขภาพ และอนามัยตามโรงเรียน ควบคุมห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น ตามโรงเรียน ตรวจสอบสุขภาพบุคลากรอบรม และนักศึกษา โดยร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข ตรวจสอบ ติดตาม วิจัย และหาวิธีป้องกันโรคระบาดตามโรงเรียน จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการอนามัยศึกษา นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

16. กรรมการพัฒนาโครงการสอน มีหน้าที่และภารกิจคือ พัฒนาและเผยแพร่โครงการสอนระดับกระทรวงและกรรมวิธีทักษะอาชีพให้กว้างขวาง พัฒนาเอกสารสำหรับครู เทคนิคการใช้ห้องสมุด และสื่อการสอน ตรวจสอบ ติดตามงานเขียน การเผยแพร่ และการนำเข้าพัสดุ หนังสือ และเอกสารเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตรวจสอบ ติดตามงานปฏิบัติโครงการสอนหลัก การปกครองห้องสมุด และกรรมวิธีทักษะอาชีพ แนะนำหลักการพัฒนาและสนับสนุนหนังสือสำหรับการเรียนการสอน วิจัยโครงการสอนระดับชาติและนานาชาติ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการพัฒนาโครงการสอน นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

17. กรรมการอบรมวิชาชีพครู มีหน้าที่และภารกิจคือ ทำโครงการผลิตบุคลากรอบรม โดยร่วมมือกับสถาบันเกี่ยวข้อง จัดทำโครงการอบรมวิชาชีพครู ควบคุมโรงเรียนฝึกอบรมวิชาชีพครู ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และโรงเรียนวิชาชีพครู ตรวจสอบ ติดตามความสามารถด้านอาชีพของบุคลากรอบรม จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการอบรมวิชาชีพครู นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

18. กรรมการอบรมพิเศษ มีหน้าที่และภารกิจคือ จัดทำนโยบายหลัก แผนการปฏิบัติการเพื่อควบคุมและพัฒนาการอบรมพิเศษ พัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อการอบรมพิเศษ ผลักดัน และให้โอกาสคนพิการและนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น มีความสามารถหรือสติปัญญาดี พัฒนาโครงการสอนและเอกสารอบรมพิเศษทุกภูมิภาค ตรวจสอบ ติดตามงานปฏิบัติการอบรมพิเศษ จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับปฏิบัติการกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการอบรมพิเศษ นำโดยประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

19. อัครกรรมการเยาวชน มีหน้าที่และภารกิจประนีประนอมและดูแลกิจการเยาวชน และเด็กน้อยในระดับกระทรวงและระดับชาติ อัครกรรมการเยาวชน นำโดยอธิการบดีหนึ่งคนและมี

รองอธิการบดีตามจำนวนจำเป็น มีหน้าที่และภารกิจ คือ จัดทำนโยบายหลัก แผนการ และเอกสาร ธุรการ เพื่อพัฒนางานเยาวชนและเด็กน้อย ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนร่วมในงาน เยาวชนและเด็กน้อย อบรมสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจเยาวชนและเด็กน้อยให้มีมารยาทดีในชีวิตประจำวัน เอาใจใส่เรื่องส่วนตัว ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ยกย่องการแข่งขันหลักการ ๓ ดี คือลูกดี นักเรียนดี เพื่อนดีของเด็กน้อยและเยาวชน จัดทำรายงานว่าด้วยงานปฏิบัติการตามที่ กำหนดส่งผู้นำระดับกระทรวง รับผิดชอบต่อภารกิจอื่นๆ ที่อธิการบดีมอบหมาย กรรมการเยาวชน นำโดย ประธานหนึ่งคนและมีรองประธานตามความจำเป็น

การจัดการศึกษาแห่งชาติ

แนวทางการจัดการศึกษาแห่งชาติ

ปัญหาการพัฒนาคนยุคดิจิทัลกลายเป็นผลส่วนหนึ่งจากปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจ ถึงแม้จะเริ่มต้นด้วยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ได้รับเอกราชเมื่อปี 2496 ความสำคัญที่ได้รับมีลักษณะลุ่มๆ ดอนๆ ตามสภาวะปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจ รัฐบาล กัมพูชาภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2536 ตามข้อตกลงของปารีสได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนา การศึกษามากขึ้น มีความพยายามในการส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาภาคเอกชนใน ต่างจังหวัดเสมือนประเทศเสรีนิยมทั้งหลาย โดยกำหนดให้การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายใน การลดปัญหาความยากจนของประเทศเพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศสู่ ระดับสากลซึ่งมีทรัพยากรมนุษย์เป็นฐาน

ในการดำเนินการดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (2539-2543) ได้กำหนดแนวทางกว้างๆ ในเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา 3 ประการคือ การที่ประชาชนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันโดยทั่วไป การยกระดับคุณภาพทางการ ศึกษา และการปรับปรุงการวางแผนบริหารจัดการด้านการศึกษาให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยมีแผนการ ลงทุนด้านการศึกษารองรับในช่วงปี 2538-2543 จากการปรึกษาหารือกับองค์การระหว่างประเทศที่ เกี่ยวข้องในระดับหนึ่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (2544-2548) เป็นการสาน ต่อแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นถึงระดับแผนปฏิบัติมากขึ้น

แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติในการขยายโอกาสทางการศึกษาคุณภาพอย่างทั่วถึง ประกอบด้วยแผนระยะสั้น 2544-2545 แผนระยะยาว 2546-2558 และแผนระยะกลาง 2547-2551 โดยแผนระยะยาว 2546-2558 และแผนระยะกลาง 2547-2551 เป็นการปรับปรุงจากแผนระยะสั้น 2544-2545 ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ในการลดภาวะความยากจน (Poverty Reduction Strategic Plan : PRSP) เมื่อปี 2545 เป็นฐาน โดยให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทาง

ประชากรและเศรษฐกิจระดับมหภาคในช่วง 10-15 ปีข้างหน้าของกัมพูชา ร่วมกับแนวทางในการประชุม World Education Forum และ Millennium Development Goals ซึ่งเน้น Education for All

แผนระยะยาว 2546-2558 นั้น กำหนดให้กัมพูชาบรรลุเป้าหมายต่อไปนี้ภายใน 2558

1. การเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3.8 ล้านคน
2. การเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
3. การเพิ่มห้องเรียนและสถานที่เรียนในพื้นที่ขาดแคลน
4. การเพิ่มปริมาณและคุณภาพครูและการฝึกหัดครู โดยเน้นสำหรับระดับมัธยมศึกษา

มากขึ้นปีละประมาณ 10,000 คน ด้วยอัตราเงินเดือนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 3-5 ต่อปี

การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนชาวกัมพูชาทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Education for All) กัมพูชาได้มีการปรับปรุงนโยบาย กลยุทธ์และกลุ่มเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณการเข้ารับการศึกษาและในเชิงคุณภาพหรือประสิทธิภาพของการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary) และมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower Secondary) การปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณการเข้ารับการศึกษาและในเชิงคุณภาพ 6 ประการ คือ

1.1 การเพิ่มจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาระดับเกรด 1-6 และเกรด 7-9 โดยกำหนดเป้าหมายดังนี้ คือ

1.1.1 2.4 ล้านคนสำหรับการศึกษาระดับเกรด 1-6 ด้วย net enrolment rates ร้อยละ 96

1.1.2 1.0 ล้านคนการศึกษาระดับเกรด 7-9 ด้วย net enrolment rates ร้อยละ 50

1.2 การจัดการศึกษาให้ได้อย่างเท่าเทียมกันและมีคุณภาพทั้งด้านเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม และถิ่นที่อยู่ระหว่างเขตชนบทกับเขตเมือง โดยมีเป้าหมายดังนี้ คือ

1.2.1 สำหรับการศึกษาระดับเกรด 1-6 เน้นการจัดการศึกษาให้ได้อย่างเท่าเทียมกันด้านเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม และถิ่นที่อยู่ระหว่างเขตชนบทกับเขตเมือง

1.2.2 สำหรับการศึกษาระดับเกรด 7-9: ร้อยละ 45 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80 จากเขตชนบทและร้อยละ 15 จากครอบครัวที่ยากจนที่สุด

1.3 การเพิ่มจำนวนเด็กวัย 6 ปีให้เข้ารับการศึกษาระดับเกรด 1 โดยมีเป้าหมาย Net intake rate ที่ร้อยละ 95 อย่างเท่าเทียมกันทั้งเพศหญิงและเพศชาย

1.4 การกำหนดขอบเขตอายุสำหรับชั้นอนุบาลไว้ที่อายุ 5 ปี ด้วยเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนให้ได้ถึง 88,000 คนเด็กอนุบาล และจำนวน 20,000 คนอย่างเท่าเทียมกันทั้งเพศหญิงและเพศชายสำหรับเด็กในโครงการที่ชุมชนจัดขึ้น (Community-based approach)

1.5 การยกระดับอัตรา Survival rate ทั้งในระดับเกรด 1-6 และระดับเกรด 7-9 โดยกำหนดเป้าหมายดังนี้ คือ

1.5.1 ร้อยละ 60 สำหรับการศึกษาในระดับเกรด 1-6 อย่างเท่าเทียมกันทั้งเพศหญิง และเพศชาย

1.5.2 ร้อยละ 90 สำหรับการศึกษาในระดับเกรด 7-9 อย่างเท่าเทียมกันทั้งเพศหญิง และเพศชาย

1.6 การเพิ่มอัตราการเรียนต่อสำหรับการศึกษาในระดับเกรด 1-6 และระดับเกรด 7-9 ให้อยู่ที่อัตราร้อยละ 95 อย่างเท่าเทียมกันทั้งหญิงและชาย

2. การศึกษานอกระบบ และการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ การปฏิรูปการศึกษาในส่วนนี้เป็นการเน้นให้ผู้ที่ออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วกลับเข้ารับการศึกษาได้ตั้งแต่ระดับเกรด 3 ถึงเกรด 9 ด้วยแนวทางและเป้าหมายดังนี้

2.1 การเพิ่มจำนวนผู้ที่ออกจากการศึกษาไปแล้วไม่ถึง 3 ปีให้กลับเข้ารับการศึกษาใหม่ให้ได้ถึง 120,000 คนต่อปีตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นไปประกอบด้วยระดับเกรด 3-6 จำนวน 80,000 คน และเกรด 7-9 จำนวน 40,000 คนต่อปี โดยให้มีสัดส่วนของเพศหญิงร้อยละ 60 และจากครอบครัวยากจนร้อยละ 60

2.2 การเพิ่มจำนวนผู้ที่ออกจากการศึกษาไปแล้วเกินกว่า 3 ปีให้กลับเข้ารับการศึกษาใหม่ให้ได้ถึง 150,000 คนต่อปีตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นไปประกอบด้วยระดับเกรด 3-6 จำนวน 25,000 คน เกรด 7-9 จำนวน 75,000 คน และเกรด 10-12 จำนวน 50,000 คนต่อปี โดยให้มีสัดส่วนของเพศหญิงร้อยละ 60 และผู้ที่มีมาจากครอบครัวยากจนร้อยละ 60

2.3 การขยายการมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) ของประชาชน ชุมชน และองค์การพัฒนาเอกชนในโครงการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ บริเวณชายแดนและพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 120,000 คนต่อปีนับตั้งแต่ปี 2548 โดยให้มีสัดส่วนของเพศหญิงร้อยละ 60 และจากครอบครัวยากจนร้อยละ 60

การปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

1. การศึกษาระดับมัธยมปลาย (Upper Secondary) การปฏิรูปการศึกษาในระดับมัธยมปลายนี้เป็นการเน้นที่การริเริ่มโรงเรียนต้นแบบสำหรับระดับเกรด 10-12 จำนวน 30 แห่ง และการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับดังกล่าวไปยังพื้นที่ด้อยพัฒนา ดังนี้

1.1 การเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการศึกษ (Enrolment) ระดับเกรด 10-12 โดยให้เพศหญิงมีส่วนเพิ่มสูงขึ้น โดยมีเป้าหมายให้มีผู้เข้ารับการศึกษทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็น 300,000 คนภายในปี 2551 และให้มีสัดส่วนของเพศหญิงถึงร้อยละ 40 คิดเป็น net enrolment rate ร้อยละ 25

1.2 การริเริ่มเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนตามระบบการคัดสรร ทั้งนี้มีเป้าหมายให้ได้โรงเรียนต้นแบบจำนวน 30 แห่งภายในปี 2549 (อย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งแห่ง) โดยมีเป้าหมายด้านผู้เข้ารับการศึกษทั้งหมดจำนวน 40,000 คนภายในปี 2551 คิดเป็นเพศหญิงร้อยละ 40 และผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนร้อยละ 20

1.3 การริเริ่มโครงการทุนการศึกษามีเงินทุนสูงสำหรับผู้ยากจนที่สอบผ่านระดับเกรด 9 และผู้ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกของโรงเรียนต้นแบบ ทั้งนี้ ได้ตั้งเป้าหมายสำหรับทุนการศึกษาวีที่จำนวน 1,000 ทุนต่อปี ด้วยสัดส่วนของเพศหญิงที่ร้อยละ 40

1.4 การริเริ่มโครงการทุนการศึกษามีเงินทุนต่ำสำหรับผู้ยากจนที่สอบผ่านระดับเกรด 9 ในโรงเรียนมัธยมอื่น จำนวน 3,500 ทุนต่อปี ด้วยสัดส่วนของเพศหญิงที่ร้อยละ 40

2. การศึกษาระดับอาชีวศึกษา (TVET) และการฝึกอบรมด้านทักษะแก่เยาวชน (Youth Skills Training) การปฏิรูปการศึกษานี้ เน้นหลักการสนองความต้องการของตลาด (Demand-side approach) ประกอบกับหลักการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในลักษณะหุ้นส่วนของภาคเอกชน ตลอดจน การประสานงานในการจัดการทางนโยบายและการดำเนินโครงการต่างๆ กับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในกรณีนี้ คือ Ministry of Labour and Vocational Training โดยขยายต่อโครงการที่มีอยู่แล้ว เช่น โครงการฝึกทักษะโดยผู้ฝึกได้รับค่าตอบแทนจากบริษัทเอกชน โครงการความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน และโครงการของภาครัฐดังนี้

2.1 การเพิ่มจำนวนเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกทักษะในสถานประกอบการและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง 250,000 คนต่อปีนับตั้งแต่ปี 2549 โดยให้เพศหญิงมีส่วนร้อยละ 40 และผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนมีส่วนร้อยละ 50

2.2 การเพิ่มจำนวนเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกทักษะและ community-based informal education ตามศูนย์ต่างๆ ในหมู่บ้านที่เครือข่าย Community Lifelong Learning Centres (CLLC) 250,000 คนต่อปีนับตั้งแต่ปี 2549 โดยให้เพศหญิงมีส่วนร้อยละ 40 และผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนมีส่วนร้อยละ 50

2.3 การรักษาอัตราการเข้ารับการศึกษาระดับเทคนิคในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาของภาครัฐ 2 แห่งไม่ให้ลดต่ำลงไปกว่าเดิมด้วยเป้าหมายผู้เข้ารับการศึกษจำนวน 2,000 คนต่อปี นับตั้งแต่ปี 2547 โดยให้เพศหญิงมีส่วนร้อยละ 40 และผู้ที่มาจากครอบครัวยากจนมีส่วนร้อยละ

3. การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) การปฏิรูปการศึกษาในส่วนนี้เป็นไปตามนโยบายของประเทศกัมพูชาซึ่งต้องการให้มีการขยายการศึกษาคุณภาพระดับอุดมศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของชาติ ความจำเป็นในการจ้างงาน (Employment needs) และความต้องการของตลาด (Market demands) ตลอดจนการกระชับความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนให้มีความแข็งแกร่งมากขึ้น โดยอาศัยแนวทาง 7 ประการต่อไปนี้คือ

3.1 การส่งเสริมการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลด้านการขยายและยกระดับคุณภาพของอุดมศึกษาควบคู่กับนโยบายการเน้นคนจนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาจังหวัดต่างๆ ให้มีความเจริญก้าวหน้า

3.2 การริเริ่มกลไกทางสถาบันและกลไกทางการเงิน ตลอดจนโครงการต่างๆ ในการทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้มากขึ้น

3.3 การนำมาตรฐานที่แข็งแกร่งและโปร่งใสมาใช้ในการจัดทำและประเมินโครงการต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภาครัฐออกจากระบบราชการได้มากที่สุด

3.4 การส่งเสริมให้เยาวชนยากชนที่มีคุณภาพและมุ่งมั่นด้านการศึกษาได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

3.5 การยกระดับความสามารถของกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล วิเคราะห์ และจัดทำนโยบายอย่างเป็นระบบ ทั้งในลักษณะที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้นทั่วถึงประชาชนในส่วนต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน และในการบริหารจัดการกลไกสถาบันที่เหมาะสม

3.6 การยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรทางวิชาการ วิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารระดับสูง

3.7 การปรับปรุงคุณภาพหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และห้องทดลอง เป็นต้น ในการดำเนินการข้างต้นนั้น ประเทศกัมพูชาได้ตั้งเป้าหมายสำหรับให้ลุล่วงภายในปี 2551 ไว้ 3 ประการ คือ

1. การเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็น 90,000 คน โดยในจำนวนดังกล่าวนี้คิดเป็นผู้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาเอกชนจำนวน 54,000 คน (ร้อยละ 60) และมีสัดส่วนของเพศหญิงร้อยละ 40

2. การปรับปรุงให้เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับเกรด 12 จากทั้ง 24 จังหวัดได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งนี้โดยตั้งเป้าหมายไว้ให้เยาวชนจากนอกกรุงพนมเปญเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2551

3. การขยายโครงการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีเป้าหมายให้มีผู้เข้ารับการศึกษาระดับต่างๆ ในด้านนี้จำนวน 15,000 คน คิดเป็นสัดส่วนของเพศหญิงร้อยละ 30 ภายในปี 2551

4. Pre-Service Teacher Training and Staff Development กัมพูชา มีนโยบายที่จะยกระดับความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาในการผลิตบุคลากรผู้สอน ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยครูต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค รวมทั้งกลไกทางสถาบันที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นเรียกว่า สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษา (National Institute for Education: NIE) ดังนี้

4.1 การส่งเสริมให้ครูที่ผ่านการฝึกอบรมจากวิทยาลัยครูต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับภูมิภาคออกไปทำการสอนในพื้นที่ด้อยพัฒนาและพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ตลอดจนการส่งเสริมให้คนในพื้นที่นั้นเข้ารับการฝึกอบรมเป็นครูและกลับไปสอนในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น โดยตั้งเป้าหมายให้มีครูเข้าไปสอนในพื้นที่ดังกล่าวถึงร้อยละ 95 ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจากวิทยาลัยครูต่างๆ ทั่วประเทศ ด้วยสัดส่วนที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชายภายในปี 2551

4.2 การขยายโครงการพัฒนาระดับวิชาชีพที่ NIE จัดขึ้นให้ครอบคลุมระดับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ บุคลากรฝ่ายวางแผน บุคลากรด้านการบริหารจัดการ ตลอดจนบุคลากรด้านเทคนิคของโรงเรียนต่างๆ ด้วยเป้าหมายที่จะรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาในสวนนี้ปีละ 1,500 คนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4.3 การขยายโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนได้เข้ารับการฝึกฝนทักษะด้านการเรียนการสอนตามสถานศึกษาอบรมที่มีอยู่ให้มากขึ้นถึง 5,000 คนภายในปี 2551 โดยมุ่งให้สัดส่วนของเพศชายอยู่ที่ร้อยละ 25 ของผู้เข้ารับการอบรมจากชุมชนทั้งหมด

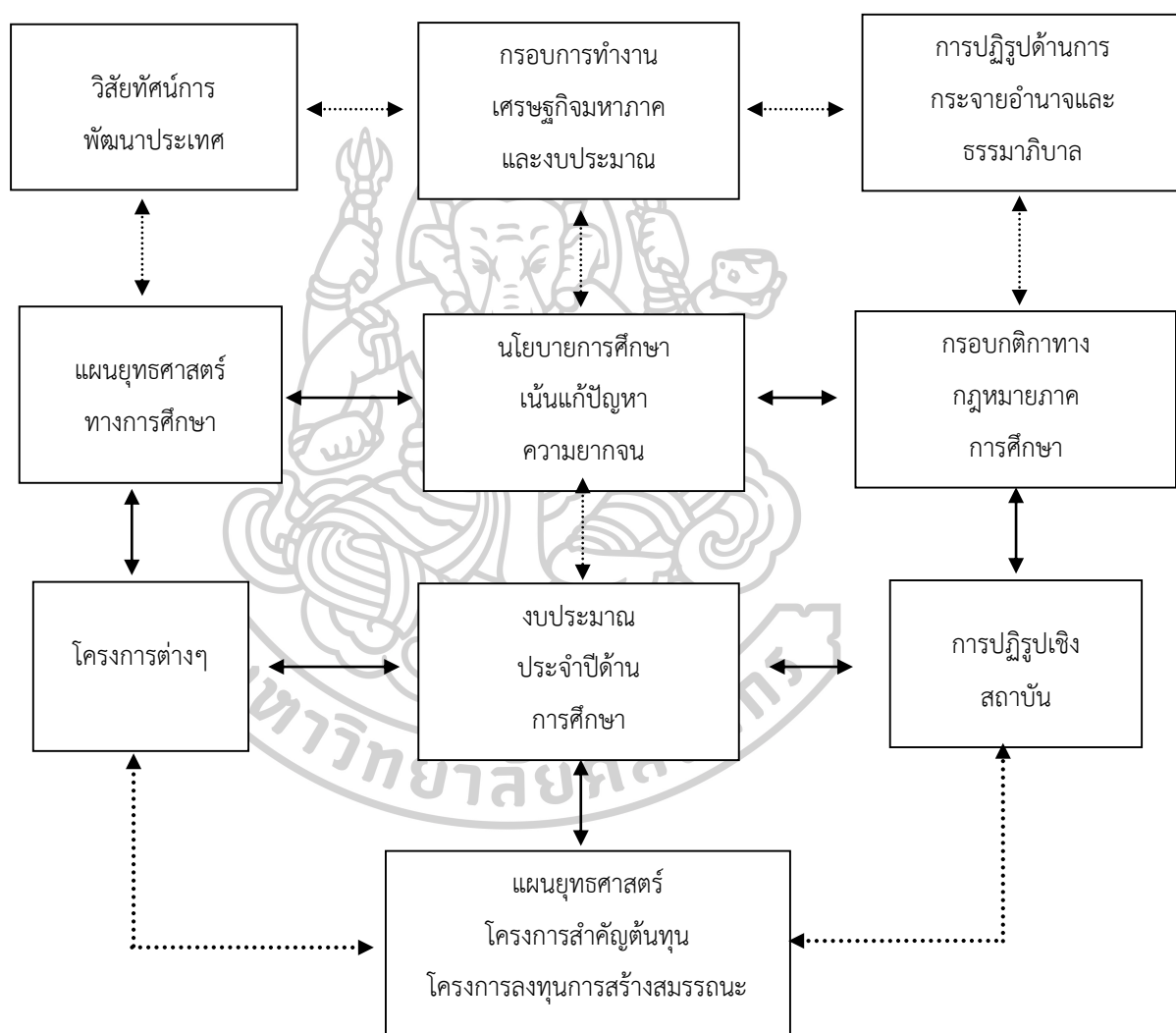
การปฏิรูปกลไกและแนวทางดำเนินการ

กระทรวงศึกษา เยาวชนและการกีฬา (Ministry of Education, Youth and Sport) เป็นกลไกหลักด้านการศึกษาของกัมพูชา ได้รับอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาฐานทรัพยากรมนุษย์ (Human resource base) ให้มีประสิทธิภาพ โดยการเปิดโอกาสให้ชาวกัมพูชาทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อยกระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และทำให้ประชาชนชาวกัมพูชาเป็นกำลังแรงงานที่มีการศึกษาและได้รับการฝึกอบรมอย่างดี

นโยบาย Education Decentralization ด้วยรัฐบาลกัมพูชามีนโยบายระยะยาวในการเพิ่มการกระจายขอบเขตอำนาจความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงศึกษาฯ ระดับจังหวัดตำบล หมู่บ้าน (Commune) รวมทั้งระดับโรงเรียน โดยหน่วยงานต่างๆ ที่ส่วนกลางของกระทรวงศึกษาฯ จะเน้นหน้าที่ไปที่การเป็นแกนนำในกระบวนการพัฒนานโยบาย กลยุทธ์ กลไกทางกฎหมาย ตลอดจนหลักการในการบริหารจัดการในลักษณะธรรมาภิบาลโดยอาศัยกระบวนการ

ปรึกษาหารือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและภาคประชาสังคม (Civil society) อย่างกว้างขวาง(Extensive consultative process) ตลอดจนการกำกับดูแลการดำเนินการโครงการต่างๆ ในลักษณะเครือข่ายความเชื่อมโยงในการดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยให้ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา สอดรับและเกื้อหนุนกับการปฏิรูปอื่นๆ ของทางรัฐบาล

กระบวนการบริหารจัดการด้านการศึกษาปี 2547-2551

ภาพที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการด้านการศึกษาปี 2547-2551

ในช่วงปี 2547-2551 รัฐบาลกัมพูชาจึงกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปที่จะดำเนินการไว้ดังนี้¹³⁰

1. การแสวงหาแนวทางในการออกกฎหมายฉบับใหม่และกฎระเบียบหลักต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรองรับนโยบายด้านการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาภายในปี 2548
2. การแสวงหาแนวทางในการอำนวยให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Governance) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใสในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังการบัญชีและการตรวจสอบบัญชีทั้งนี้โดยตั้งเป้าหมายที่จะจัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า Public Administration Institutions ภายในปี 2549 โดยคัดสรรจากสถาบันต่างๆที่มีอยู่แล้ว
3. การส่งเสริมให้ Budget Management Centres (BMC) ที่มีอยู่ทั้งหมดทั่วประเทศปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังและการบัญชี
4. Enabling Ministry-wide system of public accounting of Government funds for education, including access to accountancy training. Target: appointment of MoEYS Public Accountants and Sub-Accountants by 2005, 100% of designed staff trained by 2005.

รูปแบบการจัดการศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา

การจัดการศึกษาในกัมพูชาถูกกำหนดขึ้นจากรัฐบาลในการกำกับของกระทรวง-ศึกษาธิการเยาวชนและกีฬา โดยมีการแบ่งแยกการดำเนินการและรับผิดชอบเป็น 3 ระดับ โดยกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬา รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระดับชาติ และจัดทำหลักสูตรแกนกลางสำหรับการศึกษาของชาติ ส่วนวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมปลายขึ้นอยู่กับการรับผิดชอบของเจ้ากระทรวงนั้นๆ (กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน ฯลฯ) ระดับต่อมา คือ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

สำหรับระบบการศึกษาโดยทั่วไปในกัมพูชา เป็นระบบ 6 / 3 / 3 ปี จำแนกเป็น ระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10, 11 และ 12) จำนวน 3 ปี ดังมีรายละเอียดดังนี้

¹³⁰ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน (กรุงเทพฯ : 2549).

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ให้แก่นักเรียน เช่น ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของศิลปะและการแสดง และเพื่อให้โอกาสนักเรียนได้พัฒนาความสนใจและความเข้าใจในจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของศิลปะเขมร คุณค่าของความงาม/สุนทรียศาสตร์ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในการแสดงเพิ่มขึ้น มีความสนใจกิจกรรมทางด้านศิลปะเพื่อการแสดงเห็นคุณค่าของจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่า ทางด้านสุนทรียศาสตร์ การธำรงไว้ซึ่งคุณค่าเหล่านั้น รวมทั้งให้การสนับสนุนการแสดงออกทางด้านศิลปะการแสดงต่างๆ และเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีความสนใจในศิลปะความงาม /สุนทรียศาสตร์และมรดกทางด้านวัฒนธรรม

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10,11 และ 12) จำนวน 3 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เพื่อให้นักเรียนตระหนักในทฤษฎีพื้นฐานทางด้านศิลปะและการทำงานทางด้านศิลปะ เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าที่แท้จริงและความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนมีความระมัดระวังและธำรงไว้ซึ่งความรักในงานศิลปะการแสดงออกและความรู้สึกที่ดีในงานศิลปะต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความรัก รู้จักป้องกันและพัฒนาศิลปะประจำชาติ และเพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อศิลปะประจำชาติและศิลปนานาชาติ

ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งรับเด็กอายุ 3-5 ปี (เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น) ในการเรียนนักเรียนต้องเรียนระดับประถมศึกษาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับชั้น 7 ถึง 9 จากนั้นต้องสอบให้ผ่านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้น 10 ถึง 12 หลังจากจบชั้น 12 แล้วจะมีการสอบประมวลวิชาเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียกว่า “บัคดูบ” (Bac Dup) เมื่อก่อนหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการสอบประมวลวิชาแล้วต้องไปทำการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง แต่ปัจจุบันผู้เรียนสามารถนำคะแนนจากการสอบประมวลวิชา เพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เลย¹³¹ เช่น The University of Health Sciences, The Royal University of Fine Arts, The Institute of Technology, The Faculty of Law and Economic Sciences, The Royal

¹³¹ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), ระบบบริหารราชการของราชอาณาจักรกัมพูชา, (กรุงเทพฯ : กรรณการพิมพ์), 2558.

University of Agriculture, The Royal University of Phnom Penh, The National Institute of Management, The Maharishi Vedic University and The Faculty of Pedagogy.

นอกจากที่กล่าวมาแล้วกัมพูชายังจัดให้มีการศึกษานอกระบบ เพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่สนใจให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และเอกชนยังให้ความสนใจ ในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยได้มีโรงเรียนเอกชนเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2543-2545 แต่ปัญหาที่พบสำหรับการศึกษาเอกชน คือ รัฐบาลยังไม่สามารถรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชนได้¹³²

รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา

รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ราชอาณาจักรกัมพูชา มีในแผนภาพที่ 5

ภาพที่ 5 รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

หน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา มีหน้าที่ 3 ประการที่สำคัญ คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารกิจการการเรียนการสอน และการติดต่อประสานงาน

¹³² กระทรวงอบรม เยาวชนและกีฬา, 2549, หน้า 1-4.

1. การบริหารงานทั่วไป รับผิดชอบการปฏิบัติงานในโรงเรียน ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และหน้าที่จากกระทรวงทบรรม เยาวชน และกีฬา จัดนักเรียนในแต่ละห้องเรียน (จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน) จัดหรือแบ่งภารกิจของบุคลากรในโรงเรียนตามกฎเกณฑ์จากกระทรวงทบรรม เยาวชน และกีฬา รับผิดชอบความปลอดภัยในโรงเรียน จัดระเบียบสภาพแวดล้อมและการสุขภาพในโรงเรียน รับผิดชอบและบริการมหาชน จัดระเบียบและวินัยโรงเรียนทั้งหมดอย่างเคร่งครัด มีคณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียนในการให้การสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียน จัดการประชุมบุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคม จัดให้มีสำนักงานการศึกษาในโรงเรียน จัดเอกสารโรงเรียนทั้งหมด ให้อยู่ทศศาสตร์ดี ๆ ในการดำเนินงานในโรงเรียน ทำรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมโรงเรียนให้กระทรวงทบรรม เยาวชน และกีฬา แก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ทำแผนของโรงเรียน ทำโครงการประจำปี และประจำปีการศึกษาอย่างชัดเจน ทำตารางสถิติต่างๆ รับผิดชอบเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เป็นทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง และหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย จัดใช้ และรักษาอาคารสถานที่ในโรงเรียนและรับผิดชอบต่อกรรมการโรงเรียนประจำโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องรายได้ และการใช้จ่ายในโรงเรียน

2. การบริหารกิจการ การเรียนการสอน มีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน เผยแพร่ข้อมูล หนังสือ และเอกสารใหม่ๆ ไปสู่ผู้ร่วมงานหรือครูในโรงเรียน ตรวจสอบโปรแกรมที่ครูทุกคนสอน (หรือตรวจแผนการสอน) เพื่อพิสูจน์ว่าครูใช้วิธีสอนโดยยึดหลักนักเรียนเป็นสำคัญหรือไม่ จัดเตรียมตารางเวลาการเรียนการสอนในแต่ละห้องเรียน ร่วมพัฒนาครูโดยการเข้าดูในห้องเรียน และตรวจดูเอกสารอื่นๆ เกี่ยวกับบทเรียน ร่วมมือกับครูทุกคนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แนะนำครูให้สอนทุกบทเรียน จัดเตรียมหนังสือและเอกสารอื่นๆ ให้ครูหรือนักเรียนตามที่เป็นไปได้ จัดการประชุมรวมโดยมีวาระการประชุมอย่างชัดเจนแน่นอน ฝึกอบรมให้เป็นที่ปรึกษาที่ดีเพื่อพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียนใหม่ในอนาคต ชื่นชมครูที่สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ให้แนวความคิดที่ดีสำหรับครูเมื่อพวกเขาพบปัญหาในการสอน จัดทุกกิจกรรมในโรงเรียนและห้องเรียนให้มีกฎเกณฑ์แบบครุศาสตร์ ปฏิบัติตามมติแนะนำของกระทรวงทบรรม เยาวชน และกีฬา ตำแหน่งเป็นครูเวลาครูสอนหรือครูประจำชั้นไม่อยู่ จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน เช่นไปศึกษาดูงาน เป็นต้น กระตุ้นให้นักเรียนพยายามเรียนและทำการบ้านที่บ้าน กระตุ้นครูสอนเสร็จสิ้นโปรแกรมที่สอนประกอบโดยคุณภาพ

3. การติดต่อประสานงาน มีหน้าที่ ติดต่อประสานงานภายใน กล่าวคือ

3.1 ด้านผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีการประสานงานที่ดีกับคนทำงานร่วมกัน เช่น : รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้รองผู้อำนวยการตามความสามารถของเขา และหน้าที่ที่กำหนดไว้ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องกระตุ้นเตือนให้รางวัลกับรองผู้อำนวยการเพื่อเพิ่มหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรอื่นๆ ผู้อำนวยการต้องแบ่งภารกิจให้

ครูตามความสามารถของเขาและหน้าที่ที่กำหนดไว้ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องกระตุ้นเตือนให้รางวัลกับครูเพื่อจะเพิ่มหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านนักเรียน ผู้อำนวยการต้องแสดงให้เห็นถึงความพยายามและทุกการกระทำของตัวเองต่อนักเรียนเพื่อจะให้นักเรียนเห็นว่าหน้าที่ครูและชุมชนทำไปเพื่อช่วยนักเรียนรับผลลัพธ์ที่ดีและช่วยให้พวกเขาเหมือนอนาคตที่ดี

3.3 ด้านการติดต่อประสานงานภายนอก (หน่วยงานและชุมชน) ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องติดต่อโดยตรงกับ: พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองของนักเรียน ชุมชนชาติ และนานาชาติผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ภายในเขตพื้นที่และสถาบันต่างพระสงฆ์ คณะกรรมการวัดและพุทธศาสนิกชน

3.4 หน้าที่ของรองผู้อำนวยการโรงเรียน การรับผิดชอบสำหรับการบริหารคือ ทำหน้าที่รองผู้อำนวยการ กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬาที่กำหนดไว้ รองผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและดูแลรักษาเอกสารต่างๆที่จำเป็นในโรงเรียน รักษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและอนามัย ดูแลความประพฤติของนักเรียน ทำรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมมหาชน

3.5 การรับผิดชอบด้านครุศาสตร์ เป็นผู้ช่วยงานครุศาสตร์ของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ในการวางแผนงานครุศาสตร์ พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และผลิตสื่อการสอน เข้าร่วมการประชุมต่างๆเกี่ยวกับงานครุศาสตร์ เข้าร่วมทำตารางเรียนในแต่ละห้องเรียนควบคุมการปฏิบัติการเรียนและการสอนสรุปและประเมินผลการศึกษา (ประจำเดือนและประจำปี) มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจำเป็นต่างๆในโรงเรียน

3.6 ครูและคณะอื่นๆ

3.6.1 ครู มีหน้าที่ ช่วยนักเรียนโดยตรงเพื่อประสบความสำเร็จในการศึกษา สอนตามวิธีการที่กำหนดโดยกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา รับผิดชอบในการสอนให้เสร็จตามโครงการที่ได้กำหนดไว้

3.6.2 ครูประจำชั้น เป็นครูสอนและนักจัดห้องเรียน คือทำให้ห้องเรียนสะอาดและมีการตกแต่งดี มีการจัดการศึกษา การเรียนและทำให้นักศึกษามีจริยธรรมดีในห้องเรียน มีการจัดเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารประกอบการเรียนสอน เอกสารการบริหารโรงเรียน ยิ่งกว่านั้น ทำรายงานอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับสถานการณ์ห้องเรียนทั่วไปให้ผู้อำนวยการโรงเรียน

3.6.3 เลขานุการมีหน้าที่ จัดและเก็บเอกสารต่างๆ รับผิดชอบด้านจดหมายและการเขียนต่างๆ ติดต่อกับครู และเจ้าหน้าที่โรงเรียน

3.6.4 บรรณารักษ์ มีหน้าที่จัดการและควบคุมห้องสมุด อำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนที่เข้าอ่านหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ รับผิดชอบในการรักษา เก็บและซ่อม

หนังสือ ทำรายการหนังสือ ทำรายงานเกี่ยวกับการปรับปรุงและการซ่อมหนังสือและวัสดุอื่นๆใน ห้องสมุดรับผิดชอบการยืมและติดตามหนังสือตามบทบัญญัติห้องสมุด

3.6.5 การเงิน มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บงบประมาณของโรงเรียนอย่างปลอดภัย รับผิดชอบการคำนวณงบประมาณที่ตนเองเก็บ ทำรายงานเกี่ยวกับงบประมาณอย่างสม่ำเสมอให้ ผู้อำนวยการโรงเรียน

3.6.6 นักบัญชี มีหน้าที่จัดเอกสารเกี่ยวกับรายได้และการใช้จ่ายในโรงเรียนจัด รายได้สมดุลและการใช้จ่าย ทำรายงานเกี่ยวกับรายได้ และการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน

จากโครงสร้างและภาระหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของ ราชอาณาจักรกัมพูชาเห็นว่า ทั้งผู้บริหารและครูจะต้องทำหน้าที่หลายอย่างเพื่อจะทำให้โรงเรียน บรรลุเป้าหมายที่กระทรวงอบรม เยาวชนและกีฬา กำหนดไว้คือทำให้ผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ในการพัฒนาประเทศจนถึงต้องประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ด้วย

ในปี พ.ศ.2549 สำนักงานอบรม เยาวชนและกีฬา จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการตาม แผนนโยบาย วัตถุประสงค์และแผนงานของแต่ละฝ่าย เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยมี รายละเอียดการปฏิบัติงานดังนี้ (สำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬา 2549 : 5-14)

1. งานการเจ้าหน้าที่ ได้ดำเนินการดังนี้คือ มีการพัฒนาบุคลากรโดยการจัดอบรมทั้ง ผู้บริหาร ครูสายผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดการอบรมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การสรรหาครูใหม่ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการสำนักงานอบรม เยาวชนและกีฬาใน จังหวัดอุดรธานี การนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอัตราจ้าง ครูที่ทำการสอน 2 ห้องเรียน และครูที่ทำการสอน 2 ชั้น สอบสวนวินัยข้าราชการและดำเนินการลงโทษทางวินัย เมื่อพบว่าผิดจริง มีการโยกย้าย สับเปลี่ยน และบรรจุครูเพิ่ม มีการเสนอขอเงินประจำตำแหน่งให้หัวหน้าส่วนราชการ ดีเด่น ประกาศเกียรติคุณครูดีเด่นและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การกิจในระดับมัธยมศึกษาประจำปีการศึกษา 2555 ได้ดำเนินการดังนี้คือ ดำเนินการ ทดสอบและวัดผลประเมินผลนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนเข้าสอบจำนวน 1,238 คน นักเรียนสอบผ่านจำนวน 1,037คน คิดเป็นร้อยละ 83.76 และดำเนินการทดสอบและวัดผล ประเมินผลนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนเข้าสอบ 781 คน นักเรียนสอบผ่าน จำนวน 510 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30

3. การกิจด้านประถมศึกษาและอนุบาลศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้คือ จัดทำแผนการอบรม สัมมนาในระดับมูลฐาน ดำเนินการอบรมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนโดยจัดในระดับโรงเรียน จังหวัดและ

ระดับชาติ มีการนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนการสอน การบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วทั้งจังหวัด และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

4. งานด้านผู้บริหารโรงเรียน ได้ดำเนินการดังนี้ คือ มีการจัดนิทรรศการผลงานของเด็กมัธยมศึกษา ผู้บริหารเข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานและส่งครูในสังกัดเข้ารับการอบรมร่วมกับหน่วยงานเดียวกันและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าตรวจเยี่ยมโรงเรียนทั้งจังหวัดและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

5. งานด้านบัญชีและการเงิน ได้ดำเนินการดังนี้ คือ ดูแลเรื่องเงินเดือนของข้าราชการ ติดตามผลการใช้จ่ายเงินในโครงการต่างๆของอำเภอทั่วจังหวัด และประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชี

6. งานด้านพัสดุ ได้ดำเนินการดังนี้คือ จัดตั้งของบประมาณสนับสนุนโรงเรียนที่ขาดแคลนอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านพัสดุ ติดตามผลการดำเนินงานด้านพัสดุ มีการก่อสร้างโรงเรียนจากงบประมาณด้านการศึกษาและรับบริจาคจากหน่วยงานอื่น และประสานงานกับหน่วยงานอื่น

7. งานด้านเยาวชน ได้ดำเนินการดังนี้คือ จัดกิจกรรมแข่งขันผลงานทางวิชาการของนักเรียน จัดส่งนักเรียนเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนระหว่างประเทศ นักเรียนเข้าอบรมและประชุมสัมมนาตามกิจกรรมที่จัดตั้งตลอดปี มีการทัศนศึกษาทั่วทั้งประเทศ ดำเนินกิจกรรมการศึกษาตามนโยบายของชาติและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

8. งานด้านกีฬา ได้ดำเนินการดังนี้ คือ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา กรีฑาภายในจังหวัดเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติ มีการประชุมสัมมนาอบรมเกี่ยวกับการกีฬาและรายงานผลการปฏิบัติประจำปี

แผนการดำเนินงานด้านการศึกษา ปี 2555

แผนการดำเนินงานด้านการศึกษา ปี 2555 มีดังนี้

1. งานบุคคล มีแผนการดำเนินการ ดังนี้คือ เสนอเพิ่มตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เสนอเพิ่มระดับขั้นเงินเดือนประจำงบประมาณ 2555 สำหรับข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬา เสนอผู้ที่จะเกษียณอายุราชการประจำปี 2555 ติดตามผลการสอนของครูสอน 2 ชั้น ครูสอน 2 เวลา และครูอัตราจ้าง ส่งคำขอเพิ่มเติมจำนวนครู และดำเนินการย้ายครูทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด เตรียมดำเนินการมอบวุฒิปัตริครูดีเด่นและมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จัดการอบรมข้าราชการในแผนงานต่างๆของงบประมาณด้านการศึกษาเพิ่มเติมและติดตามตรวจเยี่ยมการบริหารงานของทุกโรงเรียน

2. สำนักงานมัธยมศึกษา มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ เตรียมการเพื่อเปิดทำการเรียนในปี 2555 ผลักดันให้โรงเรียนมัธยมตอนต้น ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามปกติ จัดทำแผนการ

ดำเนินงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ออกติดตามการทดสอบวัดผลประเมินผลในภาคเรียนที่ 1 และที่ 2 ในชั้นที่ 7 ถึงชั้นที่ 12 ทุกโรงเรียนในจังหวัด เตรียมการเพื่อจัดสอบไล่ทั้ง 2 ระดับ (มัธยมต้น-มัธยมปลาย) จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและประเมินผลการพัฒนาโรงเรียน

3. สำนักงานประถมศึกษาและอนุบาลศึกษา มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้ คือ ประสานสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ เพื่อผลักดันการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในจังหวัด ระดมสรรพกำลังจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาและอนุบาลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและพยายามผลักดันให้นักเรียนทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและอนุบาลศึกษา

4. สำนักงานการนิเทศติดตามผล มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และดำเนินการประเมิน ติดตามผลการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน

5. สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ เข้าร่วมสนับสนุน กระตุ้น ผลักดัน การเปิดชั้นเรียนอ่านออกเขียนได้และพยายามให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้จาก หน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานอื่นๆ

6. สำนักงานบัญชีและพัฒนา มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ จัดทำโครงการแสดงรายได้-รายจ่าย ประจำปี 2550 ส่งไปยังกระทรวงอบรม เยาวชนและกีฬา จัดทำบัญชีเงินเดือน ติดตามผลการใช้จ่ายเงินในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดอุดรธานี เสนอของบประมาณ เงินเดือนเพิ่มขึ้นและงบประมาณซ่อมแซมโรงเรียนและสร้างโรงเรียนใหม่ นอกจากนี้ประสานกับ องค์กรอื่นเพื่อขอของบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาเพิ่มเติม

7. สำนักงานเยาวชน มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือผลักดันให้มีการประชุมอบรมต่อเนื่อง จัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและแสดงผลงานทางวิชาการ และติดตาม ผลการดำเนินกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

8. สำนักงานการกีฬา มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ ผลักดันให้โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาในจังหวัด ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาทุกประเภททั้งภายในจังหวัด ระดับเขต และระดับชาติ

9. งานอื่นๆ มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้คือ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามแผนของแต่ละฝ่าย รายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานอื่นได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติงานตามที่ได้รับ มอบหมาย

โรงเรียนและห้องเรียนราชอาณาจักรกัมพูชา

ในปีการศึกษา 2555 การจัดศึกษาในจังหวัดอุดรธานีชัยมีการพัฒนามากขึ้น จำนวนนักเรียนในทุกะดับมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่แล้วทำให้จำนวนห้องเรียนที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการสร้างเพิ่มเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีการศึกษา เนื่องจากว่านักเรียนมองเห็นความสำคัญของการศึกษามากยิ่งขึ้นจึงทำให้จำนวนนักเรียนมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกอำเภอ โดยในปี พ.ศ.2554-2555 โรงเรียนมัธยมศึกษาใน มีจำนวนทั้งหมด 9489 ห้อง

สรุปดังกล่าวคือ 9489 คน ในปี พ.ศ.2554 -2555 ถือว่าเป็นจำนวนที่มากพอสมควร เพราะจังหวัดอุดรธานีชัยถือเป็นจังหวัดเล็กจังหวัดสุดท้ายของประเทศกัมพูชา การพัฒนาที่มีความล่าช้ากว่าจังหวัดอื่นๆ ในประเทศ ตามการการเอาใจใส่เรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานอบรมเยาวชน และกีฬา จังหวัดอุดรธานีชัยโดยการพยายามดึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทวางแผนดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อให้ในอนาคตข้างหน้าจำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ

สถิติบุคลากรทางการศึกษาราชอาณาจักรกัมพูชา

ในปีการศึกษา 2555 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีจำนวนมากน้อยตามขนาดของโรงเรียน ห้องเรียน และจำนวนนักเรียนในแต่ละอำเภอ ซึ่งบุคลากรเหล่านี้มีทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสำนักงานต่างๆ บุคลากรเหล่านี้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากว่าจำนวนของนักเรียนมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีเหมือนกัน จำเป็นต้องมีการเพิ่มบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการสอน ด้านการให้บริการการศึกษา และด้านอื่นๆ สำหรับปีการศึกษา 2555 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาของแต่ละโรงเรียน มีจำนวนที่ต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน และสถานที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้จำนวนนักเรียนแตกต่างกันไป จำนวนบุคลากรทั้งหมด 417 คนถือว่ายังไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่มากนัก เพราะฉะนั้นในทุกๆ ปีจะมีการรับสมัครบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนทั้งครูผู้สอนประจำ ครูอัตราจ้าง และเจ้าหน้าที่เป็นประจำเพื่อให้การดำเนินการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น

สำหรับการบริหารจัดการมัธยมศึกษาตามแนวทางของประเทศกัมพูชานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารสาร แนวคิด ตลอดจนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมัธยมศึกษาของประเทศกัมพูชา แล้ว โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ในทุกภูมิภาคของประเทศกัมพูชานั้น ประชากรที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจะได้รับการศึกษาที่ไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียน ตามนโยบายของรัฐบาลในสมัยปัจจุบัน

2. การส่งเสริมให้ครูในระดับมัธยมศึกษามีการดำเนินการด้านวิจัยในชั้นเรียนเหมือนกับประเทศไทย และยังให้การสนับสนุนครูในด้านอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอีกด้วย

3. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการด้านกระบวนการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิด ตลอดจนเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาด้วย

4. การทุ่มเทงบประมาณก้อนโตในการพัฒนาด้านบุคลากรครูและเจ้าหน้าที่สนับสนุนด้านกระบวนการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งที่เป็นระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาเช่นกัน

5. การร่างกฎหมายการศึกษาตามแนวทางของรัฐบาล ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องสำเร็จการศึกษาภาคบังคับอย่างน้อย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ ม.3 ของไทยนั่นเอง ซึ่งรัฐบาลจะเป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วประเทศด้วย

6. การบังคับใช้กฎหมายด้านกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนในประเทศด้วย

บทที่ 4
การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษา
ของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

การวิเคราะห์การบริหารการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอนย่อยดังนี้

- ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา
- ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการ
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณ
- ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากร
- ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไป

การเปรียบเทียบ เป็นวิธีการตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์และการคำนวณทางสถิติ ชี้ชัดถึงกรณีศึกษาที่มีลักษณะต่างออกไปจากองค์ความรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาพการจัดการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำเสนอลักษณะพรรณนาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบขั้นตอนการสร้างบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1. ด้านโครงสร้างบริหารจัดการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่</p> <p>1.1 กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโครงสร้างการบริหารจัดการในส่วนภูมิภาคแบบใหม่ มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักนายกรัฐมนตรี 2. องค์การมหาชน 3. หน่วยงานในกำกับ 4. สำนักงานศึกษาธิการภาค (1-18 ศธภ.) 5. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (77 ศธจ.) <p>ดูแลการศึกษาทุกระบบ สถานศึกษาปฐมวัย, สถานศึกษา, การศึกษาตามอัธยาศัย, สถานศึกษาอาชีวศึกษา, สถานศึกษาศึกษาพิเศษ, สถานศึกษาเอกชน รวมทั้งโรงเรียนในสังกัดอปท, กทม, ดชต. ด้วย มีนโยบายในการบริหารงานให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างเป็นเอกภาพ</p> <p>1.2 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ 31,501 โรงเรียน/76 ศูนย์การศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 185 แห่งตามรัฐธรรมนูญหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงได้ 10 ส่วนราชการ ดังนี้</p>	<p>1.1 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการศึกษา (Ministry of Education, Youth and Sport) ดำเนินการพัฒนากระบวนการศึกษา การศึกษาในประเทศไทยจะถูกละเลยโดยรัฐ ผ่านกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับชาติและ กรมสามัญศึกษาในระดับจังหวัดรัฐธรรมนุญของกัมพูชากำหนดว่ารัฐจะต้องปกป้อง และอัปเดตสิทธิของประชาชนในการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ ให้หลักประกันว่าประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการหาเลี้ยงชีพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรมการนโยบายหลักและแผนการ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 กรมการระบบข้อมูลศึกษาระบบ 1.2 กรมการนโยบายหลัก 1.3 กรมการแผนการ 1.4 กรมการตรวจสอบติดตามและประเมินค่า

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบต้นแบบโครงสร้างบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1. สำนักอำนวยการ</p> <p>2. สำนักการคลังและสินทรัพย์</p> <p>3. สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>4. สำนักทดสอบทางการศึกษา</p> <p>5. สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน</p> <p>6. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>7. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ</p> <p>8. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา</p> <p>9. สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ</p> <p>10. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษายังมีส่วนราชการที่กำหนดให้มีหน่วยงานคือ หน่วยตรวจสอบภายในกลุ่มพัฒนาระบบบริหารและยังได้กำหนดให้มีส่วนราชการภายในเพิ่มเติมคือ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักพัฒนากิจกรรมนันทนาการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และสถาบันภาษาอังกฤษ</p>	<p>1. ต้นแบบโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา</p> <p>2. กรมการกีฬา</p> <p>2.1 กรมการอภรมกายและกีฬา</p> <p>2.2 กรมการอภรมกายและกีฬานักเรียนนสิต</p> <p>2.3 ศูนย์การฝึกกีฬาแห่งชาติ</p> <p>2.4 สถาบันอภรมกายและกีฬา</p> <p>3. กรมการเยาวชน</p> <p>3.1 กรมการเยาวชน</p> <p>3.2 กรมการปกครองสถาบัน</p> <p>4. กรมการอุดมศึกษา</p> <p>4.1 กรมการอุดมศึกษา</p> <p>4.2 กรมการวิจัยวิทยาศาสตร์</p> <p>5. กรมการอบรม</p> <p>5.1 กรมการอบรมเด็กน้อย</p> <p>5.2 กรมการประถมศึกษา</p> <p>5.3 กรมการมัธยมศึกษาความรู้ทั่วไป</p> <p>5.4 กรมการอบรมนอกระบบ</p>

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบต้นแบบโครงสร้างบริหารจัดการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1-3 โครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการภาค มี 18 แห่งสำนักงานศึกษาธิการภาค ได้แบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มอำนวยความสะดวก 2. กลุ่มยุทธศาสตร์และแผน 3. กลุ่มติดตามและประเมินผล 4. กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. กลุ่มข้อมูลและสารสนเทศ¹³³ 	<p>1- ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 5.5 กรมการพัฒนาโครงการสอน 5.6 กรมการอบรมวิชาชีพครู 5.7 กรมการอบรมอาชีวศึกษา 5.8 กรมการอบรมพิเศษ 5.9 โรงพิมพ์และการเผยแพร่ 6. กรมการรัฐการและการเงิน <ol style="list-style-type: none"> 6.1 กรมการรัฐการ 6.2 กรมการบุคลากร 6.3 กรมการเงิน 6.4 กรมการพัสดุและทรัพย์สินของรัฐ 6.5 กรมการวัฒนธรรมและทุนการศึกษา 6.6 กรมการข่าวและกิจกรรมอาเซียน

¹³³ http://srb1.go.th/speo/?page_id=6

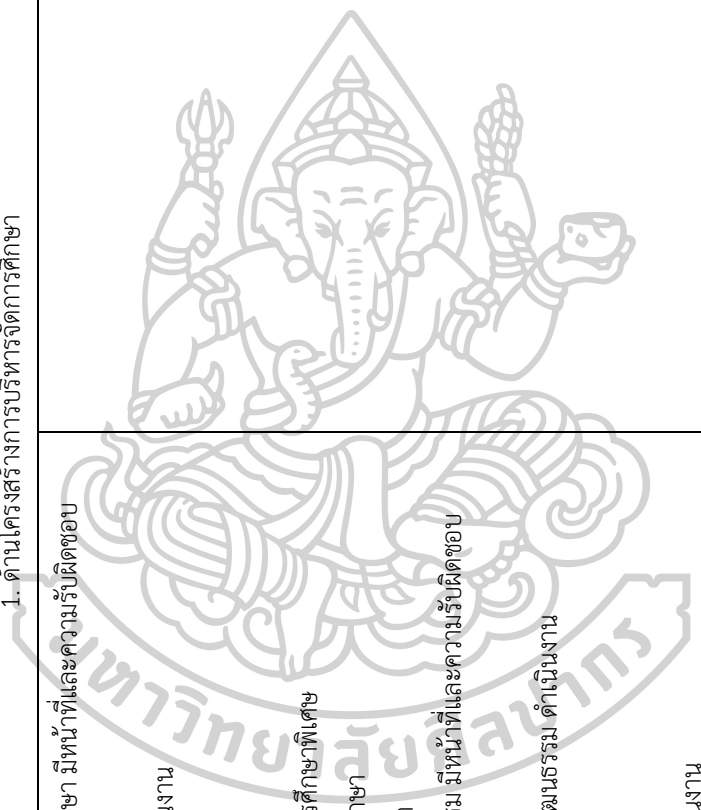
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบต้นโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1.4 โครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>1. ส่วนอำนวยการและประสานราชการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานบริหารทั่วไป 2) กลุ่มงานบุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - งานการเจ้าหน้าที่ - งานสวัสดิการ - งานพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3) กลุ่มงานการเงินและบัญชี <ul style="list-style-type: none"> - งานการเงิน - งานการบัญชี - งานการพัสดุ 4) กลุ่มงานคุณสุศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครู <ul style="list-style-type: none"> - งานครูสุสภา - งานพัฒนาวิชาชีพครู 	<p>1. ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 6.7 กรมการนิติกรรม 6.8 กรมการงานก่อสร้าง 6.9 กรมการวิทยายการและสารสนเทศ 7. อัคราธิการอบรม <ol style="list-style-type: none"> 7.1 กรมการประกันคุณภาพการศึกษาอบรม 7.2 อธิการธุรกิจและการเงิน 7.3 กรมการสอบ 1.4 โครงสร้างการจัดการศึกษา (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับปฏิบัติการ มีครู/ครูประจำชั้น/เลขานุการ/บรรณรักษ์ /เหรียญกษาปณ์/ นักบัญชี

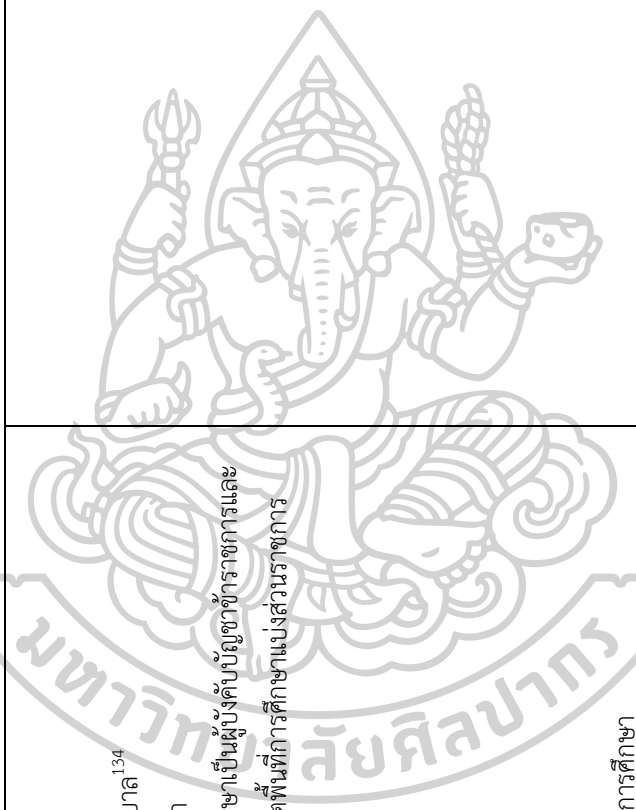
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1. ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา</p> <p>5) กลุ่มงานประชาสัมพันธ์</p> <p>6) กลุ่มงานที่กรมมอบหมายให้ปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน - งานของกรมการศาสนา - งานของกรมพลศึกษา - งานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และกรมศิลปากร - งานของกรมวิชาการ - งานของกรมอาชีวศึกษา - งานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู - งานของสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา <p>2. กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัด 2) กลุ่มงานนโยบายแผนงาน/โครงการทางด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัด 3) กลุ่มงานการงบประมาณทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัด 4) กลุ่มงานเลขานุการ ศศว.จ. 	

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบต้นแบบโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา</p> <p>3. กลุ่มพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ดำเนินงาน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการศึกษาในระบบ - ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ - การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาศึกษาพิเศษ 2) กลุ่มงานมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3) กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา 4. กลุ่มส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม ดำเนินงาน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการศาสนา - พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 2) กลุ่มงานส่งเสริมวัฒนธรรม ดำเนินงาน <ul style="list-style-type: none"> - อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น - พัฒนาและเผยแพร่วัฒนธรรม 5. กลุ่มส่งเสริมกีฬาพลานามัยและกิจการพิเศษ <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานส่งเสริมกีฬาและพลานามัย 2) กลุ่มงานส่งเสริมการลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด 	

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบต้นแบบโครงสร้างบริหารจัดการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3) กลุ่มงานกิจการพิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินงานนโยบายพิเศษ - ดำเนินการงานเร่งด่วนของรัฐบาล¹³⁴ <p>1.5 โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาราชการและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแบ่งส่วนราชการออกเป็นกลุ่ม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มอำนวยการ 2. กลุ่มบริหารงานบุคคล 3. กลุ่มนโยบายและแผน 4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 5. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน 6. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา <p>นอกจากส่วนราชการตามประกาศกระทรวงการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว ยังมีส่วนราชการที่กำหนดใหม่ในหน่วยงาน คือ หน่วยตรวจสอบภายใน</p>	<p>1.- ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา</p>

¹³⁴http://srb1.go.th/speo/?page_id=6

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>1.6 โครงสร้างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาจะต้องแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับภารกิจกระจายอำนาจทางการศึกษา คือครอบคลุมใน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป¹³⁵</p>	<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา</p>

¹³⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการ, ตุลาคม 2552.

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชา พบว่า มีความคล้ายคลึงกันในด้านโครงสร้างการบริหารตามลำดับขั้นตอนการบริหารการศึกษา กล่าวคือ

ราชอาณาจักรไทยมีโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีการแบ่งระดับการบริหารเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค/จังหวัด มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาโดยใช้หลักการวางกรอบเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาของราชอาณาจักรในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โครงสร้างบริหารจัดการของราชอาณาจักรไทย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานและมีผู้บริหารองค์กรหลักเป็นกรรมการ ซึ่งจะทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในส่วนภูมิภาค ด้วยการบริหารจัดการตรงไปที่สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศจ.) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เพื่อดูแลการศึกษาทุกระบบ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) มีหน่วยงานที่รองรับการดำเนินงานในพื้นที่ ระดับกลุ่มจังหวัด ตามที่ได้รับมอบหมาย จัดอยู่ในโครงสร้างระดับจังหวัด เป็นการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อแสดงให้เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วน และส่งผลต่อการขับเคลื่อนการศึกษา ส่วนโครงสร้างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาส่วนราชการเป็นกลุ่มสอดคล้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาครอบคลุมใน 4งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชามีระดับการบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬา ส่วนกลาง กรมสามัญศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา มีรัฐธรรมนูญของกัมพูชา กำหนดว่ารัฐจะต้องปกป้องและอำนวยการสิทธิของประชาชนในการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ ให้หลักประกันว่าประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการหาเลี้ยงชีพ มีโครงสร้างการจัดการศึกษา (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับปฏิบัติการ มีครู/ครูประจำชั้น/เลขานุการ/บรรณารักษ์ /เหรียญกษาปณ์/ นักบัญชี

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2.1. หลักสูตรสถานศึกษา / ความหมายหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>หลักสูตรแกนกลาง หมายถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีรายละเอียดแสดงให้เห็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยรวมทั้งสำหรับการจัดการศึกษาทุกกลุ่ม เช่น การศึกษาพิเศษ การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน</p> <p>หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับท้องถิ่นซึ่งสถานศึกษา นำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มาจัดทำสาระของหลักสูตร และจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา</p>	<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>2.1. มีการแบ่งแยกการดำเนินการและรับผิดชอบ เป็น 3 ระดับ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ยาวชนและกีฬา รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระดับชาติ และจัดทำหลักสูตรแกนกลางสำหรับการศึกษาระดับชาติ ส่วนวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมปลายขึ้นอยู่กับการบริหารรับผิดชอบของเจ้ากระทรวงนั้นๆ (กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน ฯลฯ) ระดับต่อมา คือ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ สำหรับระบบการศึกษาโดยทั่วไปในกัมพูชา เป็นระบบ 6 / 3 / 3 ปี จำแนกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10,11 และ12) จำนวน 3 ปี

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2.2 ประเภทของหลักสูตร ประกอบไปด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. หลักสูตรท้องถิ่น 3. หลักสูตรสองภาษา 	<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งรับเด็กอายุ 3-5 ปี (เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น) ในการเรียนนั้นนักเรียนต้องเรียนระดับประถมศึกษาจากชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6 และเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับชั้น 7 ถึง 9</p> <p>ต้องสอบให้ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้น 10 ถึง 12 หลังจากจบชั้น 12 แล้วจะมีการสอบประมวลผลเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียกว่า “บักดูป” (Bac Dup)</p> <p>เมื่อก่อนหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการสอบประมวลผลวิชา แล้วต้องไปทำการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง แต่ปัจจุบันผู้เรียนสามารถนำคะแนนจากการสอบประมวลผลวิชา เพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เลย</p> <p>จัดให้มีการศึกษานอกระบบ เพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่สนใจให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และเอกชนยังให้ความสนใจในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยได้มีโรงเรียนเอกชนเกิดขึ้นมากมาย แต่ปัญหาที่พบสำหรับการศึกษาคือเอกชนคือรัฐบาลยังไม่สามารถรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชนได้</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

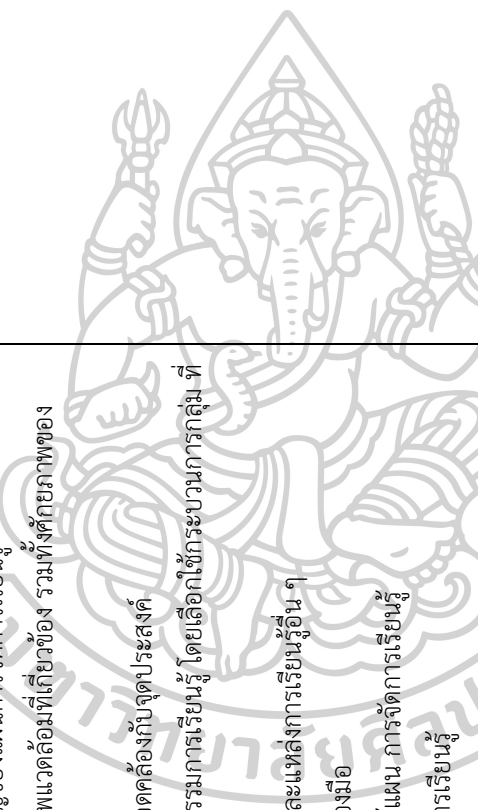
ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>2.3 เวลาเรียน</p> <p>1. มัธยมศึกษาตอนต้น จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง ใช้เกณฑ์ 1 หน่วยกิตเท่ากับ 40 ชั่วโมง</p> <p>2. มัธยมศึกษาตอนปลาย จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ใช้เกณฑ์ 1 หน่วยกิตเท่ากับ 40 ชั่วโมง</p>	<p>2.3 เวลาเรียน</p> <p>นักเรียนของราชอาณาจักรกัมพูชา เรียนสัปดาห์ละ 6 วัน คือ วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ หยุดวันเดียว วันอาทิตย์ และเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง โดยจะเรียน ครึ่งวัน คือ เรียนช่วงเช้า หรือช่วงบ่าย โดยนักเรียนที่เรียนสองช่วงนี้ เป็นนักเรียนแต่ละกลุ่ม คือ นักเรียนที่เรียนช่วงเช้าจะเรียนช่วงบ่าย ส่วนนักเรียนที่เรียนช่วงบ่าย จะไม่เรียนช่วงเช้า แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะสลับช่วงกันเดือนละครั้ง ซึ่งอยู่กับการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น และ มีการจัดการเรียนการสอนเป็น 2 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1 วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 6 เมษายนของทุกปี และ ภาคเรียนที่ 2 วันที่ 20 เมษายน - วันที่ 30 กรกฎาคม ของทุกปี</p>
<p>2.4 ระดับการศึกษาและการมุ่งเน้นแต่ละระดับ จัดเป็น 3 ระดับ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประถมศึกษา (6 ปี) 2. มัธยมศึกษาตอนต้น (3 ปี) 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย (3 ปี) 	<p>2.4 การจัดการศึกษา มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ก่อนประถมศึกษา 3 - 5 ปี (เฉพาะบางพื้นที่) 2. ประถมศึกษา 6 ปี (ระดับ 1 - 6) 3. มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (ระดับชั้น 7 ถึง 9) 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (ระดับชั้น 10 - 12) 5. ระดับอุดมศึกษา 4 - 7 ปี

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>การมุ่งเน้นแต่ระดับการจัดการศึกษา</p> <p>มัธยมศึกษาตอนต้น เน้นให้ผู้เรียนสำรวจความถนัดและความสนใจ ของตนเอง มีทักษะในการบริหารจัดการคุณภาพ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา ทักษะใน การใช้เทคโนโลยี รับผิดชอบต่อสังคม มีความภูมิใจในความเป็นไทย</p> <p>มัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สมอง ความสามารถ และ ความถนัดและความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งในด้าน วิชาการและวิชาชีพ</p>	<p>6. การจัดการศึกษาด้านอาชีวและเทคนิคจัดให้ตั้งแต่ 1 ปี ไปจนถึง 3 - 5 ปี</p>
<p>2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้</p> <p>การจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตาม จุดประสงค์ ผู้สอนต้องเลือกใช้เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สม เลือกใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และใช้วิธีการวัดผลประเมินผล ที่หลากหลาย ทั้งนี้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ของแต่ละคน และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีขั้นตอนดังนี้</p>	<p>2.5 มีการพัฒนาโครงสร้างการสอน</p> <p>มีการพัฒนาโครงสร้างการสอนเป็นประจำ เพื่อให้ระบบการศึกษาในกัมพูชามี ความทันสมัยเทียบเท่ากับระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคและทั่วโลก</p> <p>ข้าราชการครู มีหน้าที่สอนหนังสือโดยตรงเพียงอย่างเดียว ด้านเอกสาร ไม่ต้องทำ มีผู้ดำเนินงานให้</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดจุดประสงค์และสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ 2) วิเคราะห์จุดประสงค์ สื่อและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอน 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ 4) ออกแบบวิธีสัมพันธ์ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกใช้กระบวนการกลุ่มที่เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ 5) เตรียมใบช่วยสอน สื่อ/อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ 6) ออกแบบการประเมินผลและเครื่องมือ 7) จัดการเรียนรู้และบันทึกผลการใช้แผน การจัดการเรียนรู้ 8) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 	
<p>2.6 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้</p> <p>หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน / ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีผลการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องให้ครบถ้วนในองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้</p>	<p>2.6 การตรวจสอบ ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนการสอน</p> <p>ผลการเรียนประจำปีทุกปีการศึกษาและทุกระดับชั้น โดยเฉพาะผลการเรียนประจำปีสำหรับ ม.3 และ ม.6 มีการจัดทำข้อสอบที่ต้องถูกต้องตามโครงการสอนและได้ปฏิบัติตามวิธี - จบ ม.3 สอบด้วยข้อสอบโรงเรียน ข้อสอบส่วนกลางระดับเขต และระดับจังหวัด - ผลการสอบปลายปี คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ - ครูประจำวิชาเป็นผู้ออกข้อสอบและทำการวัดผลเอง</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>1) การวัดและประเมินผลไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสังเกต พัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ซึ่งผู้สอนต้องนำนวัตกรรมการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินจากโครงการงาน และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการใช้แบบทดสอบแบบต่าง ๆ และต้องให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างเรียนมากกว่าการประเมินปลายปี / ปลายภาค</p> <p>2) การประเมิน การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน สรุปผลเป็นรายปี / รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการเรียน และการจบการศึกษาในระดับต่างๆ</p> <p>3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะประเมินเป็นรายคุณลักษณะแล้วรวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมินทุกฝ่ายนำมาพิจารณาประเมินตัดสินสรุปผลเป็นรายปี / รายภาคเพื่อวินิจฉัย ใช้เป็นข้อมูลประเมินการเรียน และการจบการศึกษาในระดับต่างๆ</p> <p>4) การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์และเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเรียน การเรียน และการจบการศึกษาในระดับต่างๆ</p>	

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>การวิจัยและพัฒนา เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา แนวโน้ม และทิศทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุก กลุ่ม และเตรียมผู้เรียนเพื่อเข้าสู่โลกอนาคต โดยกำหนดให้มีการวิจัยประเด็นต่างๆ กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การวิจัยพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด 2) การประเมินความต้องการและความจำเป็น (Needs Assessment) 3) การประเมินตัวหลักสูตร (Curriculum Appraisal) 4) การวิจัยทดลองในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร (Curriculum Tryout) 5) การวิจัยพัฒนาการสร้างสรรค์หลักสูตร (Curriculum Development) 	<p>2.7 ไม่มีการทำงานวิจัยในระดับสถานศึกษา</p> <p>- มีในระดับหน่วยงานต้นสังกัด ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่ รายงานผลการเรียนและผลการปฏิบัติงาน เมื่อจบภาคเรียนของสถานศึกษาขึ้นไปยังกระทรวงเท่านั้น</p>
<p>2.8 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เน้นไปเป็นการพัฒนาไปตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรควรมีลักษณะที่มุ่ง เน้นสื่อเพื่อการพัฒนาความรู้ด้านความรู้ด้วยตนเองทั้งของผู้เรียนและผู้สอน สามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองได้ รูปแบบของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความรู้ค่า กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดเวลา พร้อมทั้งสามารถนำเทคโนโลยี</p>	<p>2.8 สถานศึกษา จะใช้งบประมาณการบริหารเพียงคนเดียว ต่อปีการศึกษา ในการจัดสรรบริหารสถานศึกษาเองทุกด้าน ไม่มีงบด้านสื่อโดยตรงมาให้นั้น สถานศึกษา จึงผลิตสื่อเอง หรือรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอก ส่วนงบประมาณที่ได้รับนั้น ต้องจัดสรร บริหารด้านอื่นๆ ให้ได้ ทุกสัดส่วนของสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>สารสนเทศและการสื่อสาร สามารถสร้างสื่อการเรียนรู้ พร้อมด้วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน ลดขั้นตอนในการทำงานลง เพิ่มประสิทธิภาพในงาน รวมถึงเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถตรวจสอบได้อย่างถูกต้องและมีระบบ อีกทั้งยังช่วยทำให้ประหยัดงบประมาณของหน่วยงานได้</p>	
<p>2.9 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กำหนดให้ เป็นแหล่งที่นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่สนใจได้เอง แหล่งเรียนรู้มีทั้งโรงเรียนและชุมชน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นอกจากห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ และสถานที่ที่จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น จุดศึกษา สวนการเรียนรู้ ค่ายการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ เช่น จุดศึกษา สวนการเรียนรู้ ค่ายการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้น อาจเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา สถานที่สาธารณประโยชน์ สถาบันประกอบการ สถาบันการศึกษา สถาบันอาชีพในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงกิจกรรมต่อเนื่องระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียนและชุมชน</p>	<p>2.9 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>ทั้งในเมืองและนอกเมือง รัฐบาลกัมพูชา กระทรวงอบรม เยาวชนและกีฬา ได้จัดให้มีการอบรมบำรุงอาคารศึกษาก่อๆ และสร้างอาคารใหม่เป็นจำนวนมากนับพันอาคารเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านการศึกษารวม</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>2.10 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา 2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการจากภายนอกสถานศึกษา <p>โดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครู อาจารย์ที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในการสอน เป็นผู้ให้การนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะทำงาน มีการวางแผน กระบวนการมีส่วนร่วม ก่อนการนิเทศมีการทำความเข้าใจบทบาทของผู้ นิเทศภายในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงาน มีการประชุมปรึกษาหารือแนวทางในกรณีที่มีมาตรฐานเดียวกัน นำผลการนิเทศภายในไปใช้ในการพัฒนาครูอาจารย์ โดย ดำเนินการให้ครูอาจารย์ที่ประสบความสำเร็จในการสอนเผยแพร่วิธีการสอนแก่ครูคนอื่น</p>	<p>2.10 การตรวจสอบระบบการเรียนการสอน</p> <p>เพื่อรับประกันคุณภาพศึกษารวม กระทรวงได้จัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบการเรียนการสอนสองกลุ่ม ได้แก่</p> <p>2.7.1 หน่วยงานตรวจสอบเป็นลักษณะออกเงิน</p> <p>2.7.2 หน่วยงานตรวจสอบจากข้างนอก</p>
<p>2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <p>กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมาย</p>	<p>2.11 การพัฒนาระบบป้องกันคุณภาพศึกษารวมในสถาบันอุดม</p> <p>มีการป้องกันระบบประกันคุณภาพศึกษารวมในสถาบันอุดมศึกษาที่ยังขึ้น ได้แก่ การสอบมัธยมศึกษาลาย (นักเรียนมีความรู้ ความสามารถจะสอบผ่าน นักเรียนไม่มีความรู้ความสามารถจะสอบไม่ผ่าน)</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p>	
<p>ตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา และนำข้อมูล ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอก มาประมวลเป็นรายงานผลการพัฒนา คุณภาพประจำปีการศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป</p>	
<p>2.12 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านการวิชาการแก่ชุมชน กำหนดให้ โรงเรียนต้องมีการส่งเสริมให้ ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ดำเนินงานโดยครูอาจารย์ทุกท่านร่วมกันรับผิดชอบ มี คณะกรรมการสถานศึกษา ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยน เพื่อพัฒนาวิชาการ ในรูปแบบของ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและองค์กรอื่นหรือในรูปแบบ ของ วิทยากรท้องถิ่นครูภูมิปัญญา เป็นต้น</p>	<p>2.12 มีคณะกรรมการสถานศึกษา โดยชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย - ประชาชน (ผู้ปกครอง)/บริษัท/ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน</p>
<p>2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น กำหนดให้ ต้องมีการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาของรัฐ เอกชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขต พื้นที่การศึกษา ต่างเขต</p>	<p>2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันอื่น โรงเรียนกับสหกรณ์ต้องร่วมมือกัน (สหกรณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินการ พัฒนาโรงเรียน) เช่น กรณีนี้ที่เรียนที่จบไปแล้ว จะให้ความร่วมมือ ในการ สนับสนุนติดตั้งพัดลมทุกห้องเรียน ส่วนท่านผู้ว่าราชการการกรุงเทพมหานครและ</p>

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>2. ด้านการบริหารวิชาการ</p> <p>พื้นที่การศึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศ</p> <p>2.14 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา</p> <p>โรงเรียนต้องมีการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุน ด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา</p>	<p>ภรรยาได้สนับสนุนในการสร้างถนนเข้าโรงเรียน และมี การดำเนินการใช้งบประมาณ PB และ SIG ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปโดยความราบรื่นและมีนักเรียนไปปรับปรุงเป็นประจำ</p>

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาที่มีส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชามีส่วนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทย ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการศึกษาของราชอาณาจักรไทยดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการตามบริบทของโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษาที่สถานศึกษาสามารถคิดเพิ่มเติมเองได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรไทย มี 2 แบบคือ หลักสูตรแกนกลางกำหนดโดยส่วนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยโรงเรียนนำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์มากำหนดหลักสูตรแต่ยึดตามแนว หลักสูตร โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ซึ่งสามารถออกแบบได้ตามสถานการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ ด้านการวัดผลประเมินผลของราชอาณาจักรไทยประเมินผลการเรียนการสอนระดับชั้น คือ ม. 3 และ ม. 6 จะสิ้นสุดที่ระดับโรงเรียนเท่านั้นต้องใช้ข้อสอบกลางมาประเมินการจบหลักสูตร แต่ถ้าจะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาจะมีระบบการประเมินการสอบความถนัดทั่วไป GAT ซึ่งย่อมาจากคำว่า (General Aptitude Test) หรือการทดสอบความถนัดทั่วไป ส่วน PAT คือการสอบความถนัดด้านวิชาการ (Professional Aptitude Test หรือ PAT) คือ การสอบวัดศักยภาพของนักเรียนที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เวลารเรียน เรียนจันทร์ถึงวันศุกร์เวลา 8.30-16.30 น. จากนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โรงเรียนลดชั่วโมงเรียนของนักเรียนในภาควิชาการตามกลุ่มสาระหลักในชั้นเรียนถึงเวลา 14.00 น. จากนั้นนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ในกลุ่มสาระที่เหลือแบบบูรณาการและกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนลดความเครียด และเสริมสร้างทักษะทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชามีกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬารับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระดับชาติ และจัดทำหลักสูตรแกนกลางสำหรับการศึกษาของชาติ มีวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมปลายขึ้นอยู่กับารรับผิดชอบของเจ้ากระทรวงนั้น ๆ (กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน ฯลฯ) ระดับต่อมา คือ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ สำหรับระบบการศึกษาโดยทั่วไปในกัมพูชาเป็นระบบ 6 / 3 / 3 ปี จำแนกเป็น 1. ระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี 2.ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี 3.ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10,11 และ12) จำนวน 3 ปี ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับจากนั้นต้องสอบให้ผ่านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้น 10 ถึง 12 หลังจากจบชั้น 12 แล้วจะมีการสอบประมวลวิชาเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียกว่า “บัคดูบ”

(Bac Dup) นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถนำคะแนนจากการสอบประมวลวิชาเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เลย

ด้านการวัดผลประเมินผล ประเมินผลการเรียนการสอนในราชอาณาจักรกัมพูชา แต่ละระดับชั้น คือ ม. 3 และ ม. 6 จะมีการประเมินผลการจบหลักสูตรโดยข้อสอบกลางอีกครั้ง เวลาเรียนของนักเรียนของประเทศกัมพูชา เรียนสัปดาห์ละ 6 วัน คือ วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ หยุดวันเดียว วันอาทิตย์ และเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง โดยจะเรียน ครึ่งวัน คือ เรียนช่วงเช้า หรือช่วงบ่าย โดยนักเรียนที่เรียนสองช่วงนี้ เป็นนักเรียนคนละกลุ่ม คือ นักเรียนที่เรียนช่วงเช้าจะไม่เรียนช่วงบ่าย ส่วนนักเรียนที่เรียนช่วงบ่ายจะไม่เรียนช่วงเช้า แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะสลับช่วงกันเดือนละครั้ง ขึ้นอยู่กับการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ และมีการจัดการเรียนการสอนเป็น 2 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1 วันที่ 1 มกราคม – วันที่ 6 เมษายนของทุกปี และภาคเรียนที่ 2 วันที่ 20 เมษายน – วันที่ 30 กรกฎาคม ของทุกปี ไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม ชุมนุมหรือชมรม มิได้มีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ด้านการบริหารวิชาการของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชามีส่วนที่มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรไทยและระบบการศึกษาโดยทั่วไปในกัมพูชาจำแนกเป็น 1.ระดับประถมศึกษา จำนวน 6 ปี 2.ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 ปี 3.ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา คือ ใช้เวลา 6 ปี ได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี รวมเป็น 6 ปีเช่นกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณ

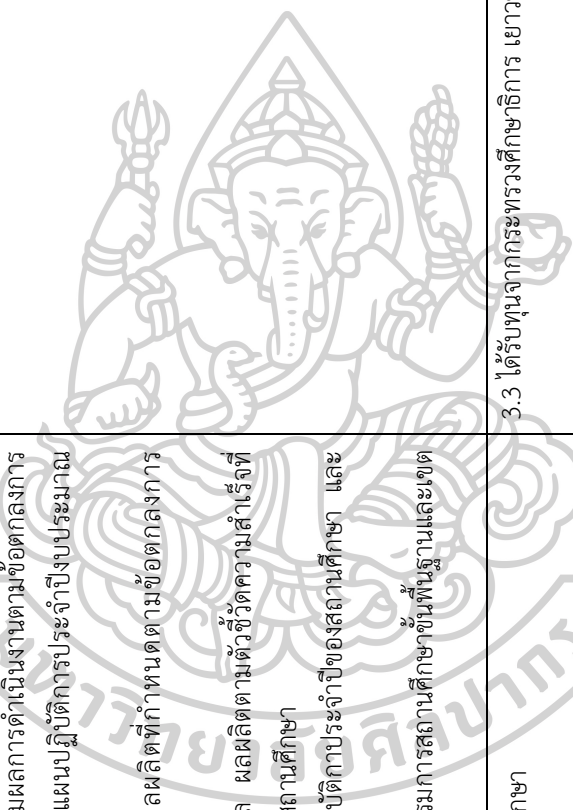
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3.1 การจัดสรรงบประมาณ</p> <p>แหล่งเงินทุนในการบริหารงบประมาณ โรงเรียนได้มาจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันต่างๆ เช่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ และได้ดำเนินการในการบริหารงบประมาณที่ได้รับมี 3 ประเภท ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เงินงบประมาณ 2) เงินนอกงบประมาณ 3) เงินรายได้แผ่นดิน <p>การใช้งบประมาณในด้านการศึกษาเรียนการสอนหรือด้านการบริหารจัดการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านการเรียนการสอน เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนโดยตรง เช่น <ol style="list-style-type: none"> 1.1 รายจ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอน 1.2 รายจ่ายค่าวัสดุการศึกษา สื่อ หลักสูตร คุรุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอน 1.3 ค่าจ้างครูสอน 	<p>3.1 การจัดทำโครงการของงบประมาณ และการของงบประมาณ</p> <p>การใช้งบประมาณในโครงการ PB และ SIG ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปโดยความราบรื่นและมีโครงการแก้ไขปรับปรุงเป็นประจำ การแบ่งงบประมาณ มีการแบ่งที่ใช้ตามโครงการที่กำหนด และจ่ายโดยคณะกรรมการตามแผนการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จัดสรร งบประมาณ ตามรายวันก็เรียนแต่ละระดับ - จัดสรรงบประมาณทุกวันดูมาให้

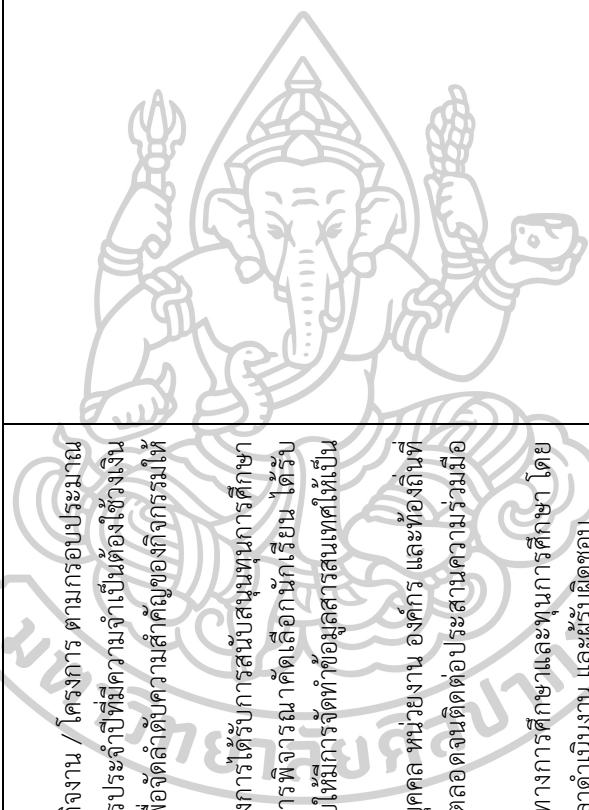
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2) ด้านการบริหาร เป็นรายจ่ายอื่น ๆที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เช่น</p> <p>2.1 รายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ ได้แก่ ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้าง ลูกจ้าง ค่าซ่อมแซมพัสดุ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าวัสดุและครุภัณฑ์สำนักงาน</p> <p>2.2 รายจ่ายเพื่อการก่อสร้าง ปรับปรุง ตกแต่งอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ ระบบโสตทัศนูปกรณ์ในห้องประชุม</p> <p>2.3 รายจ่ายประเภทค่าตอบแทน วัสดุ และวัสดุเพื่อการรับระบบ การบริหารจัดการตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และการบริหารจัดการโรงเรียนในรูปแบบพิเศษต่างๆ (โรงเรียนประเภท SBMโรงเรียนโครงการในฝัน) เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม คณะกรรมการโรงเรียน/พัฒนาความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ค่าใช้จ่ายการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ค่าใช้จ่ายในการจัดระบบงานภายในให้มีความคล่องตัวสูง</p>	
<p>3.2 การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน</p> <p>3.2.1 การตรวจสอบติดตามการเงินและผลการดำเนินงาน</p> <p>1) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส</p>	<p>3.2 การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน</p> <p>ตลอดการดำเนินงานมีการใช้งบประมาณ ตามคำแนะนำจากกระทรวง อบรม เยาวชน และกีฬา สำนักงานการศึกษาจังหวัดและสถาบันตรวจสอบเอกสาร (SIG)</p>

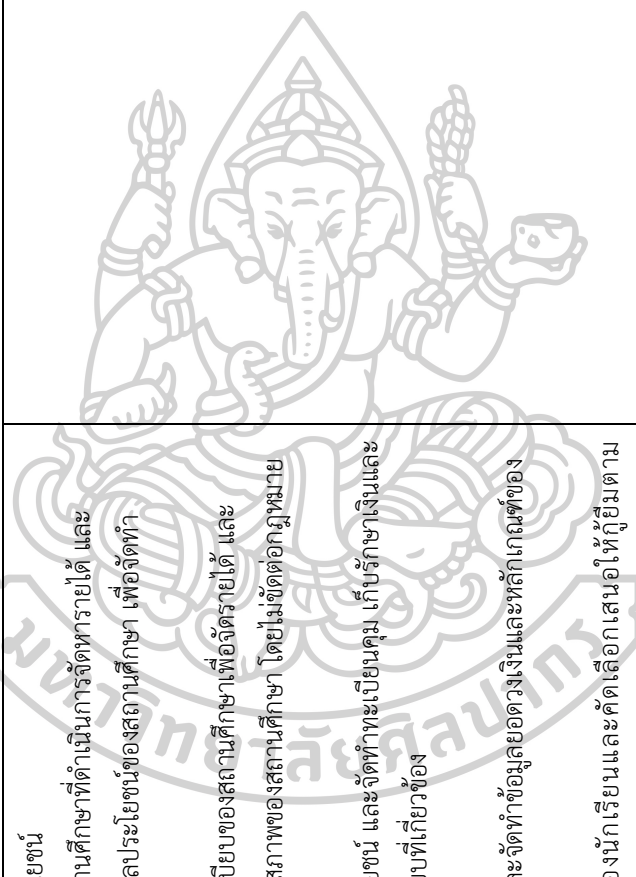
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">3. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>2) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส</p> <p>3) จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา</p> <p>4) สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา</p> <p>5) ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี</p> <p>6) รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา</p>	
<p>3.3 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา</p> <p>3.3.1 การจัดการทรัพยากร</p> <p>1) ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสันทัดของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน</p> <p>2) วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน</p> <p>3) สนับสนุนให้บุคลากรและสถานศึกษาร่วมกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา</p>	<p>3.3 ได้รับทุนจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา โดยตรง</p>

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3.3.2 การระดมทรัพยากร</p> <p>1) ศึกษา วิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจงาน / โครงการ ตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้งบประมาณไว้เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้ เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา</p> <p>2) สำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา ตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียน ได้รับ ทุนการศึกษาโดยตรงจากข้อสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกันให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็น ปัจจุบัน</p> <p>3) ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมือ อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>4) จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดย กำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ</p> <p>5) เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ</p> <p>6) เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษา และระเบียบว่าด้วยเงินนอก งบประมาณตามวัตถุประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์</p>	<p>3. ด้านการบริหารงบประมาณ</p>

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3.3.3 การจัดทำรายได้และผลประโยชน์</p> <p>1) วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดหารายได้ และ สิ้นทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำ ทะเบียนข้อมูล</p> <p>2) จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดรายได้ และ บริหารรายได้และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3) จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนเงินและ เก็บรักษาเงินและ เบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.3.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา</p> <p>1) สำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของ แต่ละกองทุน</p> <p>2) สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>3) ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4) สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม</p> <p>5) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน</p>	

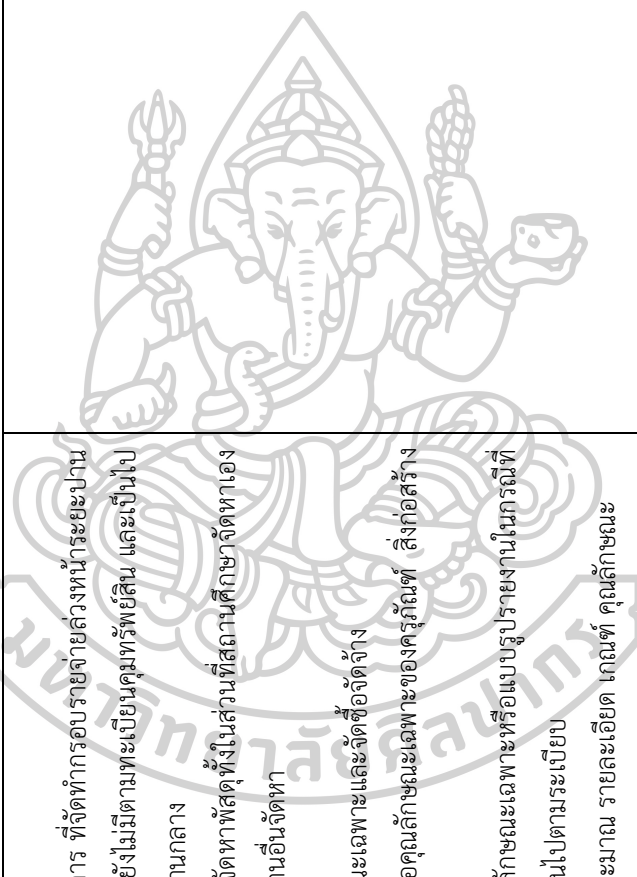
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
3. ด้านการบริหารงบประมาณ	
<p>3.3.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา</p> <p>1) จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา</p> <p>2) วางระเบียบการให้สวัสดิการ</p> <p>3) ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ</p> <p>4) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ</p>	
<p>3.4 การบริหารเงิน</p> <p>การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกันเงินไว้เบิกเพื่อลืมนปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด</p> <p>งบประมาณเสด็จจัดทำโดยวิธีตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินและจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษาและจัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>การรับเงิน สถานศึกษาต้องออกไปแสวงหาเงินให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง โดยใช้แสวงหาเงินตามแบบของทางราชการ ซึ่งเป็นไปแสวงหาเงินที่สถานศึกษาเบิกจากส่วนราชการผู้เบิก</p>	<p>3.4 มีเจ้าหน้าที่การเงินโดยตรง เป็นผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีการทำบัญชี มีการตรวจสอบ</p>

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>3.5 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์</p> <p>1) ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน</p> <p>2) จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่เหมาะสมสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์</p> <p>3) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบันทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้นำมาใช้โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์</p> <p>4) จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัด เพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน</p> <p>5) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>6) จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>ราชอาณาจักรกัมพูชา</p> <p>3.5 มีสมุดคุมพัสดุ มีการตรวจสอบ โดยเจ้าหน้าที่โรงเรียน</p> <p>- ในส่วนการจัดหาพัสดุ นั้น ดำเนินการโดยโรงเรียนทำแผนและดำเนินการของอนุมัติไปยังอำเภอ ในส่วนของอำเภอก็จะดำเนินการแจ้งไปยังจังหวัดในส่วนของจังหวัดก็ดำเนินการแจ้งไปยังกระทรวง (เป็นลำดับขั้นตอนไป)</p>

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">3. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <p>การจัดหาพัสดุ</p> <p>1) วิเคราะห์แผนงาน งาน / โครงการ ที่จัดทำกรบอรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง</p> <p>2) จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเองและที่ร่วม มือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา</p> <p>การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>1) จัดทำเอกสารแบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน</p> <p>2) ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการในกรณีที่ไม่มีแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ</p> <p>3) จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะเฉพาะ ประกาศจ่าย/ขายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาของ โดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญาและเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงิน วางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย / ผู้จ้างการควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ</p>	

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>ราชอาณาจักรไทย</p> <p>3. ด้านการบริหารงบประมาณ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำทะเบียนคุณทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน 2) กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน 3) กำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี 4) ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน <p>สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา และทำจำหน่ายหรือถอดถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง</p>	

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาพบว่า มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

ด้านการบริหารงบประมาณของราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ ดำเนินการจากล่างขึ้นบนคือแจ้งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติงบประมาณตามสภาพความต้องการของโรงเรียนยังมีความเป็นแบบนิติบุคคลของโรงเรียน มีแหล่งเงินทุนและงบประมาณ ได้มาจากภาครัฐ และการระดมทรัพยากรจากส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบัน อื่น ๆ โดยในการดำเนินงานการบริหารงบประมาณที่ได้รับมี 3 ประเภท คือ 1.เงินงบประมาณ 2.เงินนอกงบประมาณ 3.เงินรายได้แผ่นดิน งบประมาณด้านการเรียนการสอนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารรายจ่ายอื่น ๆ ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ได้แก่ รายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ รายจ่ายเพื่อการก่อสร้างปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ และรายจ่ายประเภทค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุ มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนิน การใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณนอกจากนี้ ยังมีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร การจัดการรายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การบริหารเงิน การเบิกเงินจากคลัง รับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี มีขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด การรับเงินสถานศึกษาต้องออกไปเสรีรับเงินให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง โดยใช้ใบเสรีรับเงินตามแบบของทางราชการซึ่งเป็นใบเสรีรับเงินที่สถานศึกษาเบิกจากส่วนราชการผู้เบิก การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีการตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นเพื่อสำรวจสภาพการใช้งาน จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่เหมาะสมหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ มีการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้มีการจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัด เพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชาโรงเรียนจะได้รับงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียวโดยที่ส่วนกลางเห็นสมควร การของงบประมาณจะต้องจัดทำโครงการขอใช้งบประมาณในโครงการ PB และ SIG เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปโดยความราบรื่นและมีการแก้ไขปรับปรุงเป็นประจำ การใช้งบประมาณตามโครงการที่กำหนด และจ่ายโดยคณะกรรมการตามแผนการพัฒนา การจัดสรรงบประมาณจะได้ตามรายหัวนักเรียนแต่ละระดับและพื้นที่ทุรกันดารโรงเรียนได้รับ

งบประมาณมาจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว กรณีจัดซื้อจัดจ้างด้วยงบประมาณมาก หน่วยงานต้นสังกัด จะดำเนินการเองโดยโรงเรียนไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการเช่น การสร้างอาคารเรียน แต่ บางโรงเรียนจะมีผู้มีจิตศรัทธาและการเอาใจใส่จากคณะผู้ปกครองโรงเรียน ทำให้อาคารต่าง ๆ ใน โรงเรียนได้รับการซ่อมบำรุง งบประมาณ มีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้ เงินและผลการดำเนินงาน ตลอดการดำเนินงานมีการใช้งบประมาณ ตามคำแนะนำจาก กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา สำนักงานการศึกษาจังหวัดและสถาบันตรวจสอบเอกราช (SIG) การได้รับทุนการศึกษาจะได้จากกระทรวงศึกษาธิการเยาวชน และกีฬาโดยตรง การบริหารเงิน จะมีเจ้าหน้าที่การเงินโดยตรงรับผิดชอบในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีการทำบัญชี มีการตรวจสอบ สำหรับการบริหารพัสดุและสินทรัพย์จะมีสมุดคุมพัสดุ มีการตรวจสอบ โดยเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน ใน ส่วนการจัดหาพัสดุ นั้น ดำเนินการโดยโรงเรียนทำแผนและดำเนินการของอนุมัติไปยังอำเภอ ในส่วน ของอำเภอก็จะดำเนินการแจ้งไปยังจังหวัด ในส่วนของจังหวัดก็ดำเนินการแจ้งไปยังกระทรวง (เป็น ลำดับขั้นตอนไป)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากร

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">4. ด้านการบริหารบุคลากร</p> <p>4.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง</p> <p>4.1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน แนวทางการปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความเป็นสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด 3) นำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อสำนักงานเขตพื้นที่ 4) นำเสนออัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ <p>4.1.2 การกำหนดตำแหน่ง แนวทางการปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) นำเสนออัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำเสนอ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่ 	<p>4.1 การจัดโครงสร้างอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง</p> <p>มีการบริหารบุคลากร - หน่วยงาน - ที่ว่าการศึกษาระดับอำเภอ - โรงเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีการกระจายครูสอนตามนโยบายที่ได้กำหนด 2) การจัดฐานะและลักษณะของผู้นำที่ดี <p>ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้อำนวยการระดับเขตได้มาจากจัดสรรของกระทรวง ส่งมา 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาได้มาจากการจัดสรรจากสถานศึกษา หรือกระทรวงส่งคนมาโดยตรง 3) รองผู้อำนวยการและหัวหน้าหมวดวิชาได้จากการคัดเลือกจากครูในสถานศึกษา 4) ความเหมาะสมของบุคลากร ครู ขึ้นอยู่กับกรอบมติจัดสรรมาที่เหมาะสม ตามคำสั่งของกระทรวง <p>การย้ายข้าราชการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กรณีเป็นครูอยู่ในระดับอำเภอ เขียนขออนุมัติการย้ายแจ้งอำเภอ 2) กรณีเป็นครูอยู่ในระดับจังหวัด เขียนขออนุมัติการย้ายแจ้งจังหวัด

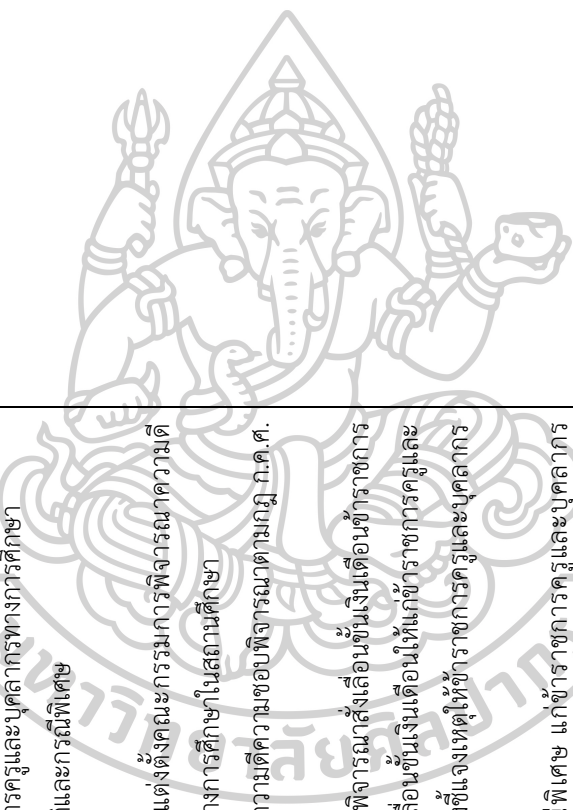
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4.1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>1) สถานศึกษาขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง/ขอเลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่</p> <p>2) ประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>3) ส่งคำขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่ง/เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ/ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง/ขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. พิจารณาอนุมัติและเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้ง</p>	<p>เงินประจำตำแหน่ง</p> <p>1) ทุกตำแหน่ง มีขั้น ลำดับขั้น เป็น เรียงเป็น ก,ข,ค, 2) มีเงินประจำตำแหน่งให้ โดยมีดูจากเกณฑ์ ด้าน ระยะเวลา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน</p>
<p>4.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง</p> <p>4.2.1 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตาม มาตรา 53 แนวทางการปฏิบัติ</p>	<p>4.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง</p> <p>มีการบรรจุบุคลากรที่ทำงานตามหน้าที่ แต่ผลงานบางอย่างของบุคลากรที่บรรจุแล้ว มีลักษณะเป็นงานปกครองตนเอง การจ้างลูกจ้าง</p> <p>1) สถานศึกษาต้องจ้างด้วยเงินสถานศึกษาเอง (กรณีครูขาด) โดยแบ่งออกมาจาก งบรายหัวของนักเรียนที่ได้ ไม่มีเพิ่มเติมใดๆ หรือส่งครูมาให้</p>

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p> <p>1) การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือกและการคัดเลือกในกรณีจำเป็น หรือมีเหตุพิเศษในตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นใน สถานศึกษา ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>2) กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวกรณีอื่น นอกเหนือจาก ข้อ 4.2.1 สถานศึกษาสามารถดำเนินการจ้างลูกจ้างประจำและ ลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้ หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้ หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>4.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ</p> <p>4.3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1) การพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>(1) ผู้อำนวยการศึกษาดำเนินการปฐมมนเทศ แก่ผู้ที่ได้รับการ สรรหา และบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน สถานศึกษา</p> <p>(2) แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณวุฒิทางาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ฯลฯ แก่ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงาน</p> <p>(3) ดำเนินการติดตาม ประเมินผลและจัดให้มีการพัฒนาตามความ เหมาะสมและต่อเนื่อง</p>	<p>4.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการทดลองเป็นครู ก่อนบรรจุเป็นข้าราชการครู - การเลื่อนขั้นเงินเดือน ขึ้นอยู่ผลการปฏิบัติงานและระยะเวลาเป็นเกณฑ์ - กรณีปฏิบัติปฏิบัติงานเกษียณ มีบ้านญาติให้ - มีการเสนอขอเงินประจำตำแหน่งให้หัวหน้าส่วนราชการดีเด่น ประกาศเกียรติคุณ คุณครูดีเด่น

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4.3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1) การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติและกรณีพิเศษ</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>(1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา</p> <p>(2) คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบพิจารณาตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน</p> <p>(3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต้องชี้แจงเหตุให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวทราบ</p> <p>กรณีเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้รายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>(4) รายงานการสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดเก็บข้อมูลลงในทะเบียนประวัติต่อไป</p>	<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p>

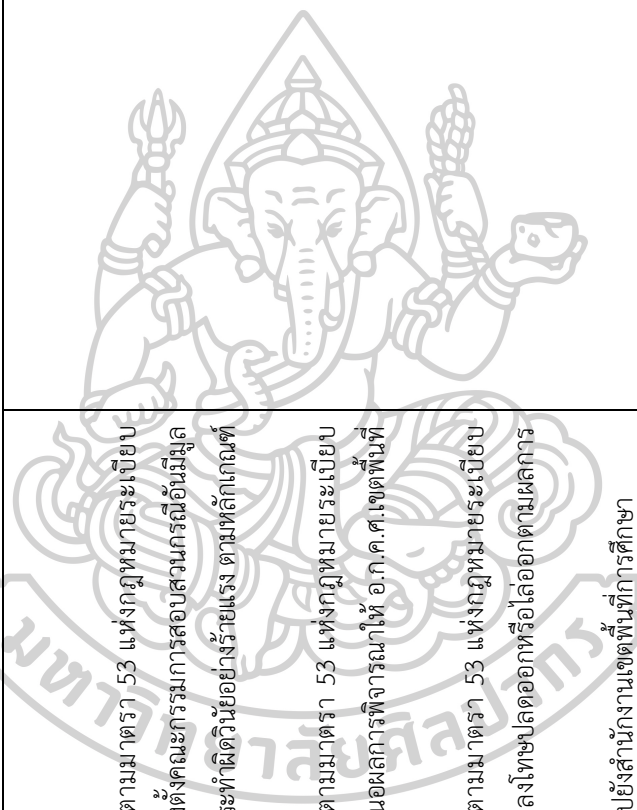
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบยี่ห้อบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4.3.3 การเพิ่มค่าจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>กรณีการเพิ่มค่าจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณ ให้ดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังหรือตามหลักเกณฑ์ และ วิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด</p> <p>กรณีการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว กรณีอื่นนอกเหนือ จากสถานศึกษาสามารถดำเนินการ จ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของ สถานศึกษาได้ โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ สถานศึกษากำหนด</p> <p>4.3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด</p> <p>4.3.5 เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด</p>	<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p>

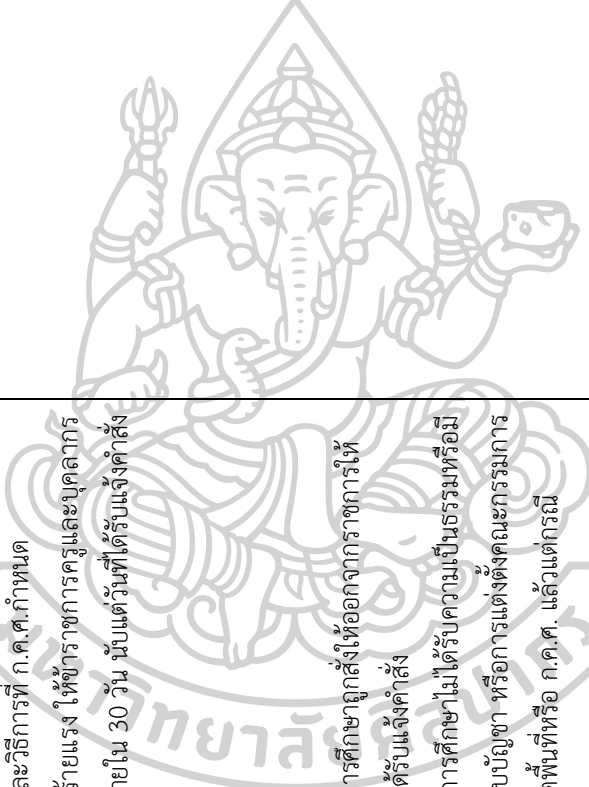
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p>	
<p>4.3.6 งานทะเบียนประวัติ</p> <p>1) การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>(1) สถานศึกษาจัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 ฉบับ</p> <p>(2) สถานศึกษาเก็บไว้ 1 ฉบับ ส่งไปเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่ 1 ฉบับ</p> <p>(3) เปลี่ยนแปลง บันทึกข้อมูล ลงในทะเบียนประวัติ</p>	
<p>4.4 วินัยและการรักษาวินัย</p> <p>4.4.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการสอบสวน ให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้าเมื่อมีกรณีอันมีมูล ที่ควรกล่าวหาว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง</p> <p>2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งยุติเรื่องในกรณีที่มีความกระทำความผิดสอบสวน แล้วพบว่าไม่ได้กระทำผิดวินัย หรือสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง</p> <p>3) รายงานการดำเนินงานทางวินัยไม่ร้ายแรงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p>	<p>4.4 วินัยและการรักษาวินัย</p> <p>บุคลากรอบรมปฏิบัติตามการจัดตั้งชั่วโมงสอนของคณะผู้ปกครองตามหลักศีลธรรม และหลักเกณฑ์ของการศึกษาอบรม</p> <p>1) กรณีทำผิดวินัยข้าราชการ จะดำเนินการลงโทษทางวินัย มีการโยกย้าย สลับเปลี่ยน และบรรจุครูเพิ่ม</p> <p>2) มีการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ ลำดับขั้นตอน คือ เขียนแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา ไปยังอำเภอ ไปยังเขต ไปยังจังหวัดและกระทรวงเป็นลำดับสุดท้ายตามขั้นตอน</p>

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบขั้นตอนการบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>4.4.2 กรณีความผิดวินัยร้ายแรง</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>1) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีอื่นมิได้ ว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.</p> <p>2) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอผลการพิจารณาให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่พิจารณาลงโทษ</p> <p>3) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่</p> <p>4) รายงานการดำเนินงานทางวินัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>4.4.3 การอุทธรณ์</p> <p>1) การอุทธรณ์กรณีความผิดวินัย</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขียนเรื่องขออุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ภายใน 30 วัน</p>	<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p>

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <p>4.4.4 การร้องทุกข์ แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งให้ออกจากราชการให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง</p> <p>กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการทำงานของผู้บังคับบัญชา หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี</p> <p>4.4.5 การเสริมสร้างและการป้องกันผลกระทบทำผิดวินัย แนวทางการปฏิบัติ</p> <p>1) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้บังคับบัญชา</p>	<p>4. ด้านการบริหารบุคลากร</p>

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
4. ด้านการบริหารบุคลากร	
<p>2) ดำเนินการให้ความรู้ ฝึกอบรมการสร้างขวัญและกำลังใจการจูงใจ ฯลฯ ในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา</p>	
<p>4.5 การออกจากราชการ</p> <p>4.5.1 การลาออกจากราชการ</p> <p>แนวทางการปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาอนุญาตการลาออกจากราชการของผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น 2) รายงานการอนุญาตการลาออกไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา <p>4.5.2 การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ดำเนินการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือเข้ารับการพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนด ในกฎ ก.ค.ศ. กำหนด 2) ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตาม หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาสั่งให้ผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินการทดลองปฏิบัติราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มออกจากราชการ 4) รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ 	<p>4.5 การออกจากราชการ</p> <p>ไม่มีการขอลาออกจากราชการ เนื่องจากเงินเดือนถูกเพิ่มให้ข้าราชการเป็นประจำ</p>

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบด้านบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

ด้านการบริหารบุคลากรของราชอาณาจักรไทย วิธีการสรรหาบรรจุแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดเลือกบุคลากรปฏิบัติราชการ มีการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง มีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดสอบคัดเลือกครูผู้สอนเข้ามาในระบบราชการยังต้องมีการประเมินแบบเข้มข้นอีกครั้ง เรียกว่า ครูผู้ช่วย เมื่อผ่านการประเมินถึงจะได้รับการบรรจุเป็นครูจริงในระบบราชการ ส่วนการบริหารบุคลากรของโรงเรียน มีเป้าหมายสำคัญคือการได้มาของบุคคล ซึ่งมีความรู้ มีความสามารถเหมาะสมกับความต้องการ และบุคคลที่สรรหามีความพอใจในการปฏิบัติงานด้วยทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การพิจารณาความดีความชอบ ราชอาณาจักรไทยมีระบบมีเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบอย่างชัดเจนยึดหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล ความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้มาโดยการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา นั้นต้องมีคุณสมบัติและผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งที่ชัดเจน

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา วิธีการสรรหาบรรจุแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน การคัดเลือกบุคลากรมาจากการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุครูผู้สอนในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเรียนวิชาชีพครูมาตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนครูโดยตรงทุกคน การจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรครูขึ้นอยู่กับการณ์จัดสรรตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการเยาวชน และกีฬาในระบบราชการจะต้องเรียนจบสาขาด้านศึกษาศาสตร์โดยตรงผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูที่มีคะแนนสูงสุดมีสิทธิในการเลือกโรงเรียนก่อนและต้องทดลองปฏิบัติราชการเป็นเวลา 1 ปี ถึงจะมีสิทธิ์ได้บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการ ครูในราชอาณาจักรกัมพูชาทุกคนมีความเสมอภาคด้านการปฏิบัติงานไม่มีระบบการพิจารณาความดีความชอบ ครูในแต่ละโรงเรียนมีสิทธิ์คัดเลือกผู้อำนวยการโรงเรียน โดยผู้อำนวยการโรงเรียน มาจากระบบการเลือกตั้งจากบุคคลในหน่วยงานนั้นหรือทางกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา คัดเลือกและส่งมาลงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโดยตรง

การพิจารณาความดีความชอบของราชอาณาจักรกัมพูชาไม่มีระบบการพิจารณาความดีความชอบกำหนดตายตัวให้เลยปีละครั้ง เป็นค่าตอบแทน ไม่มีวิทยฐานะ วินัยและการรักษาวินัยบุคลากรอบรมปฏิบัติตามจัดตั้งชั่วโมงสอนของคณะผู้ปกครองตามหลักศีลธรรม และหลักเกณฑ์ของการศึกษาอบรม กรณีทำผิดวินัยข้าราชการ จะดำเนินการลงโทษทางวินัยมีการโยกย้ายสับเปลี่ยน

และบรรจุครูเพิ่ม สำหรับมีการอุทธรณ์ร้องทุกข์ ลำดับขั้นตอนคือแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาไป
ยังอำเภอ ไปยังเขต ไปยังจังหวัดและกระทรวงเป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับขั้นตอน การลาออกจาก
ราชการไม่มีการขอลาออกจากราชการเนื่องจากเงินเดือนเพิ่มขึ้นให้ข้าราชการเป็นประจำ

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไป

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>5.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศ ระบบสารสนเทศทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (EIS) โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษาได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย โดยสามารถใช้งานบนระบบเครือข่ายที่เป็น Client/Server, LAN (Netware, WindowsNT) ตัวโปรแกรมเป็นระบบเปิด (Open System) สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็น Microsoft SQL, Informix โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนสำหรับผู้ดูแลระบบ (Administrator) และส่วนสำหรับผู้ใช้ (User) ส่วนผู้ดูแลระบบจะมีหน้าที่กำหนดการเชื่อมต่อฐานข้อมูล กำหนดผู้ใช้และคอยดูแล ให้การใช้งานโปรแกรมเป็นไปอย่างราบรื่น ส่วนของผู้ใช้นั้น จะมีส่วนกรอกข้อมูลสถิติทางการศึกษา โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษา ได้ถูกแบ่งโปรแกรมออกเป็น 7 ระบบ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับสถานศึกษา(EIS1) เป็นระบบสำหรับกรอกข้อมูลของสถานศึกษาทุกสังกัดตามแบบ รศ.รค. เพื่อประมวลผลส่งให้กับหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป 2. ระบบบริหารสถานศึกษา(EIS2) เป็นระบบที่ใช้ในงานบริหารของสถานศึกษา 	<p>5.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศ หน่วยงานจากต้นทางจะโทรให้ปลายทางมารับ กล่าวคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กรณี สถานศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอ ก็ไปรับที่อำเภอ 2) กรณี สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตจังหวัด จังหวัดก็จะโทรไปรับเอกสาร - มีระบบ IT

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p style="text-align: center;">5. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>3. ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับอำเภอ (EIS3) เป็นระบบสำหรับกรอกข้อมูลของอำเภอตามแบบ รศท. เพื่อประมวลผลส่งให้กับหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป</p> <p>4. ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับจังหวัด (EIS4) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของอำเภอที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ และประมวลผลข้อมูลเพื่อส่งต่อไปกับหน่วยงานเขตและกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>5. ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับเขตการศึกษา (EIS5) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา นั้นๆ และประมวลผลข้อมูลเพื่อส่งต่อไปกับกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>6. ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับกระทรวงศึกษาธิการ (EIS6) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของจังหวัด และประมวลผลข้อมูลในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>7. ระบบประมวลผลข้อมูล (EIS7) เป็นระบบสำหรับประมวลผลข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเผยแพร่ออกสู่ Homepage MOENet</p>	<p>5.2 ปฏิบัติตามกระทรวงฯ เท่านั้น</p> <p>ระดับสถานศึกษามีการมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพิจารณาแผนพัฒนาฯ ร่วมกัน สอดคล้องกับนโยบายกับต้นสังกัด</p>

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
5. ด้านการบริหารทั่วไป	
<p>5.3 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนระดับสถานศึกษามีส่งเสริมให้ทำวิจัยระดับชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ มีการทำวิจัยระดับโรงเรียนในด้านการใช้วัตกรรมการบริหารงานหรือกิจกรรมต่างๆ เข้าแข่งขันระดับเขต และระดับที่สูงขึ้น</p>	<p>5.3 ไม่มีในระดับสถานศึกษา มีเฉพาะ หน่วยงานระดับกระทรวงฯ</p>
<p>5.4 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานระดับสถานศึกษา มีมาตรฐานการปฏิบัติ การมาปฏิบัติงาน ภาระงานตามหน้าที่ การแต่งกาย จำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงานสอน กำหนดจำนวนชั่วโมงในการการอบรมพัฒนาตนเอง</p>	<p>5.4 ปฏิบัติตามมาตรฐานกระทรวงอบรมเยาวชนและกีฬา</p>
<p>5.5 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระดับสถานศึกษาได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดมีระบบสารสนเทศในการรับ-ส่งหนังสือราชการ และมีระบบ IT ในการจัดการเรียนการสอน เช่น DCTV DLT มี WIFI จากกระทรวงฯ มีงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์</p>	<p>5.5 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการจัดให้มีกลุ่มผู้วิเคราะห์เทคนิคการเรียนการสอนในแต่ละวิชา เพื่อตรวจสอบโครงสร้างการสอน และอบรมเทคนิคการเรียนการสอนให้แก่มหาชิกแต่ละกลุ่ม</p>
<p>5.6 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ระดับสถานศึกษา มีการจัดเวรรักษาการณ์ กลางวันและกลางคืน มีการตรวจสอบจากต้นสังกัด มีการเขตพื้นที่ประจำวันของผู้บริหาร</p>	<p>5.6 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เนื่องจากมีการร่วมมือกับกระทรวงอบรมเยาวชน และกีฬา ผู้มีจิตศรัทธา และการเอาใจใส่จากคณะผู้ปกครองโรงเรียน ทำให้อาคารต่างๆ ในโรงเรียนได้รับการดูแลและซ่อมบำรุงเป็นประจำ แลยังมีมีการปรับปรุงสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ดีมาก ขึ้นเรื่อย ๆ</p>

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
5. ด้านการบริหารทั่วไป	
<p>5.7 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ระดับสถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนของตน ส่งข้อมูลไปยังเขตพื้นที่ มีเงินอุดหนุนบ้างในพื้นที่ชนบท เช่น ค่าพาหนะในการเดินทาง ทุนการศึกษา</p>	<p>5.7 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การเก็บข้อมูลสถิติเด็กเรียน ถูกจัดทำทุกปีเพื่อความถูกต้องในเรื่องการใช้งบประมาณ โดยเฉพาะจะช่วยให้การประเมินค่าผลการเรียนศึกษาทำयी</p>
<p>5.8 การรับนักเรียน ระดับสถานศึกษามีรับสมัครนักเรียนในเขตพื้นที่ และนอกเขตพื้นที่บริการ ทั้งสอบและสัมภาษณ์</p>	<p>5.8 การรับนักเรียน ทุก ๆ ต้นปี โรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้รับสมัครนักเรียนที่ครอบอายุเข้าเรียน (ระดับประถมศึกษา) ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับนักเรียนที่ย้ายเข้าโรงเรียน โดยความเสมอภาค และสิทธิเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการสอบแข่งขัน รับนักเรียนทุกคนที่มาเข้าเรียน</p>
<p>5.9 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ระดับสถานศึกษามีการระดมทรัพยากร ทั้งเงิน และสิ่งของจากคณะกรรมการ สถานศึกษา บริษัท ห้างร้าน อุตสาหกรรมต่าง ๆ และเงินสนับสนุนจากต้นสังกัด</p>	<p>5.9 ได้จากการรับบริจาค จากหน่วยงานภายนอก ห้างร้าน บริษัท</p>
<p>5.10 การทัศนศึกษา ระดับสถานศึกษา มีการทัศนศึกษาตามนโยบายจากต้นสังกัด ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และได้รับเงินสนับสนุน ตามจำนวนนักเรียน และมีระเบียบการพานักเรียนไปทัศนศึกษา เพื่อความปลอดภัย</p>	<p>5.10 จัดให้มีทัศนศึกษา เฉพาะระดับอุดมศึกษาเท่านั้น</p>

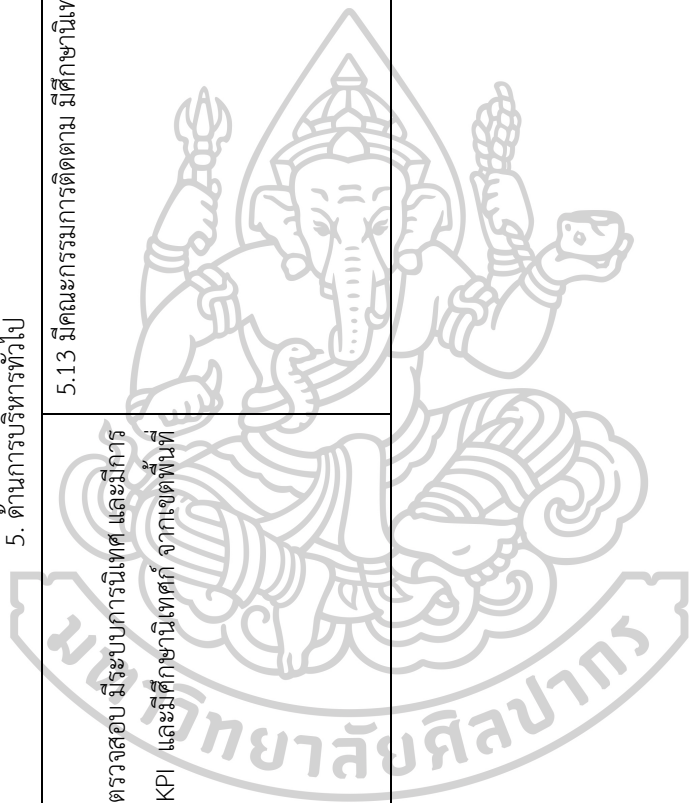
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
5. ด้านการบริหารทั่วไป	
<p>5.11 การส่งเสริมงานกิจการศึกษาระดับสถานศึกษาได้รับงบประมาณ เป็นค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบไปด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม / ลูกเสือ / บำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน) และกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดมา</p>	<p>5.11 การสนับสนุนกิจการศึกษารอบมโรงเรียนได้เผยแพร่การศึกษาอบรมในโรงเรียน สหกรณ์และประเทศ โดยการใช้นิตยสารอบรมของ กระทรวงอบรมหรือของโรงเรียน</p>
<p>5.12 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักเรียนและบุคลากร ทราบเฉพาะนอกเวลาเรียน และเปลี่ยนคาบเรียน 2) สร้างงานและจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายทันสมัย 3) สนับสนุนงานผ่านต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน 4) พัฒนาบุคลากรและนักเรียนช่วยงานประชาสัมพันธ์ 5) จัดทำแผนพับ วารสาร ป้ายนิเทศประชาสัมพันธ์โรงเรียนตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และข่าวสารจากหน่วยงานภายนอก 6) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งงานเว็บไซต์ของโรงเรียน 7) ต้อนรับ และบริการข้อมูลที่ต้องการกับผู้มาติดต่อโรงเรียน 	<p>5.12 มีการประชาสัมพันธ์ โดยจัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p>

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา (ต่อ)

ราชอาณาจักรไทย	ราชอาณาจักรกัมพูชา
<p>5.13 การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน ระดับสถานศึกษา มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ มีระบบการนิเทศ และมีกลไก ประกันคุณภาพภายใน บริหารสถานศึกษาตาม KPI และมีศึกษานิเทศก์ จากเขตพื้นที่ มาร่วมตรวจสอบ</p>	<p>5.13 มีคณะกรรมการติดตาม มีศึกษานิเทศก์ ร่วมตรวจสอบ</p>

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน กล่าวคือ

ด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงานทั้งราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ มีระบบการนิเทศ และมีการประกันคุณภาพภายใน บริหารสถานศึกษาตาม KPI และมีศึกษานิเทศก์ จากเขตพื้นที่มาร่วมตรวจสอบเช่นกัน

ด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

ด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทย มีดังนี้ 1.การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศ (EIS) มีระบบโปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษาได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับกับรูปแบบการทำงานที่หลากหลายใช้งานบนระบบเครือข่ายที่เป็น Client/Server, LAN (Netware, WindowsNT) ตัวโปรแกรมเป็นระบบเปิด (Open System) สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็น Microsoft SQL, Informix โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนสำหรับผู้ดูแลระบบ (Administrator) และส่วนสำหรับผู้ใช้ (User) ส่วนผู้ดูแลระบบจะมีหน้าที่กำหนดการเชื่อมต่อฐานข้อมูล กำหนดผู้ใช้และคอยดูแล ให้งานใช้งานโปรแกรมเป็นไปอย่างราบรื่น ส่วนของผู้ใช้นั้น จะมีส่วนกรอกข้อมูลสถิติทางการศึกษา โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษา 2.การวางแผนการศึกษา จะมีคณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมพิจารณาและวางแผนพัฒนาร่วมกันมีการจัดระบบบริหารองค์กร ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา ผ่านโรงเรียนเพื่อให้งานจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดรับนโยบายกับต้นสังกัด 3.งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนระดับสถานศึกษามีส่งเสริมให้ทำวิจัยระดับชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ มีการทำวิจัยระดับโรงเรียนในด้านการใช้วัตกรรมการบริหารงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เข้าแข่งขันระดับเขต และในระดับที่สูงขึ้น 4.การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน สถานศึกษา มีมาตรฐานการปฏิบัติ การมาปฏิบัติงาน ภาระงานตามหน้าที่ การแต่งกาย จำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติการสอน กำหนดจำนวนชั่วโมงในการการอบรมพัฒนาตนเอง 5.งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการกระจายงบประมาณจากต้นสังกัดมีระบบสารสนเทศในการรับ-ส่งหนังสือราชการ และมีระบบ IT ในการจัดการเรียนการสอน เช่น DLTV DLIT มี WIFI จากกระทรวงศึกษาธิการ มีงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ 6.การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม กำหนดให้สถานศึกษา ต้องจัดเวรรักษาการณ์ กลางวันและกลางคืน มีการสุ่มตรวจสอบจากต้นสังกัด มีการเชตบันทึกรายวันของผู้บริหารและต้นสังกัดจัดงบประมาณยังสถานศึกษา ในงบซ่อมแซม 7.การรับนักเรียน กำหนดให้

สถานศึกษามีรับสมัครนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ แต่นอกเขตพื้นที่บริการจะใช้การสอบคัดเลือกโดยใช้การสอบ ทั้งข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ 8.การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากร ทั้งเงิน และสิ่งของจากคณะกรรมการสถานศึกษา บริษัท ห้างร้าน อุตสาหกรรมต่าง ๆ และเงินสนับสนุนจากต้นสังกัด 9.การทำศนศึกษา มีนโยบายจากต้นสังกัด ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และได้รับเงินสนับสนุน ตามจำนวนนักเรียน และมีระเบียบการพานักเรียนไปทำศนศึกษาเพื่อความปลอดภัย

สำหรับด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรกัมพูชา มีดังนี้ 1.การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลและสารสนเทศยังใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสาร โดยแบ่งเป็น 1) สถานศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอ อำเภอที่จะโทรให้ไปรับเอกสารที่อำเภอ 2) สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตจังหวัด จังหวัดก็จะโทรให้ไปรับเอกสาร 2.การวางแผนการศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกระทรวงอบรม เยาวชนและกีฬา เท่านั้น 3.งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนไม่มีการทำวิจัยในระดับสถานศึกษา มีเฉพาะหน่วยงานระดับกระทรวงศึกษา เยาวชน และกีฬา 4.การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานปฏิบัติตามมาตรฐานกระทรวงศึกษา เยาวชน และกีฬา 5.งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจัดให้มีกลุ่มผู้วิเคราะห์เทคนิคการเรียนการสอนในแต่ละวิชา เพื่อตรวจสอบโครงการสอนและอบรมเทคนิคการเรียนการสอนให้แก่สมาชิกแต่ละกลุ่มเท่านั้นเป็นเฉพาะกิจ 6.การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีงบประมาณให้สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณเอง หรือมีผู้มีจิตศรัทธา และการเอาใจใส่จากคณะผู้ปกครองโรงเรียนมาบริจาค ทำให้อาคารต่าง ๆ ในโรงเรียนได้รับการดูแลและซ่อมบำรุงเป็นประจำ แถมยังมีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ 7.การรับนักเรียนทุกๆ ต้นปี โรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้รับสมัครนักเรียนที่ครบอายุเข้าเรียน (ระดับประถมศึกษา) ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับนักเรียนที่ย้ายเข้าโรงเรียน โดยความเสมอภาค และสิทธิเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการสอบแข่งขัน รับทุกคนที่มาเข้าเรียน 8.การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้จากการรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอก ห้างร้าน บริษัทเพียงทางเดียว ไม่มีการสนับสนุนจากต้นสังกัด 9.การทำศนศึกษามีทำศนศึกษา เฉพาะระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้ เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาระชาอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป 2) ทราบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชาในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป 3) เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการศึกษาดocuเม้นตารี (documentary study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูล จากเอกสารโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแล้วนำมาจัดระบบ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสรุปผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า

1.1 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีการแบ่งระดับการบริหารเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค/จังหวัด มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาโดยใช้หลักการวางกรอบเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาของราชอาณาจักรในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โครงสร้างบริหารจัดการของราชอาณาจักรไทย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานและมีผู้บริหารองค์กรหลัก

เป็นกรรมการ ซึ่งจะทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในส่วนภูมิภาค ด้วยการบริหารจัดการตรงไปที่สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เพื่อดูแลการศึกษาทุกระบบ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) มีหน่วยงานที่รองรับการดำเนินงานในพื้นที่ ระดับกลุ่มจังหวัด ตามที่ได้รับมอบหมาย จัดอยู่ในโครงสร้างระดับจังหวัด เป็นการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อแสดงให้เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการในส่วนภูมิกษณนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วน และส่งผลต่อการขับเคลื่อนการศึกษา ส่วนโครงสร้างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาส่วนราชการเป็นกลุ่มสอดคล้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาครอบคลุมใน 4งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป

1.2 ด้านการบริหารวิชาการ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการตามบริบทของโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษาที่สถานศึกษาสามารถคิดเพิ่มเติมเองได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรไทย มี 2 แบบคือ หลักสูตรแกนกลางกำหนดโดยส่วนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยโรงเรียนนำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์มา กำหนดหลักสูตรแต่ยึดตามแนว หลักสูตร โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ซึ่งสามารถออกแบบได้ตามสถานการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนระดับชั้น คือ ม. 3 และ ม. 6 จะสิ้นสุดที่ระดับโรงเรียนเท่านั้น การจบหลักสูตรแต่ถ้าจะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาจะมีระบบการประเมินการสอบความถนัดทั่วไป GAT ซึ่งย่อมาจากคำว่า (General Aptitude Test) หรือการทดสอบความถนัดทั่วไป ส่วน PAT คือการสอบความถนัดด้านวิชาการ (Professional Aptitude Test หรือ PAT) คือ การสอบวัดศักยภาพของนักเรียนที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณ ดำเนินการจากล่างขึ้นบน คือแจ้งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติงบประมาณตามสภาพความต้องการของโรงเรียนยังมีความเป็นแบบนิติบุคคลของโรงเรียน มีแหล่งเงินทุนและงบประมาณ ได้มาจากภาครัฐและการระดมทรัพยากรจากส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ โดยในการดำเนินงานการบริหารงบประมาณที่ได้รับมี 3 ประเภท คือ 1. เงินงบประมาณ 2. เงินนอกงบประมาณ 3. เงินรายได้แผ่นดิน งบประมาณด้านการเรียนการสอนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารรายจ่ายอื่น ๆ ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ได้แก่ รายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ รายจ่ายเพื่อ

การก่อสร้างปรับปรุงตกแต่งอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ และรายจ่ายประเภทค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุ มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีระเบียบการจัดระบบซื้อจัดจ้างดูแลจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.4 ด้านการบริหารบุคลากร วิธีการสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง มีการสอบจากส่วนกลาง และจังหวัด การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดเลือกบุคลากรปฏิบัติราชการ มีการวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง มีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด สอดคล้องคัดเลือกครูผู้สอนเข้ามาในระบบราชการยังต้องมีการประเมินแบบเข้มข้นอีกครั้ง เรียกว่า ครูผู้ช่วย เมื่อผ่านการประเมินถึงจะได้รับการบรรจุเป็นครูจริงในระบบราชการ ส่วนการบริหารบุคลากรของโรงเรียน มีเป้าหมายสำคัญคือ การได้มาของบุคคล ซึ่งมีความรู้ มีความสามารถเหมาะสมกับความต้องการ และบุคคลที่สรรหามีความพอใจในการปฏิบัติงานด้วยทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การพิจารณาความดีความชอบ ราชอาณาจักรไทยมีระบบมีเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบอย่างชัดเจนยึดหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล ความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้มาโดยการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา นั้นต้องมีคุณสมบัติและผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามกฎหมาย ก.ค.ศ. ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งที่ชัดเจน

1.5 ด้านการบริหารทั่วไปของราชอาณาจักรไทย มีการวางแผนการศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมวางแผนพัฒนา มีการจัดระบบบริหารองค์กรส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาผ่านโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด มีการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชาในประเด็นต่อไปนี้เป็น คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า

2.1 ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษามีระดับการบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬา ส่วนกลาง กรมสามัญศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา มีรัฐธรรมนูญของกัมพูชากำหนดว่ารัฐจะต้องปกป้องและอำนวยการสิทธิของประชาชนในการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกๆระดับ ให้หลักประกันว่าประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการหาเลี้ยงชีพ มีโครงสร้างการจัดการศึกษา (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และ

รองผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับปฏิบัติการ มีครู/ครูประจำชั้น/เลขานุการ/บรรณารักษ์ /เหรียญกษาปณ์/นักบัญชี

2.2 ด้านการบริหารวิชาการ มีกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬาฯ รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระดับชาติ และจัดทำหลักสูตรแกนกลางสำหรับการศึกษาของชาติ มีวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมปลายขึ้นอยู่กับกระทรวงนั้น ๆ (กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน ฯลฯ) จัดการศึกษาจากระบบ เพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่สนใจให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และเอกชนยังให้ความสนใจในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยได้มีโรงเรียนเอกชนเกิดขึ้นมากมาย แต่ปัญหาที่พบสำหรับการศึกษาเอกชน คือ รัฐบาลยังไม่สามารถรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชนได้ นักเรียนของราชอาณาจักรกัมพูชาเรียนสัปดาห์ละ 6 วัน คือ วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ หยุดวันเดียว วันอาทิตย์ และเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง โดยจะเรียน ครึ่งวัน คือ เรียนช่วงเช้า หรือช่วงบ่าย โดยนักเรียนที่เรียนสองช่วงนี้ เป็นนักเรียนคนละกลุ่ม คือ นักเรียนที่เรียนช่วงเช้าจะไม่เรียนช่วงบ่าย ส่วนนักเรียนที่เรียนช่วงบ่าย จะไม่เรียนช่วงเช้า แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะสลับช่วงกันเดือนละครั้งมีการป้องกันระบบรับประกันเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษาอบรมให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การสอบมัธยมศึกษาปลาย (นักเรียนมีความรู้ความสามารถจะสอบผ่าน นักเรียนไม่มีความรู้ความสามารถจะสอบไม่ผ่าน)

2.3 ด้านการบริหารงบประมาณ มีการจัดงบประมาณการบริหารเพียงก้อนเดียว ต่อปี การศึกษาในการจัดสรร บริหารโรงเรียนเองทุกด้าน ไม่มีงบด้านสื่อโดยตรงมา ดังนั้น โรงเรียน จึงผลิตสื่อเอง หรือรับบริจาคจากหน่วยงานภายนอก ส่วนงบประมาณที่ได้รับนั้น ต้องจัดสรร บริหารด้านอื่นๆ ให้ได้ ทุกสัดส่วนของโรงเรียนการใช้งบประมาณในโครงการ PB และ SIG ทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปโดยความราบรื่นและมีการแก้ไขปรับปรุงเป็นประจำ การแบ่งงบประมาณ มีการแบ่งให้ใช้ตามโครงการที่กำหนด และจ่ายโดยคณะกรรมการตามแผนการพัฒนา

2.4 ด้านบริหารบุคลากร วิธีการสรรหาบรรจุแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน การคัดเลือกบุคลากรมาจากการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุครูผู้สอนในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเรียนวิชาชีพครูมาตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนครูโดยตรงทุกคน การจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรครูขึ้นอยู่กับการณ์จัดสรรตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและกีฬาฯ ในระบอบราชการจะต้องเรียนจบสาขาด้านศึกษาศาสตร์โดยตรง ผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูที่มีคะแนนสูงสุดมีสิทธิในการเลือกโรงเรียนก่อนและต้องทดลองปฏิบัติราชการเป็นเวลา 1 ปี ถึงจะมีสิทธิได้บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการ

2.5 ด้านการบริหารทั่วไป มีการรับนโยบายและแนวปฏิบัติในเรื่องการวางแผนการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬาเท่านั้น ยกเว้นสิ่งอำนวยความสะดวก การซ่อมแซมจะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ

และเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและมีโรงเรียนกับสหกรณ์ต้องร่วมมือกัน (สหกรณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน)

3. เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า

3.1 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา พบว่า โครงสร้างภายในโรงเรียนมีความคล้ายคลึงกัน ส่วนโครงสร้างตามลำดับการบังคับบัญชาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ของราชอาณาจักรไทยแตกต่างจากราชอาณาจักรกัมพูชา แต่เมื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาตามแนวคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค พบว่า โครงสร้างตามลำดับการบังคับบัญชาของราชอาณาจักรไทยมีความคล้ายคลึงกับราชอาณาจักรกัมพูชา

3.2 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการศึกษา ราชอาณาจักรไทยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการตามบริบทของโรงเรียนโดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนกลาง ส่วนราชอาณาจักรกัมพูชาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาของชาติเท่านั้น

3.3 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยราชอาณาจักรไทยดำเนินการจากล่างขึ้นบน คือแจ้งความจำเป็นเพื่อขออนุมัติงบประมาณตามสภาพความต้องการของโรงเรียน โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนโรงเรียนราชอาณาจักรกัมพูชาได้รับจัดสรรงบประมาณมาจากส่วนกลางตามที่เห็นสมควร

3.4 ด้านการบริหารงานบุคลากร พบว่า มีความแตกต่างที่วิธีการสรรหาบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทน โดยราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้ประกอบอาชีพครูต้องเรียนวิชาชีพครูมาตั้งแต่เริ่มต้นจากโรงเรียนฝึกหัดครูและจบการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์เท่านั้น

3.5 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการซ่อมบำรุงการวางแผนการศึกษาโดยจะต้องปฏิบัติตามกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา เท่านั้น

การอภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่อไปนี้ คือ ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษา พบว่าของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีส่วนที่คล้ายคลึงและส่วนที่แตกต่างที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษามีข้อบ่งชี้ที่คล้ายคลึงกันเพียงแต่ภาระของบางส่วนแตกต่างกัน และโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรไทยเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการซึ่งโครงสร้างการบริหารจัดการตามแนวคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคของราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันที่มีการปฏิรูปใหม่ตามแนวคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคของราชอาณาจักรไทยมีนโยบายเป็นกระจายอำนาจสู่จังหวัด และสอดคล้องที่ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 0201.4/3522 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสำนักงานศึกษาธิการภาค ฯ มีการจัดตั้งคณะกรรมการสำนักงานศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคให้มีตัวแทนที่มาจาก การเลือกตั้งตัวแทนอยู่ในรูปแบบเป็นการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ราชการบริหารซึ่งส่วนกลางจะมอบอำนาจหน้าที่ในกิจการบางอย่างไปให้แก่วิชาการบริหารส่วนภูมิภาคไปปฏิบัติจัดทำ มีอำนาจตัดสินใจในขอบเขตที่จำกัดตามที่ราชการบริหารส่วนกลางจะได้อำนาจไว้ให้หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นกลไกสำคัญทางในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับราชอาณาจักรกัมพูชาที่มีระบบการบริหารจัดการศึกษาตาม สายบังคับบัญชาจากหน่วยเหนือ ต้องอ้างอิงกฎระเบียบ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา รับนโยบายโดยตรงจากส่วนกลางเน้นการควบคุม นั่นคือการจัดการศึกษาเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา ที่มีอิทธิพลมาจากประเทศฝรั่งเศสที่ให้การศึกษโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนเป็นการป้องกันและรักษาไว้ซึ่งสิทธิ และโอกาสของแต่ละบุคคลในเรื่องความเสมอภาคกันทางการศึกษา ทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางด้านโอกาสทางการศึกษา

ความร่วมมือด้านการศึกษาในภูมิภาค ราชอาณาจักรกัมพูชาได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลกัมพูชาและหุ้นส่วนองค์การระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ยูนิเซฟ ยูเนสโก และใจกล้า ประเทศญี่ปุ่นกัมพูชาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือในภูมิภาค ดังนี้ 1. การฝึกอบรมครูเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภูมิภาค 2. การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนให้มีศักยภาพการแข่งขันในภูมิภาค 3. การพัฒนาด้านอุดมศึกษา (การประกันคุณภาพและระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต กรอบคุณวุฒิ สอดคล้องกับ Coleman กล่าวว่า ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาไว้ว่า เป็นการให้การศึกษแก่เด็กทั่วไปใน ระดับที่สามารถจะลดความเหลื่อมล้ำซึ่งเป็นผลมาจากสภาพทางบ้านของเด็ก และจะมีผลกระทบต่อชีวิตและการประกอบอาชีพของเด็กในอนาคต

2. ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีการบริหารวิชาการที่แตกต่างกัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรไทย มี 2 แบบคือ

หลักสูตรแกนกลางกำหนดโดยส่วนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรระดับท้องถิ่นนั้นโรงเรียนนำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์มากำหนดมีหลักสูตรแต่ยึดตามแนว หลักสูตร โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดหมายโครงสร้างหลักสูตร การจัดหลักสูตร สารและมาตรฐาน การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเทียบโอน การวัดและประเมินผลการจบหลักสูตร เอกสารหลักฐานการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ซึ่งสามารถออกแบบได้ตามสถานการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ส่วนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชาได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางศึกษามาได้ระยะหนึ่งแล้ว เห็นได้จาก แผนยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า Educational Strategic Plan 2004-2008 หรือที่เรียกโดยย่อว่า ESP 2004/08 แผนยุทธศาสตร์ทางศึกษาดังกล่าว มีเป้าหมายระยะยาวในการทำให้เด็กและเยาวชนชาวกัมพูชาทุกคน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ทุกระดับสถานะทางเศรษฐกิจ ทุกเพศ ทุกพื้นที่ ทุกเชื้อชาติ แม้ผู้พิการทางร่างกาย เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของประเทศ และความผูกพันที่ทางรัฐบาลมีต่อ U.N. Convention on the Rights of the Child คำว่า การศึกษาที่มีคุณภาพนั้น กัมพูชามุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและภูมิภาค ในลักษณะที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานโลก และตลาดแรงงานต่างๆ ในภูมิภาค ตลอดจนสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สังคมและเศรษฐกิจพัฒนาต่อไป แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติในการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ประกอบด้วย แผนระยะสั้น 2001-2002 แผนระยะยาว 2003-2015 และแผนระยะปานกลาง 2004-2008 โดยแผนระยะยาว 2003-2015 และแผนระยะปานกลาง 2004-2008 เป็นการปรับปรุงจากแผนระยะสั้น 2001-2002 ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ในการลดภาวะความยากจน (Poverty Reduction Strategic Plan: PRSP) เมื่อปี 2002 เป็นฐาน โดยให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางประชากรและเศรษฐกิจระดับมหภาคในช่วง 10-15 ปีข้างหน้าของกัมพูชา ร่วมกับแนวทางในการประชุม World Education Forum และ Millennium Development Goals ซึ่งเน้น Education for All การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา คล้ายคลึงกันระหว่าง ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา คือ เวลา 6 ปี ได้แก่ ระดับต้น 3 ปี ระดับปลาย 3 ปี รวมเป็น 6 ปีเช่นกัน ต่างกันเวลาเรียนระหว่างวันคือ นักเรียนของประเทศกัมพูชา เรียนสัปดาห์ละ 6 วัน คือ ราชอาณาจักรกัมพูชาจะเรียน วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ หยุดวันเดียว วันอาทิตย์ และเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง โดยจะเรียน ครึ่งวัน คือ เรียนช่วงเช้า หรือช่วงบ่าย โดยนักเรียนที่เรียนสองช่วงนี้ เป็นนักเรียนคนละกลุ่ม คือ นักเรียนที่เรียนช่วงเช้าจะไม่เรียนช่วงบ่าย

ส่วนนักเรียนที่เรียนช่วงบ่าย จะไม่เรียนช่วงเช้า แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะสลับช่วงกันเดือนละครั้ง ขึ้นอยู่กับการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนนั้น และ มีการจัดการเรียนการสอนเป็น 2 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1 วันที่ 1 มกราคม – วันที่ 6 เมษายนของทุกปี และ ภาคเรียนที่ 2 วันที่ 20 เมษายน – วันที่ 30 กรกฎาคม ของทุกปี การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม ชุมนุมหรือชมรม มิได้จัดการเรียนรู้อีกกับผู้เรียน แต่ ราชอาณาจักรไทย เรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์เวลา 8.30-16.30 จากนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โรงเรียนลดชั่วโมงเรียนของนักเรียนในภาควิชาการตามกลุ่มสาระหลักในชั้นเรียนถึงเวลา 14.00 น. จากนั้นนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ในกลุ่มสาระที่เหลือ แบบบูรณาการและกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนลดความเครียด และเสริมสร้างทักษะทุกด้าน คือด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม นั้น มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างหลากหลาย การตรวจสอบ ประเมินผลการเรียนการสอนใน ราชอาณาจักรกัมพูชา แต่ละระดับชั้น คือ ม. 3 และ ม. 6 จะมีการประเมินผลการจบหลักสูตรโดยข้อสอบกลางอีกครั้ง ต่างจาก ราชอาณาจักรไทย ประเมินผลการเรียนการสอนระดับชั้น คือ ม. 3 และ ม. 6 จะสิ้นสุดที่ระดับ โรงเรียนเท่านั้นไม่ต้องใช้ข้อสอบกลางมาประเมินการจบหลักสูตรแต่ถ้าจะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา จะมีระบบการประเมินการสอบความถนัดทั่วไป GAT ซึ่งย่อมาจากคำว่า (General Aptitude Test) หรือการทดสอบความถนัดทั่วไป ส่วน PAT คือการสอบความถนัดด้านวิชาการ (Professional Aptitude Test หรือ PAT) คือ การสอบวัดศักยภาพของนักเรียนที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย สอดคล้อง สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในประเทศอังกฤษ กล่าวถึง การวัดผลการจบหลักสูตรแบบ ประเทศสหราชอาณาจักรที่กำหนดให้มีการสอบ GCSE (General Certificate of Secondary Education) การสอบระดับนี้ จะสอบเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 16 ปี ขึ้นไป นักเรียนเลือกสอบ ประมาณ 6-10 วิชา เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ ฯลฯ และผลการสอบจะแบ่งเป็น 7 ระดับ คือ Grade A, B, C, D, E, F, G ผู้ที่สอบได้ Grade C ขึ้นไปจึงจะถือว่าสอบผ่าน นักเรียนที่สอบ GCSE ได้แล้ว (อย่างน้อย 5 วิชา) หากจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจะต้องศึกษาต่ออีกประมาณ 2 ปี ในระดับ A Level (Advanced Level) A Level (Advanced Level) เป็นการสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถทางวิชาการของเด็กที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป มีวิชาให้เลือกกว่า 50 วิชา ส่วนใหญ่นักศึกษาในระดับ A Level จะลงเรียนเพียง 2-4 วิชา เพื่อที่จะได้ศึกษาแต่ละวิชาอย่างลึกซึ้งวิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนมักจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือสาขาที่ต้องการศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรี ผลการสอบ A Level มี 5 ระดับ คือ A, B, C, D, E แต่ Grade ที่ได้ทั้ง 5 ถือว่าสอบผ่านทั้งหมด มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พิจารณารับผู้มีผลการสอบในระดับ C ขึ้นไป บางแห่งอาจรับเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนระดับ A และ B

3. ด้านงบประมาณ พบว่า ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา มีการบริหารงบประมาณที่แตกต่างกัน คือ งบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ราชอาณาจักรกัมพูชา โรงเรียนได้มาจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว กรณีจัดซื้อจัดจ้างด้วยงบประมาณมาก หน่วยต้นสังกัดจะดำเนินการเอง โดยโรงเรียนไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการเช่น การสร้างอาคารเรียน เป็นต้น แต่บางโรงเรียนจะมีผู้มีจิตศรัทธา และการเอาใจใส่จากคณะผู้ปกครองโรงเรียน ทำให้อาคารต่างๆ ในโรงเรียนได้รับการดูแลและซ่อมบำรุง ส่วนราชอาณาจักรไทยแหล่งเงินทุนในการบริหารงบประมาณโรงเรียนได้มาจากภาครัฐและการระดมทรัพยากรจากส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันต่างๆ เช่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุว่าการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ หมวด 1 มาตรา 9(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา หมวด 7 มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากทั้งของรัฐ งบประมาณที่ได้รับมี 3 ประเภท ดังนี้ 1) เงินงบประมาณ 2) เงินนอกงบประมาณ 3) เงินรายได้แผ่นดิน ไม่ว่าทั้งสองราชอาณาจักรจะมีแหล่งที่มาเหมือนหรือแตกต่างกันเช่นไรในส่วนของการบริหารจัดการทรัพยากรในการจัดการศึกษาก็มุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา เพื่อผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ สอดคล้องกับ ศุภร บัญราช กล่าวว่าการบริหารทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรกายภาพหรือทรัพยากรข้อสนเทศก็ตามสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือเป็นหลักหรือเป็นแนวทางสำคัญ คือความเสมอภาคด้านคุณภาพของทรัพยากร ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพขององค์กรโดยจะต้องถือหลักสำคัญว่า องค์กรหรือหน่วยงานที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีการลงทุนและการลงทุนนั้นจะต้องได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและความคุ้มค่านั้นอาจจะมีผลในรูปแบบของผลตอบแทนที่วัดได้หรือที่วัดไม่ได้ก็ได้เช่น ความมีเกียรติ ความมีชื่อเสียงและการยอมรับ

4. ด้านการบริหารบุคลากร พบว่า ราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชาสรรหาบุคลากรที่วิธีการสรรหาและค่าตอบแทนที่แตกต่างกัน คือ ราชอาณาจักรไทย คนเก่งไม่นิยมประกอบอาชีพครู คนที่เรียนครูก็มักจะมีคนพูดเสมอว่าเป็นคนที่ไม่ได้แล้วจึงมาเลือกเรียนครู เส้นทางมาเรียนวิชาชีพครูมิได้มุ่งสร้างคนมาเป็นครูตั้งแต่เริ่มต้นเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งของผู้ที่เรียนจบปริญญาตรี ซึ่งก็มีสิทธิในการเข้าสอบคัดเลือกมาเป็นครู ถึงแม้ไม่มีใบประกอบวิชาชีพก็สามารถมาเป็นครูตามเงื่อนไขและข้อยกเว้นที่ทางการกำหนดเมื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเข้ามาในระบบข้าราชการครูจะ

ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในราชอาณาจักรไทยการคัดเลือกครูผู้สอนเข้ามาในระบบราชการยังต้องมีการประเมินแบบเข้มข้นอีกครั้ง เรียกว่า ครูผู้ช่วย เมื่อผ่าน การประเมินถึงจะได้รับการบรรจุเป็นครูจริงในระบบราชการส่วนการบริหารบุคลากรของโรงเรียน มีเป้าหมายสำคัญคือ การได้มาของบุคคล ซึ่งมีความรู้ มีความ สามารถเหมาะสมกับความต้องการ และบุคคลที่สรรหามีความพอใจในการปฏิบัติงานด้วยทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนในราชอาณาจักรกัมพูชา การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุครูผู้สอนในโรงเรียนจะคัดเลือกตั้งแต่แก่นักเรียนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนครูโดยตรงทุกคนที่เป็นครูในระบบราชการจะต้องจบสาขาด้านศึกษาศาสตร์โดยตรงเท่านั้น ความชัดเจนในการจัดการเรียนสอนตามความสามารถ ตามสาขาวิชาที่ตนเองได้เรียนมาการบรรจุแต่งตั้งจะคัดสรรเข้าโรงเรียนแต่ละแห่งโดยผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูที่มีคะแนนสูงสุดมีสิทธิในการเลือกโรงเรียนก่อนและต้องทดลองปฏิบัติราชการเป็นเวลา 1 ปี ถึงจะมีสิทธิได้บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู ข้าราชการครูในราชอาณาจักรกัมพูชาทุกคนมีความเสมอภาคด้านการปฏิบัติงานไม่มีระบบการพิจารณาความดีความชอบ ผลตอบแทนได้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการของข้าราชการครูผู้นั้น ข้าราชการครูในแต่ละโรงเรียนมีสิทธิคัดเลือกผู้อำนวยการโรงเรียน เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนมาจากระบบการเลือกตั้งจากบุคคลในหน่วยงานนั้น ยกเว้นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะได้จากการคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมจากหน่วยเหนือ ลงมา แต่ระบบมีเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบอย่างชัดเจนยึดหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล ความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้มาโดยการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งสอดคล้องกับ เพชรฤทัย ออกนิษฐ์ กล่าวไว้ว่า ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้วิธีใหม่แก่ผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักการของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลากรตามลักษณะการปฏิบัติงานที่ดำเนินอยู่ในโรงเรียน (School-based professional development) ซึ่งผู้นำสถานศึกษามีบทบาทที่จะทำได้อยู่แล้วตลอดเวลา ส่วนการเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา นั้นต้องมีคุณสมบัติและผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งที่ชัดเจน สอดคล้องกับที่ คอลเลท (Collette, 1995) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการของการพัฒนาบุคลากรผล การศึกษาพบว่า เพศและประสบการณ์มีผลต่อการพัฒนาบุคลากร ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงลักษณะการบริหาร ความแตกต่างของการพัฒนาบุคลากรจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยมีการพิจารณาจากระยะเวลา ประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวตั้ง สอดคล้องกับ บร็อค, และมาร์ลิน (Brock & Marilyn, 1997, abstract) ได้ศึกษาเรื่องครูใหม่และเกณฑ์ การรับบรรจุครูกับการบริหาร การศึกษา พบว่า ในปีแรกก่อนการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงาน ความต้องการ ความคาดหวัง และปัญหาทั่วไป ของครูที่บรรจุใหม่และรวมถึงการบรรจุแต่งตั้ง องค์กรประกอบของงานสำหรับการสร้าง

องค์ประกอบของงานสำหรับการสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือตลอดปีรวมทั้งกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะถึงแม้ว่าครูบรรจุใหม่จะมีการฝึกฝน และอาจผ่านเกณฑ์การประเมินในตอนต้น ยอดเยี่ยมมาก็ตาม แต่จริง ๆ แล้วการเรียนรู้ในทางทฤษฎี หรือการสอนเฉพาะภายในห้องเรียนไม่สามารถเปรียบเทียบได้กับการปฏิบัติการสอนตามสภาพจริง การสนับสนุนและช่วยเหลือ ยังคงต้องทำต่อไปในระยะปี แรกของการทำงาน และจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ต่อเนื่องของการพัฒนาวิชาชีพ ผู้อำนวยการต้องการรักษาความต่อเนื่องของการสนทนากับครูที่เข้า รับหน้าที่ใหม่ และมีส่วนในการควบคุมดูแลในหลายด้าน ซึ่งอาจส่งผลไปสู่ความล้มเหลวสำหรับครูใหม่พวกนี้ได้ เรื่องสำคัญคือ การบรรจุเข้าทำงานถึงแม้รู้ว่าการบรรจุเข้าทำงานล่าช้าในปีการศึกษานั้นๆ แต่สามารถยืดเวลาออกไปได้ เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ควรมีการแต่งตั้งเน้น ๆ เพื่อให้ มีระยะเวลาเพียงพอสำหรับครูใหม่ที่จะปรับตัวเข้ากับโรงเรียน และสร้างความพร้อมสำหรับการสอนในชั้นเรียนอย่างเต็มศักยภาพโอกาสของความสำเร็จยังมีมากขึ้นอีกด้วยหากครูใหม่ได้รับมอบหมายห้องเรียนให้สอนภายในขอบข่ายที่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้าและยังต้องการพัฒนาความสามารถต่อไปอีก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ขอค้นพบที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทยซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย ด้านโครงสร้างบริหารจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสั่งการ ควรมีการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน
2. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย ด้านการบริหารวิชาการในหลักสูตรสถานศึกษาควรเพิ่มทักษะการใช้ภาษาสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ
3. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย ด้านการบริหารบุคลากร การสรรหา บรรจุ แต่งตั้งเป็นข้าราชการครูจะต้องเรียนวิชาชีพครูจบการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์เท่านั้น
4. การบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย ด้านการบริหารงบประมาณเกี่ยวกับนโยบายการจัดเรียนฟรี 15 ปี ของราชอาณาจักรไทยควรมีการจัดให้ฟรีในทุกรายการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษา ของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อหาจุดเด่นของแต่ละประเทศและหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในแต่ละด้าน
2. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่เป็นเลิศในด้านต่างๆ ของประเทศ

รายการอ้างอิง

- "กฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545)." เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2559. เข้าถึงได้จาก [Http://www.thaischool.in.th/_files_school/86100725/Document/86100725_0_20160502-185406.Pdf](http://www.thaischool.in.th/_files_school/86100725/Document/86100725_0_20160502-185406.Pdf).
- "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค."
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2553). " ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127, ตอนที่ 45 ก (22 กรกฎาคม 2553).
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545." เข้าถึงได้จาก [Http://www.nakorntrirung.ac.th/nitibukkon.htm](http://www.nakorntrirung.ac.th/nitibukkon.htm).
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542." ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 76 ก (19 สิงหาคม 2542): 5.
- "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546." ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546): 2.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ฉบับที่ 20. เข้าถึงเมื่อ 8 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://www.ratchakitcha.soc.go.th/Data/Pdf/2560/a/040/1.Pdf](http://www.ratchakitcha.soc.go.th/Data/Pdf/2560/a/040/1.Pdf).
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133, ตอนที่พิเศษ 68, ง (21 มีนาคม 2559), คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.
- "รุ่ง แก้วแดง. "วิกฤตการศึกษาวิกฤตประเทศไทย." มติชนรายวัน (19 พฤษภาคม 2554)."
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://www.asean thai.net/Ewt_News.Php?Nid=4018&Filename=Index](http://www.asean thai.net/Ewt_News.Php?Nid=4018&Filename=Index).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542." ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก (2542): 2.
- สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในประเทศอังกฤษ. เข้าถึงเมื่อ พฤษภาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Http://www.oeauk.net/Home/?Page_Id=669](http://www.oeauk.net/Home/?Page_Id=669).

- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542". ม.ป.ท.: กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- "ราชกิจจานุเบกษา." เล่ม 133, ตอนพิเศษ 68 ง (21 มีนาคม 2559). คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.
- American Association of School Administration. *Staff Relations in School Administration*. Washington, 1955.
- Cutright, P. 'National Political Development: Its Measurement and Social Correlation' in N. Polsby. R.A. Denther, and P.A. Smith (Eds.). *Political and Social Life*. Boston: Houghton Mifflin, 1963.
- Harvey, N. *The Chiapas Rebellion: The Struggle for Land and Democracy*. Raleigh, NC: Duke University Press, 1998.
- Hoy, W. K., and Miskel G. Cecil., *Educational Administration Theory, Research, and Practice*. New York: McGraw – Hill Inc, 1996.
- Landman, T. "Economic Development and Democracy: The View from Latin America." *Political Studies* 47, no. 4 (1999): 22-64.
- Luebbert, G. *Liberalism, Fascism or Social Democracy: Social Classes and the Political Origins of Regimes in Inter – War Europe*. New York: Oxford University Press, 1991.
- Newbauer, D.E. "Some Conditions of Democracy." *American Political Science Review* 61 (1967): 64-99.
- Nugent, D. *Spent Cartridges of Revolution : An Anthropological History of Namiqipa*. Chihuahua: University of Chicago Press, 1993.
- O'Donnell, G. *Transitions from Authoritarian Rule : Comparative Perspectives*. Baltimore and London: Johns Hopkins University Press, 1986.
- Wickham and T. Crowley. *Guerrillas and Revolution in Latin America*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1993.
- Womack, J. *Zapata and the Mexican Revolution*. New York: Knopf, 1969.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3). ม.ป.ท., 2553.

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พับบลิค เอ็นดูเคชั่น จำกัด, 2553.
- กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี. ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 134/2559. เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://www.Moe.Go.Th/Websm/2016/Mar/134.Html](http://www.moe.go.th/websm/2016/mar/134.html).
- กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. "แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1." (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- กองประสานการลงทุน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. About Aec ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย, เข้าถึง พฤษภาคม 2559. 2559.
- จินตนา มีศักดิ์. การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันในการจัดการศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2560. เข้าถึงได้จาก [Https://www.Gotoknow.Org/Posts/357011](https://www.gotoknow.org/posts/357011). 2560.
- จูไรรัตน์ แสงบุญนำ. ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน (การเตรียมความพร้อมของไทยเพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2554-2558). ม.ป.ท., 2554.
- ชวน ภารังกุล. "นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก." (ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2552.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. "การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์." มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2550.
- ฐิติพร จิระสวัสดิ์. "การบริหารจัดการการตรวจลงตราของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง ระหว่างปี 2554-2556 (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล), อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ " (2558).
- ณัฐชยรัตน์ ชูมิวสิน. "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.".
- ถวิล อรัญเวศ. การบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาค. เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Https://www.Gotoknow.Org/Posts/626720](https://www.gotoknow.org/posts/626720). 2558.
- ทัศนันท์ ชุมชื่น. "องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร." (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2554.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. อ้างใน สุรศักดิ์ ปาเฮ, ภาพอนาคตการศึกษาไทย : วิเคราะห์บนฐานการวิจัย. (เอกสารอัดสำเนา). 2541.
- เนชั่นทีวี. อดีต รมว.ศึกษา วิพากษ์คำสั่ง คสช.ปรับโครงสร้างครุ. เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Http://www.Nationtv.Tv/Main/Content/378494805/](http://www.nationtv.tv/main/content/378494805/). 2558.

บุญปลูก สัจจะเวทนะ. "พฤติกรรมกรรมการบริหารของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์สูงและต่ำ." (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร." 2547.

พนม พงษ์ไพบูลย์. การศึกษาปัจจัยที่ 5 ของชีวิต. กรุงเทพฯ: บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2543.

พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน. เข้าถึงเมื่อ 11 กันยายน 2558. เข้าถึงได้จาก [Http://Khhs.Bru.Ac.Th/Index.Php/2015-09-11-05-23-58/16-2016-02-09-02-40-10](http://Khhs.Bru.Ac.Th/Index.Php/2015-09-11-05-23-58/16-2016-02-09-02-40-10). 2558.

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และ นุชนาถ สุนทรพันธ์. ตำราเรียนกระบวนวิชา Ef 344 การ มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง, ม.ป.ป.

เพชรฤทัย ออกนิษฐ์. "ภาวะผู้นำทางการศึกษา. เข้าถึงเมื่อ พฤษภาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Http://Suthep.Cru.In.Th/Leader31.Doc](http://Suthep.Cru.In.Th/Leader31.Doc)." (2558).

ภิญโญ สาธร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายกฎหมายปกครองว่าด้วยการจัดระเบียบราชการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

รุ่ง แก้วแดง. องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

วรพัทธ์ มั่นกลาง. "คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง ปี 1 มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Https://Sites.Google.Com/Site/Cambodiaaec2015/Khxmul-Prathes-Kamphucha/Kar-Suksa-Khxng-Chaw-Kamphucha](https://Sites.Google.Com/Site/Cambodiaaec2015/Khxmul-Prathes-Kamphucha/Kar-Suksa-Khxng-Chaw-Kamphucha). 2558.

วสันต์ ปรีदानันต์. "การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมือง สมุทรสงครามจังหวัดสมุทรสงคราม." (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

วิชัย ต้นศิริ. อ่างใน สุรศักดิ์ ปาเฮ, ภาพอนาคตการศึกษาไทย : วิเคราะห์บนฐานการวิจัย. (เอกสาร อัตสำเนา), 2541.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. หลักรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549, อ้างถึงใน ลูเธอร์ เอช กูลิค และลินดอลล์ เอฟ เออร์วิค, Papers on the Science of Administration : Notes of the Theory of Organization, 2480.

ศุภร บุญราช. การปฏิบัติและความคาดหวังเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาความร่วมมือของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การบริหารงบประมาณการเงินในสถานศึกษา. ม.ป.ท., 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. "กลไกขับเคลื่อนการศึกษาก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [Http://Social.Obec.Go.Th/Node/81](http://social.obec.go.th/node/81).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. "คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู." ตุลาคม, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. สพฐ. 55. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อุษาหจ, 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ เรื่อง การดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาขององค์กรนโยบายการศึกษาระดับชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนและอาเซียนบวกสาม. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค, 2560.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาประเทศในกลุ่มอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2549.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.

กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายใน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้าการพัฒนาระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมทั่วไป โรงเรียนมาตรฐานสากลและโรงเรียนในโครงการ *education Hub* ประจำปีการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2552.

สุณิสสา เกียวกุล. “การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

สุเมธ แยมุ่น. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทยูเนี่ยน อุลตราไวโอเล็ตจำกัด, 2553.

ภาคผนวก

**แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประกอบการพิจารณา
งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของราชอาณาจักรไทย
และราชอาณาจักรกัมพูชา**

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... อายุ.....ปี.....เพศ หญิง ชาย
- 1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด..... สถานศึกษา.....
- 1.3 ตำแหน่ง..... สังกัด.....
- 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน..... ปี
- 1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....
- 1.5 วัน เดือน ปี .....

ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการ
3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารด้านงบประมาณ
4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากร
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารด้านบริหารทั่วไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ครั้งนี้

นางชยานันต์ คงทรัพย์

Semi-Structure Interview Form

**Subject: The Comparative Study on Education Administrative:
Between the Royal Kingdom of Thailand And the Royal Kingdom of Cambodia**

.....

Part 1: General information of Interviewee

- 1.1 Name of Interviewee: ..... Surname: .....
- 1.2 Highest Educational Degree: .....
- Education Institute: .....
- 1.3 Position: ..... under the administration of.....
- 1.4 Work experience..... year (s)
- 1.5 Place of Interview.....
- 1.6 Date Month Year .....

Part 2 : Interview Topics

1. What is your opinion on administrative structure?
2. What is your opinion on academic administration?
3. What is your opinion on budget administration?
4. What is your opinion on human resources?
5. What is your opinion on general administration?

Thank you very much for your cooperation,

Mrs. Chayanan Kongsap

កម្រងការសម្ភាសន៍អ្នកជំនាញ/អ្នកមានគុណវុឌ្ឍិ ដើម្បីពិចារណា
និក្ខេបបទរឿង ការសិក្សាប្រៀបធៀបការគ្រប់គ្រងការអប់រំរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
និងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

.....

ផ្នែកទី 1 ទិន្នន័យទូទៅរបស់អ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍

- 1.1 ឈ្មោះអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍..... អាយុ..... ឆ្នាំ..... ភេទ ស្រី ប្រុស
- 1.2 កម្រិតវប្បធម៌ខ្ពស់បំផុត..... ពីគ្រឹះស្ថានអប់រំ.....
- 1.3 តំណែង..... អង្គភាព.....
- 1.4 បទពិសោធន៍ការធ្វើការ..... ឆ្នាំ.....
- 1.5 កន្លែងផ្តល់បទសម្ភាសន៍.....
- 1.6 កាលបរិច្ឆេទ.....

ផ្នែកទី 2 ទិសដៅការសម្ភាសន៍

- 1. អ្នកយល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចទាក់ទងនឹងរចនាសម្ព័ន្ធការគ្រប់គ្រងការអប់រំ?
(ត្រូវមានការគិតគូរណែនាំទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងការអប់រំ)
- 2. អ្នកយល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងការសិក្សា?
(ត្រូវមានការគិតគូរណែនាំទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងការសិក្សា)
- 3. អ្នកយល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងថវិកា?
(ត្រូវមានការគិតគូរណែនាំទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងថវិកា)
- 4. អ្នកយល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក?
(ត្រូវមានការគិតគូរណែនាំទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក)
- 5. អ្នកយល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងទូទៅ?
(ត្រូវមានការគិតគូរណែនាំទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងទូទៅ)

សូមសំដែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅសំរាប់ការអនុគ្រោះក្នុងឱកាសនេះ
លោកយង់សាប់ ឆាកយ៉ាណាន់

ที่ ศธ 0520.203.2 / 1460

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

1 กันยายน 2559

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน

ด้วย นางชยานันต์ คงทรัพย์ รหัสนักศึกษา 55252908 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติ
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาของราชอาณาจักรไทยและ
ราชอาณาจักรกัมพูชา"

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความ
เหมาะสมและมีองค์ความรู้เกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญให้
นักศึกษา สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 034 - 219136

No.6806 (NT)/1360

Graduate School Silpakorn University
 Sanamchandra Campus
 Nakorn Pratom 73000

February 25, 2017

Subject Ask for interview
 Dear Director of Sport and Youth Training Office, Phnom Penh

As Mrs. Chayanan Khongsub, Student ID 55252908, Ph.D. student in Education Administration Program, who is conducting the thesis of "Comparative Studies of Administration in Secondary Schools in Kingdom of Thailand and Kingdom of Cambodia" has intention to ask for interviewing 9 Directors of secondary schools in Phnom Penh subject to academic affairs, budget, human resources, general administration, and administrative structure of secondary schools in Phnom Penh as information for conducting her thesis.

Graduate School Silpakorn University hereby would like to ask for your assistance and permission and please inform Directors of schools for coordination and interview of such student.

Your sincerely,

CHAIYOS P.

(Asst. Prof. Chaiyos Paiwithayasiritham, Ed.D)
 Deputy-Dean for Research and Academic Affairs
 Acting Dean of the Graduate School

Graduate School Office
 Nakhon Pathom Thailand

No. 6806 (NT)/1359

Graduate School Silpakorn University
 Sanamchandra Campus
 Nakorn Pratom 73000

February 25, 2017

Subject Ask for interview
 Dear Director of Ministry of Education, Siem Reap Province, Kingdom of Cambodia

As Mrs. Chayanan Khongsub, Student ID 55252908, Ph.D. student in Education Administration Program, who is conducting the thesis of "Comparative Studies of Administration in Secondary Schools in Kingdom of Thailand and Kingdom of Cambodia" has intention to ask for interviewing 5 Directors of secondary schools in Siem Reap Province, Kingdom of Cambodia subject to academic affairs, budget, human resources, general administration, and administrative structure of secondary schools in Siem Reap Province as information for conducting her thesis.

Graduate School Silpakorn University hereby would like to ask for your assistance and permission and please inform Directors of schools for coordination and interview of such student.

Your sincerely,

CHAIYOS P.

(Asst. Prof. Chaiyos Paiwithayasiritham, Ed.D)
 Deputy-Dean for Research and Academic Affairs
 Acting Dean of the Graduate School

Graduate School Office
 Nakhon Pathom Thailand

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ชยานันต์ คงทรัพย์
วัน เดือน ปี เกิด	18 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พ.ศ. 2532 ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาเอก วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2548 ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2558 กำลังศึกษาปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	21 ซอย ดิวานนท์ 20 แยก 1 ตำบลบางกระสอ อำเภอ เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี

